UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Ivris Gvlielmi Dvrandi

Durantis, Guilelmus

Avgvstae Tavrinorvm, 1578

Procuratore.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96846

Visual Library

de collegio vel uniuerſitate cauſas dicens: vt ff.de mu.& ho.mu-
a nerum.2.quæ eſt l.fi.§.defenſores[a]. ff.quod cuiuſque uni.no.l.1.
circa fi.& §.quibus.vbi de hoc & l.item.§.1.extra, de prob.licet.
extra,de ſyn.c. vnico.quæ autem ſit differentia inter hunc acto-
rem, vide ï.uer.actor.Sed & ſyndicus quandoque vocatur Apo-
criſarius.ut in Auth.col.1.quomodo op.ep.§.non aliter.& §.ne-
que eum.1.q.7. conuenientibus. in prin. extra.de ele.ſignificaſti.
& quandoque etiam Apocriſarius ponitur pro œconomo:ut in
auth.eo.tit.§.reuerendiſſimi.Item ſyndicus defenſor uocatur:ut
in præ.§. defenſores. & ordinatur ſine conſenſu & tractatu epi-
ſcopi: & etiam in ciuilibus cauſis & ſecularibus, & eſt perſonale
munus:ut in prę.l.munerum de mu.& ho.& ſic datur inuitus,qđ
non eſt in proc.ut ff.de proc.filius.§. inuitus. Actor autem con-
ſtituit etiam ab vniuerſitate,& ad vnam cauſam: ut ff.quod cu-
iuſque vni.item eorum. Sæpe tamen vnum pro altero ponitur:
ut ibi ext.de procu.petitio.ff.quod cuiuſq; vni.no.l.1.in fi. Actor
etiam quandoque ab uno conſtituitur. Inſti. de cu.in fin. In hoc
tamen differunt:nam actor ad lites præſentes tantum, & cum de
creto conſtituit,ut ibi:quia decretum nō extendit ad futura,ſed
b ad præſentia tantum[b].Syndicus uero ad pręſentes & ad futuras.
& ſine decreto.ut in prę.l.item eorum.§.ſi decuriones.de hoc no.
in ea.l.§.actor.Quandoq; vero actor ponit pro proc.ut 54.diſ.ex
4 antiquis.& duobus ſe.¶Item†actor datur inuitus:& ſic differt à
proc.Item proc.non fit ab uniuerſitate, quæ non eſt domina.Itē
actor ante litem datur:procurator uero ante & poſt.Item acto-
ri municipum fit conſtitutio uel ſtipulatio in perſonam munici-
pii:procuratori uero in perſonam eius.ff.de conſtit.pe.eum qui.
5 §.In †¶Oeconomus autem eſt cui res eccleſiæ gubernanda man
datur:ut C.de ſacroſ.eccl.l.iubemus.in prin. & C.de epiſc.& cle.
omnes qui §.hoc nihilominus.& 89.diſt.quia in quibuſdam.ext.
de offic.or.cum nos.ext.de iu.c.Imperatorū.& interuenit tam in
iudicibus, quam in contractibus, & eligitur cum tractatu epiſ.ut
C.de epiſ.& cle.l.iubemus & in præ.dec.Imperatorum.Oecono-
mus quandoque dicitur vicedominus, ut 89.diſt.uolumus.& c.
ſeq.1.q.3.ſaluator. Propriè tamen œconomus in rebus canoni-
c corum, vicedominus in epiſcopalibus,ext.de ſimo.conſulere[c].
Item præpoſitus & œconomus. idem ſonant: ut in præ.c.ſalua-
tor.Orphanotrophus autem quis ſit, habes. C. de epi.& cle.or-
phanotrophos. De uicedomino iam præmiſſum eſt: & dicā ï.de
6 uicedo.De uicecomite dicet.ï.in tit.de uicecomite.†¶Caſtaldus
eſt,qui curam habet exteriorum rerum, qui & alias dicitur ma-
ior dominus, ſecundum Io.ut in præ.ca.ſaluator. Tutor autem
datur pupillo, ut Inſtit.de tute.§.eſt autem. Curator uero datur
adulto, & furioſo, & ſimilibus Inſtit. de cur.in prin.& §.furioſi
& §.ſeq.de hac materia C.de proc.neque tutores. & Inſti.de cu.
in fi.& ff.quod cuiuſq; uniuer.no.l.1.in fi.vnde uerſus:Eſt procu
rator curatoris, ſyndicus actor, Priuati minimi plebis epiſcopi:
7 Oeconomus datur eccleſię, tutorque pupillo †¶Veruntamen
ſecundum canones non eſt uis in omnibus:ſed omnis adminiſtra
tor rite uocatur procurator:ut 1.q.3.ſaluator.ut in præ c.petitio
eo.tit.quia.extra de iura.cal.cum cauſam. Inſtit. per quas perſo.
no.acqui.§.fin. & quęre hic ut not.ï.in tit.de acto.uer.ſed pone.

ADDITIONES.

a Defenſores. ¶ Sequitur quos Græci ſyndicos vocant, qui ad certam cau-
ſam agendam vel defendendam conſtituuntur, eliguntur, &c.ſubdit quod
eſt munus.perſonale, hoc dixi, quia diuerſas diffinitiones inuenio ab anti-
quis datas.de ſyndico adhuc nullum inueni qui poſuerit, Illud tantum ad
iudicia,quod ponit author. Dama.enim & Tan. & Ioan.de Deo vbi ſ.di-
cunt ſyndicum conſtitui ad agendum, vel defendendum cauſas uniuerſita-
tis.Ber.in ſumma dixit;ſyndicum eſſe,ut dicit text.in apparatu.diffiniendo
ſyndicum,utitur uerbo legis prædictæ, dicens ſingulariter certam cauſam:
vt dic.l.prędicta.ſed ſtatim ſubdit,& generaliter ad omnes cauſas, &c.ideo
in c.ſi quis erga.2.q.7.quod Ber.dixit diſiunctim,dicit coniunctim, dicens
ſyndicum per uniuerſitatem conſtitui ad vnam & plures cauſas, in c.quo-
niam.16.q.7.dicit eum conſtitui ad vniuerſitatem cauſarum. Hoſt.in ſum-
ma.§.ſi quis ſyndicus. dicit ſyndicum conſtitui ad cauſas vniuerſitatis a-
gendas & defendendas præſentes & futuras. Azo videre non potuit quia
in ſumma remittit ad apparatum ſuum in l.1.ff.quod cuiuſque vni.quem
non vidi reſeruari. Goff.qui plus amicatur auctori,dicens, ꝙ ſyndicus eſt
procu.vni.ad iudicia cōſtitutus: non tamen dicit iudicia tantum,ſicut au-
ctor.& illud eſt contrarium communi obſeruantiæ, quæ habet per vni.ec-
cle.& ſecu.conſtituit ſyndicos ad extraiudicialia ꝯctus quoſlibet per vni-
uer.faciendos vendi.emptionum,locationum,conductionum,obligationū
in mutuo contrahendo,& his ſimilibus,& licet dec.vnica hoc ti plus abhor
reat religioſos proſequi lites,tex.tn̄ dicit& repetit generaliter de negotiis.
b Tm̄. ¶ Sic dixerat Io.2.q.7.ſi quis ergo.alleg l.1.ff.de vſu.ad q̃ reſponden-
dum,ut ſcripſi de proc.auditis,ſuper vl.gl. vnde in formis quas ponit ï.de
actore vniuer. patebit huius dicti contrarium in ver. porro.& in fi.& vide
quod ibi dicam,ſuper verſi.actor ergo.Ad l.item eorum.§.ſed ſi ita.ff.quod
cuiuſque vni.reſpondendum, vt ibi no.
c Conſulere. ¶ Non probat ad quod inducitur.Scire debes, ꝙ variæ deriua-
tiones dantur iſtius nom[illegible]e.Vna eſt, ꝙ dr̄ ab œcos Græce, ꝙ Latine diſ-
penſator:& comes,q[illegible]uper:ideo œconomus, pauperum diſpenſa-
tor.Sed hoc non congruit ei,quod dictum eſt ſupra, & quod dicetur infra
de œconomo. Hu.dicit ꝙ œconomus dr̄ ab ico, quod eſt imago.uel ſignū,
& noma, quod eſt lex, vel regula:quia ad eius ſignum vel regulam tota fa-
milia diſpenſatur: vnde œconomia idem quod diſpenſatio. vnde extat li-
ber,qui dicitur œconomicus Xenophontis:qui diſpoſitionem domus & fa-
miliæ docet. Alii deſcribunt œconomus ab echo, quod eſt ſonus: quia eſt
eius ſonum familia ordinatur.

¶Bal.De Perſonis,quę alieno nomine in iu-
dicio interueniunt.

QVOT modis dr̄ defenſor. In ꝯſtitutione actoris requiritur decretū,
ſed in ꝯſtitutione ſyndici non,uer.Actor. G.& ideo ſyndicus ꝯſtituitur ad
lites et futuras,actor non.G.quia decretum ſuper futuris,quæ incerta ſunt,
& nondū originem habent,non pōt interponi.gl. vide ï.tit.1.§.procurator
conſtitutus. ¶ Oeconomus propriè eſt in rebus canonicorum, vicedn̄s in
epiſcopalibus.ver.œcono.G.vide l.fundus.§.ſi tutor.ff.pro emp.gl.j.¶Om
nis adminiſtrator large dr̄ procurator. 1.q.3. ſaluator.ff.fa. erc.l.ii pignori.
in fi. ¶ Syndicus dr̄, qui a dicit cauſam ſingulorum collectiuè, non diſtri-
butiue.nam non poſſunt adminiſtratores ciuitatum obligare ſingulares ꝑ-
ſonas.ff.communia præ.l.venditor.§.1.niſi ſub noīe collectiuo & veluti.¶Il
le,qui per ſe nō pōt ꝯſentire,vt ciuitas,nō pōt facere procuratorē ad iudi-
cia:ſecus in collegio vel corpore, vbi ſinguli habent immediatā ꝯſenſum ꝑ
ſe ipſos.ff de proc.l.filius.§.veterani.¶Nō eſt vis facienda ī noīe,ſed in apti
tudine conſtituentis,& licentia iuris. ff.de con.& de.l.pater.§. conditionū,

¶De Procuratore[a]. Rubrica.

INTER eas perſonas, quę alieno no-
mine agunt, vel defendunt, procurator
frequentius iudicio interuenit, ideoque
decens eſt, vt de eo primitus, quibus ca-
uillationibus repelli valeat, diſſeramus.
argu.ext. vt li.non conte. quoniam fre-
quenter in primo verbo. xix. diſtinct.
in canonicis ff.de leg.nam ad ea.Et ſcias,
quod quandoque conſtituitur procu-
rator ſimpliciter in rem, ſeu in cauſam alienam Quandoque in
rem ſuam vt ff.eo.procuratore ff. de iureiu.iuſiurandum.1.in fi.
Si in alienare. Quandoque opponitur contra eum ratione ſui &
cauſæ.Quandoque ratione conſtituentis.Et quandoque ratione
formę conſtitutionis: de quibus per ordinem eſt dicendum.De-
inde formas ſupponemus. Vltimo vero de procuratore in rem
ſuam conſtituto,annectemus.

ADDITIONES.

a Sciendum eſt, quod Azo multum plene & Tan. breuiter ſic proſequeba-
tur hæc membra. Quis dicatur procurator. Secundo, qualiter inſtituatur.
Tertio,quis inſtituat. Quarto, quis inſtituatur. Quinto, in qua re. Sexto,
qualiter ſuum officium explicetur. Septimo, qualiter finiatur. Goff. poſt
Vinc.addit.quæ & quando ab ipſo cautio exigatur. Hoſtien.per alia verba
quærit,ad quid teneatur & quis ſit effectus. Vides quod auctor omittit pri-
mum,de quo dixerat ſ. titul proxi.in princip. De quarto autem & v.facit
primum membrum:de tertio facit ſecundum, de ſecundo tertium.Formā
autem hanc habuit ab Vbert de Bona.ſui operis 4.rubr. Et eſt etiam com-
mendabilis.& ipſe Vber.& Albe.Gal.ſua 1. & 3.rub.multum iuuerunt au-
ctorem,faciendo etiam ſpecialem rubri.de procur. in rem ſuam.Bagaro-
tus in 2.char.ver. reſtat igitur parum ponit.ſcilicet vſque ad ver.quod er-
go Roſ.vl.ru.generalem, de qua dixi ſ.proxi.duas rub.poſuit, quæ hunc
tit.reſpiciunt, vt ibi dixi: quibus ſatis pro fuit auctori. Vber.de Bona.ſuo
mere tractat de his i char.10 verſi.ſi accedit ad agendum Ioan.de Deo Ca-
uil.3.rubri de procura.qui vult agere in libel.iudic.l.4. rub.quid ſit procu-
ra.cum 7. ſequen. Aegid. ſua rubri. ix. cum quatuor ſeq. auctori proficit.
Guil.Angl.ſub rub.de procu. poſuit plures rubricellas & diuerſas formas,
& xxxij.quæſtiones quæ occupant multas chartas vſque ad titu.de defen-
ſo.is etiam, quem ſuper proœmio vocaui Gallum, in vlti. charta poſuit
duas formas,& parum inſtruit. Dubitatum vidi, ſi Azo dicens ſe procura-
torem Titii, agit vel contrahit, non adiecto, quod id facit nomine ipſius
Titii:an ſufficiat? Et ad negatiuam facit ff. de iur. fiſci.l.de eo.cum fi.l.præ-
ced.& ff.ſi quis cau.l. penult. in princ.in contrarium fuit obtentum per l.ff.
qui ſatiſd.cog.ſciendum. §. tutores. & quod ibi no.& per l.cum poſt.§.1.ff.
de admi.tu. ibi ponderatur, quod expreſſum fuit verbum, curator, licet
non dixerit curatorio nomine in l.de eo.non dixit dilator ſe mandatarium.
l.penult.in princip.loquitur allegando. vt ibi not. ¶ Adde Bartol.in l.qui
in aliena.§.ſi is qui. ff.de acqui.hæredit. & Paul.de Caſt.ibi, qui alleg.pro
hoc caſu in l.ſi ita quis.§.Seia.ff.de verbo. obligatio.& in l.res ex mandato.
ff.de acqui.re.do.

¶ Quando opponatur contra procuratorem
ratione ſui & cauſę.

SVMMARIVM.

1 *Mulier non poteſt officium procuratoris exercere.*
2 *Articuli 37.in quibus deterior eſt conditio feminarū, quā maſculorum.*
3 *Caſus in quibus femina melioris ſunt conditionis, quam viri.*
Conditio maſculi & mulieris quandoque ſimilis.
4 *Procurator mandatum habens generale tantum, non ſufficit in agendo in cauſa,in qua requiritur mandatum ſpeciale.*

Caſus,

Caſus, in quibus requiritur mandatum ſpeciale.

5 *Mandatū ſpeciale requiritur ad hoc, vt petatur abſolutio ab excōicatione.*
6 *Impetrans pro alio diſpenſationem natalium, dr̄ ſecundum ſtylum cancellariæ Romanæ eccleſiæ habere mandatū ſpeciale ad iurandū, vt and at.*
7 *Literæ procurationis & de rato, idem ſunt.*
8 *Procurator ꝯſtitutus ad cauſam appellationis, & aliquid ꝯfitens in præiudicium dn̄i factum fuiſſe in cauſa principali, non præiudicat domino.*
9 *Procurator non interuenit in agendo vel defendendo in cauſa criminali publica, vel priuata.*
10 *Regula ꝙ procurator nō interueniat in cā criminali, fallit in multis caſib⁹.*
11 *Vniuerſitas ciuitatis, vel eccleſiæ ſi criminaliter accuſetur, poteſt ſyndicum conſtituere.*
12 *Media cauſæ criminalis, an poſſint per procuratorem exerceri.*
Quod iuris eſt in toto, idem eſt in parte.
13 *Relegatio & damnatio in opus publicum eſt quid temporale.*
Priuatus beneficio ad tempus dicitur ſtatu minui.
14 *Procuratori an requiratur mandatum ſpeciale in cauſa ad ſedem Apoſtolicam deuoluta, vel coram alio ſuperiore agitata.*
15 *Mandatum ad proponendum crimina, an contineat ad probandum.*
Conſtitutus ad cauſam proponendam, admittitur etiam ad probandum.
16 *Procurator repulſus ratione mandati de accuſando non habiti: ſi poſtea in eadem cauſa mandatum obtineat, an admittatur.*
17 *Terminus illius conſtitutionis Statuimus per ſe, vel per procurato. tantum valet, quantum valet terminus ad proponendas exceptiones præfixus, poſt quam non admittitur quis ſine ſacramento.*
18 *Procurator nō dās articulos cūæ in termino pſi to ad dandū, nō admittit.*
19 *Terminus ſi non fuerit ſpecialiter aſſignatus ad exhibendum procuratorium, ſed ad exhibendum mandatum, ad cauſam non præiudicat.*
20 *Opponitur contra procuratorem, quod eſt cauſa ſtatus, in qua non poteſt interuenire procurator.*
21 *Miles non debet eſſe procurator.*
22 *Fidem facere iudici, & probare cauſam, eſt quoddam iudicium.*
23 *Procurator ad litem, non poteſt procuratorem loco ſuo conſtituere.*
24 *Procurator intercedens poſt litē conteſtatā, nō poteſt alium ſubſtituere.*
25 *Conſtitutio procuratoris eſt quoddam negotium, & potius eſt facti quam iuris & per alium explicari poteſt.*
26 *Subſtitutus à procuratore ante litis conte. an ſatiſdabit dominum rem ratam habiturum, an procuratorem.*
27 *Defenſor, qui cauit de iudicato ſoluendo, an poßit ante litis conteſtationem procuratorem conſtituere.*
28 *Procurator eſt dominus litis, & ideo poteſt lite conte. ſubſtituere.*
Defenſor poſt ſatiſdationem eſt dominus litis.
29 *Excipitur contra procuratorem, quod non habet mandatum ad defendēdum licet habeat ad agendum.*
30 *Obligatus ad defendendum an ſtare debeat perpetuo.*
31 *Mandatum generale ſuper omnibus cauſis, valet ad agendum & defendendum, licet non exprimatur.*
32 *Excedens fines mandati, & faciens aliud, quā ſit ei cōmiſſum, pōt repelli.*
33 *Epiſcopus, ſacerdos, vel in ſacris ordinibus conſtitutus, non poteſt in procuratorem aſſumi, niſi pro eccleſia vel miſerabili perſona.*
34 *Procurator ſecularis no dēt recipi in cā ſpirituali, excepta matrimoniali.*
Abbas depoſitus non poteſt eſſe procurator.
35 *Conſtitui debet procurator, qui cauſam cognoſcat, & qui in lite interrogatus facile reſpondeat.*
36 *Procuratore occultante mandatum in principio litis, condemnatur dominus, ſecus ſi agere cœpit, & factus dominus litis contumax ſit.*
37 *Reuocatio procuratoris debet peruenire ad aduerſarium, vel iudicem, aliter valent cum eo facta.*
38 *Procurator gñalis cōſtitutus ad negotia, an conſtitutus videat̄ ēt ad cās.*
Inhabilis ad ſua negotia peragenda, per conſequens & ad aliena.

1. §. Ratione igit̄ ſui & cauſæ opponit ꝯ ꝓcuratorē, ꝙ eſt excōicatus. ext. de prob. poſt ceſ-
ſionē de off. deleg. prudentiā. §. ſexta de iudi. intelleximus Sed ſi
a ſit occultus, credo[a], ꝙ ꝓceſſus habitus cū eo, tenet ext. de excep.
pia, li. 6. 3. q. 7. infamis. §. tria. in prin. & not. j. de aduo. §. 1. in prin.
b Licet quidā ꝯ[b]: vbi ergo ꝓcurator tēpore ꝯſtitutionis eſt excōi-
catus, non valet ꝯſtitutio: vt pred. c. poſt ceſſionem. Quid ſi poſt
abſolutionem ꝑduret dn̄s in eadē voluntate? Vr̄ ꝙ valet ꝓcura-
tio: vt ff. de off. ꝓcon. obſeruare. qd̄ non credo: ut in pred. c. poſt
c ceſſionem[c]. De hoc dicunt ext. de procur. c. fi. Sed nunquid ꝓcu-
rator excōicatus, qui cauſam principalem duxit: poterit cauſam
appellationis exercere? Papa no. ꝙ ſic, ext. de except. ſignifica-
d uerunt[d]. † ¶ Item ꝙ eſt mulier, que non pōt hoc officiū [e]exerce-
[...]mina. ff. ad Velleia. l. 2. C. eo. ga. & l. alienam.
[...]q. 7. d. §. tria, arg. ꝯ, ext. de cōfir. vti. vel inuti.
Sed illud ibi noluit papa, qui cuncta pōt. 3. q.
[...]ceſ. præben. ꝓpoſuit. C. de crim. ſacri. l. 1. uel
[...]trationis fuit, quā ut abbatiſſa gerebat. In ca-
[...]ratrix admittit. Primus, ſi ſit in rē ſuā cōſtitu-
[...]te. Secundus, ꝑ parentibus morbo, aut ętate
[...]c alios ꝓcuratores inuenientibus ff. eo. fœmi-
[...]orū tutelā gerit: ut C. qn̄ mulier tu. off. fun. po.
l. fi. & Auth. ibi poſita ext. de appel. ex parte. ext. qui fil. ſint legi.
ex tenore. Quartus cū agit̄ ꝓ libertate filij, vel patris, vel fratris.
vel uiri, vel alterius de cōſanguinitate. ff. de liberal. cā. l. 3. Quin-
tus, in cā filij ꝑ ſententiā ꝯdemnati: quia appellat ꝓ eo: & cauſam
ꝓſequit̄. ff. de appel. reci. vel non. l. 1. §. fi. que eſt 2. q. 6. nō ſolent.
Itē forte ꝓ quolibet cōſanguineo. arg. ext. de regu. cū ſcimus. in
f parte deciſa[f]. † ¶ Regulariter aūt in multis articulis deterior eſt
2 cōditio fœminarū, quā maſculorū, ff. de ſta. ho. in multis. ¶ Pri-
g mus articulus eſt in iuriſdōne: quia nō pōt eſſe iudex. ff. de iudi.
cum ꝑtor. §. nō aūt. 3. q. 7. d. § tria. 33. q. 5. mulierem. arg. ꝯ. 15 q.
h 4. c. 1.[h] ff. de regu. iur. l. 2. ¶ Secundus, in arbitro, quia nō pōt eſſe
i arbiter. C. de arbit. l. fi. ꝯ, ext. eo. ti. dilecti[i]. ¶ Tertius, in poſtula-
tione. ff. de poſtul. l. 1. § ſexum & in prę § tria. ff. de regul. iur. l. 2.
¶ Quartus in adoptione. Inſtit. de adop. §. fœminæ. C. eod. mulie-
rem. ¶ Quintus, in interceſſione. ff. ad Velleia. l. j. ff. de reg. iur. l. 2.
k arg. ꝯ, ext. de iureiuran. ex reſcripto[k]. & in prę c. mulierem. ibi: fi-
dem dare, &c. ¶ Sextus in teſtamentaria teſtificatione. Inſtit. de
teſta. § teſtes & j. de teſta. §. teſtes. & j. de teſte §. 1. uer. item ꝙ eſt
mulier. ¶ Septimus, in criminali teſtificatione ſ'm canon. ut ex,
de ver. ſig. forus in fi. trigeſimatertia quæſtione quinta. mulier.
& pręd. verſ. itē ꝙ eſt mulier. ſecus ſ'm lect vt 15. q. 3. ex eo. ¶ O-
ctauus, in tabellionis depoſitione. ff. de fi. inſtrum. l. fi. ¶ Nonus in
ꝓcuratione: vt prędixi. ¶ X. in tutelæ ſeu curæ ſuſceptione. ff. de
tutel. l. fi. C. qn̄ mulier tut. off. fung. poteſt. l. 1. ¶ Xj. in publica ac-
cuſatione ff. de his, qui accuſa. non poſ. de crimine. quę eſt 15 q.
3. ꝙ dicit ſ. in tit. de accuſatore. verſ. item ꝙ eſt mulier. ¶ Xij. in
delatione in fiſcum ff. de iure fiſ. deferre. in prin. ¶ Xiij in popu-
lari actione ff. de pop. acti. l. mulieri. ¶ Xiiij. in paterna poteſtate,
quam non habet. Inſtit. de adop. §. fœmine. & de hę. quali & diff.
§. ceteri. ¶ Xv. in magiſtratus ſuſceptione. ff de reg. iur. l. 2. ¶ Xvj.
in facienda filio pupil. ſubſtit. ff. de vulg. & pu. ſubſti. l. 2. in prin.
¶ Xvij. in tutoris datione, pater pōt dare tutorē filio inſtituto, &
ēt exhęredato: ipſa vero tm̄ inſtituto. ff. de tut. pater. ¶ Xviij. in
filij ſucceſſione: nam mater, q̄ ſuccedit filio ab inteſtato in rebus
paternis, quo ad vſumfructū, perdit illū, ſi ad ſecundas nupt. con
uolet: qd̄ non euenit in patre. in Auth. de non eligend. ſecun. nu-
ben. col. a prima. & in Authen. de nupt. §. hinc nos. collat. tertia.
¶ Xix. in iniuriarū perſecutione, quia vir ꝓſequi pōt iniuriā illa-
tam vxori: non eꝯ. ff. de iniur. l. prima. in fi. & l. 2. Inſtit. e. tit. §. pa-
tit. Sed quid ſi illuſtris cōueniat iniuriarū? Reſponde, ꝙ cōcedit
filio illuſtri, nō filiæ C. eo. l. 2. Inſtit. eo. § pe. ¶ Xx. in pœnæ pater-
næ executione nam oīa bona patris curialis cōdemnati ad filios
pertinent: ad filias aūt tm̄ medietas. C. de bo. ꝓſcript. l. fi. ¶ Xxj.
in adulterij accuſatione. C. de adulte. l. 1. & 32. q. 1. apud miſeri-
cordem. §. hoc in mulieribus. dic ut ibi ſecus vr̄ ſ'm canones, ſ'm
quos vxor ēt accuſat virū: quia non ad imperia iudicant. ext. ut
lit. non cōteſt. c. 1. 32. q. 1. ſi quis. in fin & q. 6. p totū. ext. de adul.
c. pe. & fi. de diuor. ſignificaſti. & c. ſeq. ¶ Xxij de denunciatione
& honoris aſſumptione. ff. de ſena. fœminę ex, de foro cōpe. ex
parte. in prin. & in fi. in Auth. de conſul. §. ſi vero. in 3. col. & col. 4.
C. lib. 10. de incol. l. fi ¶ Xxiij. in lugendi ſolennitate ff. de his, qui
notan. infa. vxores. C. ex quib. cau. infam. irrog. Decreto. ¶ Xxiiij.
quia uiri noīe mulier cōtinet̄, non eꝯ. ff. de legat. 2. ſi ita ſcriptū.
ex, de iureiurand. Quintaualis. ¶ Xxv. in moriendi præſumptio
ne: quia prius mori præſumit̄ quā homo. ff de reb. dub. ſi inter
virum. & l. qui duos §. fi. l. cū pub. ¶ Xxvj. in filiorū honoratione:
nam filius patrē nō matrē ſequit̄ quoad honores. ff. de ſtat. ho.
cū legitimæ. ff. de ſena. liberos. arg. ꝯ, ext. de ſer. nō ordi. c. fina. Sed
illud quoad ſtatum. arg. ēt ꝯ, 56. diſt. nunquam. ſed illud quoad
vertutes animi. ¶ Xxvij. in ſucceſſione: nam ſi quis deceſſerit ma
tre ſuperſtite, & ſororibus: tunc mater habet medietatē. C. ad ſe.
conſu. Tertul. ſi quis, uel qua. Nepotes quoq; ex filia premortua,
ſuccedunt

ADDITIONES.

a Credo. ¶ Idem Hoſtienſis in Summa huius ti. §. quis dari. verſicul. is uero.
& vide quod ſcripſi eod. ti. c. fi. ſuper 1. glo.
b Quidam contra ¶ Ioan. Mo. quoad actum impetrationis, ut ſcripſi de re-
ſcri. c. 1. ſuper glo. quid ſit. ¶ Adde Abb. in c. fi. ext. eo. qui alle. Inno. in c. cū
dilectus. de conſue. vbi dicit, quod in his, qui agunt iure priuato, non addi
tur, an occultum vel publicum ſit.
c Poſt ceſſionem. ¶ Ibi de hoc plenius ſcripſi poſt gl. o. verſi. citra ſecundum
d De excep. ſignificauerunt. ¶ Et ibi ſcripſi in gl. not, quod capi.
e Hoc officiū. ¶ Procuratiōis ad iudicia: uel negotia pt. ff. de neg. geſt. l. 3. §. j.
f In parte deciſa. ¶ Ibi non dicebatur expreſſe de muliere: ſed dicebatur, ꝙ
conſanguinei illius filij militis pro ipſo erant in cauſa, & appellauerunt,
Adde ut per Legiſtas in l. alienam. C. de procur.
g In multis. ¶ Aliquos ex his caſib. enumerat ibi glo. quos poſuit Nepos de
Montealba. rub. contra procura. &c.
h §. 1. ¶ Ibi ſoluitur in textu. & glo.
i Dilecti. ¶ Dic ut ibi.
k Ex reſcripto. ¶ Ibi ſoluitur in glo. ſed quare, & ſequens caſus debebat præ-
cedere. contrarium huic facit pro. ¶ Adde verſ[...] quod contrarium te-
net glo. in l. fœminæ. C. de ſecun. nup. & Bal. [...] de conſil. 33. Roma. con-
ſil. 189. quod etiam habeat locum in parte præ[...], quia [...]
[...] Bal. cor[...]

ſuccedunt auo cum diminutione tertiæ partis eius, qđ mater eo
rum eſſet habitura, ſi uiueret, ex bonis eoꝝ. C.de ſuis & legi.hæ
red.ſi def unctus.in prin. ¶ Xxviij.in clauium poteſtate:quia non
pōt ſoluere vel ligare.ext. de pœn.& re.noua.de ſent.excom.de
a monialibus arg.ꝯ.de maio.& obed.dilecta.[a] ¶ Xxix.in doctrina,
& prædicatione.trigeſimatertia q. 5.mulierē 23.diſtin.mulier.de
conſe.diſt.quarta.mulier. ¶ Xxx.in ſacroꝝ cōtrectatione. vige-
ſimatertia.diſt ſacratas. ¶ Xxxi.in ſacri ordinis ſuſceptione: ut in
præ c.noua.& 27.q.1.diaconiſſam.arg.ꝯ. C de epiſco.& cle.nul-
b la niſi.& auth.ibi poſita[b]. ¶ Xxxij.in capitis velatione.33.q.5 mu
lier dēt.& c ſeq.& c.hæc imago. ¶ Xxxiij.in ſubiectione:qa dēt
eſſe uiro ſubiecta,nō ꝯ.ea q.Adam ꝑ Euam.& c.hæc imago.& c.
ſeq. ¶ Xxxiiij in comæ relaxatione. 30.diſt.c.2. ¶ Xxxv.in ſexus
cōplexione.ex.de priui.l ex parte. C.ad Velleia ſi ſine.& l ſi mu-
lier.37.q.1.de uiduis.in fin.33.q.7.quod propoſuiſti.§.ſed illud.
¶ Xxxvj.in ſacrarij ingreſſu, dū diuina celebrant, alteris appro-
pinquātione. ext.de coh.cleri.& mulierū.c 1.de conſe diſt.1.in
ſancta. 23 diſt. ſacratas. ¶ Xxxvij. in officio argentariæ exercen-
3 do:ut ff.de eden.l.pe.† ¶ Eꝯ quoq; in multis caſibus ſunt fœmi-
næ melioris cōditionis,ꝗ uiri. ¶ Primus,in veniæ ætatis impetra-
c tione.C.de his,qui ue.æta.impe.l oēs[c]. ¶ Secundus,in primo na
d ſcendi pſumptione.ff.de reb.dub.l.ſi fuerit.in fi.[d] ¶ Tertius,in rei
cū fiſco cōmunis diuiſione:quia tunc dat ſibi optio.C.lib.10 de
his,qui ſe defe.l.unica. ¶ Quartus, in filiorū cōditione,q ſequunt
matris,nō patris cōditionē.ff.de adop.l.lex naturæ.ex,de ſer.nō
or.c.fi.ꝯ,32.q.3.liberi dicti ſunt.ſed illud ſm legē Lombardā,quę
e ꝑ Romanā abrogat[e]. Sed & natus ex inquilina & decurione ſe-
quitur condi.matris, & nō patris.C.de decur.l.nati. ¶ Quintus,
in operarū remiſſione:nam ſi patronus cōſentit vt liberta nubat,
vr operas remiſiſſe:ſecus in patrona,& filia,& nepte patroni.ff.
de ope.li.ſi cū patroni. ¶ Sextus, in cōmodati repetitione: nam
f ſi filiofa. cōmodatū fuerit, agi poterit de peculio[f], & cū eo ſdi-
g recte: ſi uero filiæfa de peculio tm̄. ff. cōmod.ſed mihi vr.§ ſi fi-
liof.& §.ſeq. ¶ Septimus, in bonorū cōdemnati de crimine læſæ
h maieſt.ſucceſſione.C.ad l.Iul.ma.quiſquis.[h] ¶ Octauus,in bono
i rum poſ.ꝯ tab delatione,quæ nō dat ꝯ teſtamenta earum[i]. ff.de
bo.poſ.ꝯ tab.illud.§.ad teſtamenta. ¶ Nouus, in detētione:quia
neq; in ciuili cā includit, ſeu incarcerat. C.de cuſtod.reor.Auth.
k hodie.ꝯ, eo ti.qm̄[k].& C de offic.diuer iu.l.2. ¶ Decimus,in ab-
ſolutione ab excōicatione:quia non mittunt ad ſedē apoſtolicā.
ext.de ſent.excō.mulieres & c ea noſcit. ¶ Xj.in creditorū præ-
latione:ut C.qui po.in pi.hab.aſſiduis.ext.de pig.ex literis. ¶ Por-
ro qñq; eſt ſimilis cōditio mulieris,& maſculi: quia nō ad impa-
ria iudicant:ut prædixi. ¶ Primo,in ſucceſſione:nam mater & fi-
lius viriliter diuidunt duas vncias,quas filius ex patris ꝯcubina ij
habuit teſtō,in auth de trien.& ſe.§.cōſi leremus.col.3 C.de na-
tu.li.auth licet patri ¶ Secūdo, quia reſciſſo teſtō patris legata
ſoluent liberis,& parentib.ſine differētia ſexus. ff de le. præſtād.
l.1. ¶ Tertio,qa oēs fugitiui ſine diſtinctione ſexus ad loca, vnde
fugiunt, redire coguntur. C.lib.11.de agri & cenſi oēs omnino.
¶ Quarto,in inſtitutione, quare parimodo hæredes inſtituunt.
Inſtit.de exhæ.li.§.noſtra ꝯſtitutio. ¶ Quinto,in ſucceſſione:qua-
re mr viriliter vocat cū fratribus tm̄, uel ſororib.tm̄, uel cū per-
miſtis C.ad ſena.cōſul.Tert.auth.& cū ſolis.ſed & filii & filiæ ſi-
ne ſexus differētia ſuccedūt defuncto. C.de ſuis & le.hæ.auth.in
ſucceſſione. ¶ Sexto, qm̄ iuris ignorātia nō ꝓdeſt mulieribus in
curſu anni,uel centū dierū, qui dātur ad agnoſcendā bo poſ.C.
q admit.ad bo.poſ.iuris ignorātia.ff.de iur.& fac.ign.l.1.in prin.
¶ Septimo,in matrimonij ſolutione, quare nō ad imparia iudi-
cant:ut in cōcor.quæ ſunt ſ.ver.21.ibi: ſecus, &c. ¶ Octauo, in
pacto de lucrāda dote, & donatione ꝑꝑ nuptias, & ēt in præſta-
tione & ꝯſtitutione eorū ſeruanda eſt æqualitas. C.de pact.ꝯuen.
tā ſup dote,ꝗ ſu ꝑ aliis,&c.auth.æqualitas.& l.ex morte.& l.ſeq.
¶ Nono,qm̄ bonorum poſſeſſio maſculorū & fœminarū cōi-
ter defertur: & maſculi & fœminæ cōiter capiunt. ff. vnde leg.l.
1.§.1. ¶ Decimo, qm̄ caſtitas æque requirit in uiro ac fœmina.
32.q.6.c.1.& 2.& ꝑ totum. ¶ Xj.qm̄ ius ſepeliendi ſe & alios trā-
ſit in hæredes,cuiuſcunq; ſexus.ff.de relig.& ſump.fu.l.vel quod
pater.in prin. ¶ Xij.In collatione C.de col.auth.ꝗ tertiæ. ¶ Xiii.
Qm̄ ad cōicandū & orandū viri & mulieres intrāt ſancta ſācto-
rum clericis nō pſallentibus.ſic intelligit ext. de vi.& ho.cle.c.1.
Hoc exēpli grā ſufficiat notauiſſe: ꝗrite quos agitat labor,& plu-
l res numerate[l] ¶ Nunc ergo ad ꝑincœptā mrīam redeamus Itē
opponit ꝯ,ꝓc.ꝙ nō hēt lras đ rato, quāuis habeat ꝓcuratorias
lras.ext.de relig.do.c.pe.ext.de trāſla.cōtingit.de offi dele corā.
C.de ꝓc.l.1.Sed hoc mihi nō placet:alterū.n.ſufficit, imò ꝓmiſ-
ſa duo idē ſignificāt:& iūge qđ eſt j.verſ 2 ꝓpe fi.ibi: in pręmiſ.
auth.& c.Itē ꝙ eſt maritus,q nō admittit ꝓ vxore:niſi ad hoc ꝙ
literæ ꝓcurationis cōtinent:ut C.de ꝓc.maritus.in fi qđ alias nō
4 poſſet:ut j.uer.ꝓxi.† ¶ Itē opponit,ꝙ licet habeat gñale mādatū:
tñ talis eſt cā, in q [illegible]xigit ſpeciale. qđ cōtingit in multis caſib.
k deter ¶ Primus eſt,in p[illegible]endo ꝓ alio in integ.reſti.ext.de in integ.reſti.
m

ꝑ tuas.c.corā.& c.ꝓcedenti.ff.de minor.l.illud §.ſi talis.& l Pō-
ponius §.fi.C ēt ꝑ ꝓc.cauſam reſti.ī integ.agi poſſe.l.unic.de hoc
m j.in ti.de in integ.reſti.§.quis aūt.ver.ꝑlatus.& ſeq.[m] ¶ Secun-
dus,in cā ſuſpecti tutoris. ff de ꝓc.nō ſolum.§.fi ¶ Tertius, ubi
ſunt duo ꝓcu omniū rerū alicuius: tunc eīm nō pōt vnus ab alio
ſine mādato exigere ſpeciali.ff eo.q duos.& l itaq;. ¶ Quartus,in
interdicto de liberis exhi.& deducēdis. ff. eo. Pōponius.in prin.
¶ Quintus, in trāſactiōe vel pacto ff. eo.mādato.ext. de trāſact.
c.ꝯtingit.de arbi ꝑ tuas.ff.de pact.nā & nocere.& l.ſeq.niſi habe-
ret omniū bonorū generalem & liberā adminiſtrationem:uel ni-
ſi eſſet in rē ſuam cōſtitutus.ext c.petitio. ff.c.procurator.quod
n dic vt C de tranſ.trāſactionis[n]. ¶ Sextus in iuramenti delatione
& receptiōe.ff.de iureiu.l iuſiurādū.§.ſi ¶ Septim⁹, in acceptila-
tione.ff de acce l.4. ¶ Octauus,in reſcriptorū īpetratiōe,ēt ſi ſint
literæ legēdæ Et ſic obſeruat cācellaria curiæ Romanę.ext.de re-
o ſcriptis.c.nōnulli.& c.ex parte.3.[o] ¶ Nonus ſm Vin.P in cā matri-
p moniali.ext.qui matri.accu.poſ. ex literis, in parte deciſa.ar.ꝯtra
ext.de proc. accedens. Sed ibi parentib. agentib.de matrimonio
filiorū acceſſit cōſenſus eorū:ut ibi no. ¶ Decimus, ſm Dominū
meum,in voto trāſmarino.ext.de vo.ex multa.in prin.verſ.illis.
¶ Xj.In inſtrumentarū cōſumptorū exēplatione. extr. de fid.in-
ſtru.c.fi. ¶ Xij.In his, quæ ſedes Apoſtolica ſibi ſpecialiter reſer-
uauit.qđ dic ut no.ext.de offi leg.qđ tranſlationē. ¶ Xiij.In ma-
trimonio ꝯhendo.ext.de deſpon.impu.c.1 & c.2.Inſti.de nupt.
§.1.quare ꝑ gñale mandatū datū querendi mariti non fit matri-
monium.ff.de ritu nupt.generali.& l.mulierē.& arg. 30.q.5.nec
q illud.ext.de conuer.cōiu ex parte.in prin.[q] ¶ Xiiij in ſpōſalibus.
ext.qui cle.uel uo.veniēs Vel dic,ꝙ in primis duob. caſib.poteſt
pater,filia nō ꝯtradicente, ꝯtrahere ꝓ ea, ſine eius mandato.32.
q.2.honorant.ext.de ſpon.tuæ.& de deſpou.impu.c.fi.ſecus ſi ꝯ-
tradi-

ADDITIONES.

a Dilecta. ¶ Sol.ibi in glo.
b Ibi poſita. ¶ De hoc vide quod plene dixi de pœ.& re.noua. j.ſuper gl.2.
c l.omnes. ¶ Impetrat enim mulier finito anno 18. finito 20.Item probet ꝑ procuratorem, quod non facit maſculus. Item probat ſolum numero annorum,quod maſculo non ſufficit.
d In fi. ¶ Ponit caſum,quando legata eſt aucillę libertas, ſi maſculum peperit:ſi parit maſculum & fœminam,& neſcitur vter prius,præſumitur filius primo natus : & ſic mater erit libera & filia ingenua. ¶ Adde, ꝙ ſic præſumitur fauore libertatis : quia pro libertate in dubio iudicandū eſt. Ita intelligit ibi Bar.vt ſi teſtator dixerit: ſi fœminam pariat, libera ſit:& naſcatur maſculus & fœmina,illa præſumetur prius nata fauore libertatis.
e Abrogatur. ¶ De hoc de ſer.non ordi.c.ſi.in 1.glo.
f De peculio. ¶ Supple.contra patrem.
g Cum eo. ¶ Scilicet filio commodati, quod intelligas ubi ibi not.
h Quiſquis. ¶ Quo ad bona ꝯdemnati non eſt differentia inter mares & fœminas,quia in nihilum ſuccedunt,ſed quo ad bona materna: quia mares in nihilo,fœminæ quotcunq; ſint,ſuccedunt in falcidia,vt ibi ver,ad filias.q deciſus fuit:6.q.1.ſi quis.in quo dr, ꝙ pro fragilitate ſexus,minus præſumitur audere. ¶ Adde de hoc ut late per Bar.in l.fi.§.ope.ff.de fur.
i Earum. ¶ Quia ſuos hæredes non habent,ita ſtat textus,id eſt;quia non habent filios in poteſtate,vel ſaltem tales,ut ibi not.
k Quoniam. ¶ Illud de iure veteri ſequentia concordant.
l Numerate. ¶ Excuſatur auctor de nouo iure, quod non vidit. Præmitto igitur ꝙ decretalis, indemnitatibus.de elec.lib.6.facit ad omnes tres partes.ad primam de ætatate,ꝗ maior requiritur in abbatiſſa,ꝗ in abbate. De ſecunda & tertia facile videbis per ea,quæ ibi colliges per gl.pe.ſpecialiter ad primā partē duos caſus dant dec.de ſta.re.c.vno.li.6.& cle.eo.tit.attendentes,in fi.per quas patet,ꝙ includuntur profeſſæ, ꝙ de moribus non habemus.Reuocantur ēt priuilegia profeſſarū, & non marium. Ad ſecundā partē aditur decre.mulieres. de iudi. lib. 6.& adducit prædict. decretal.ea quæ.in fi.de ſta.re.Ad tertiā inducitur de iur.cal.c.1.§.pręterea.20.q.vlti.virgines,cū c.ſeq,de bap.& eius effectu,maiores.ver.ſicut eīm.Itē habet immunitatē capituli,ſi quis ſuadente.monialis, ut monachus.de ſen.exc.monialibus.Ad idem in auth.de monachis.§.2 & pe.qūo opor.epiſ.§.quarta. Eſt caſus dubitabilis, de quo dixi & remiſi de deſpon.impu.c.vno lib.6.ſuper verbo, parentes. ¶ Adde, ſm Ab.Sicul. ꝙ abbatiſſa poteſt inuocare brachium ſeculare pro exercenda iuriſdictione ibi competente:ſicut alias iudex eccleſiaſticus,per cap.abbates.18.q.2.
m Et ſeq. ¶ Gul.An.ſub hoc tit.q. 21.dixit idē in petenda reſtitutione poſſeſſionis traditæ actori ꝑꝑ ꝯtumaciā rei,qui poſtea procuratorē cōſtituit:dēt enim dare ſpeciale mandatū ad hoc, ſ.ad petendā reformationē poſſeſſionis.Generale enim mandatū reſpicit ea, quæ ſunt cauſæ, non ea, quæ ſunt contumaciæ præcedentis. Alleg. quod habetur j.ver. 6.& ver.16. ¶ Adde ver.tertius,omnino videndum Fede.conſ.124.incipiente,quidam ꝯſtituit. Itē ver.4.adde qđ Gul.de Cu.quem ſequitur Bar.ibi tenet ꝙ non requiratur ſpeciale mandatum in interdicto de libero homine exhiben.
n Tranſactionis. ¶ Et de procur.qui ad egendum.in fi.lib. 6. ¶ Adde ut per Bar.in l.qui Romæ.§.Callimachus.de verb.oblig.
o Parte 3. ¶ Vtrobiq; no.ꝯrium de obſeruantia curiæ:& uide quod ſcripſi in præ.decr.nōnulli, ſuper fi.pe.gl. ¶ Adde quod Ab. Sic.in d c.nonnulli.§.1.dicit,ꝙ aut uult impetrare in perſonam domini:& tunc requiratur ſpeciale mandatum.Aut in perſonam ſuam: & tunc poſſit ſine ſpeciali mandato:& valeat reſcriptum.
p Vin. ¶ Azo dicit idem ſub dubio forte,in Sum.huius ti.§.eſt & illud.
q In prin. ¶ Et eo.tit.c.vlt.1.reſpon.lib.6.

a tradicat.e.tit.c.j.[a]¶Xv.In ꝯpromiſſo.ext.de arb.c.ꝑ tuas.†¶Xvi.
5 In petẽda abſolutione ab excõicatione.ext.de ſen.exc.c.ꝙ de his.
b in fi.&ar.de pę diſt.i.quẽ pęnitet.[b]Nõ.n.daṫ niſi pęnitenti:vt ibi
in prin. 24.q.2.litigant.in prin.At ſatis patet de hoc de pę.cũ ad
hoc mittit nunciũ ſpãlẽ ſeu ꝓcuratorẽ: & ſic curia Romana ſer-
uat.Si.n.petẽte ꝓcuratore auditor aliquẽ velit abſoluere,mãda-
bit p̃sbytero:cuius eſt parochianus is,qui dẽt abſolui, ꝙ illũ iux-
ta morẽ ecclæ abſoluat:vel ſi ꝑ auditorẽ ſit pęnitẽtialiter abſolu-
tus,mãdabit p̃sbytero pręḋicto,vel alicui pęnitẽtiario in curia ꝙ
illũ in eccl'ia iuxta formã eccleſiæ introducat qḋ dic vt j̃.de ſen.
§.vt aũt.ver.itẽ ſcias,ꝙ licet.Sic ergo patet, ꝙ ꝑ ꝓcu.ad hoc ſpã-
liter ꝯſtitutũ peti põt in iudicio,& extra,abſolutio:& cũ eodẽ ip-
ſam dandã fore,vel nõ, decerni.Danda aũt nõ eſt ꝑ cũ,id eſt, vt
ipſe alterius noĩe abſoluaṫ:& ſic dẽt intelligi ꝙ no.Inn.IIII.ex̃,de
c ſen.exc.cũ deſideres.[c]Abſens aũt põt ꝑ literas abſolui & excõi-
cari:ut ꝓbaṫ.& no.2.q.5.q̃to.& ext.de cle.exc.mi.c.pe.¶Xvii.In
oblatione filij idolis ſeu dęmonib.faciẽda de ꝯſ diſt.4.quæris.in
principio.¶Xviij.In ꝯ̃henda excõicatione.24.q.3.ſi hẽs.in prin.
¶Xix.In iuri de calumnia p̃ſtatione.ꝙ dic ut j̃.de iur.cal.§.reſtat.
ver.qd ergo ſi ¶Xx.In exceptionis famoſæ ſeu criminoſæ ꝓpoſi
tione: vt j̃.ver.ſed numquid & ſeq.¶Xxj In petẽda diſpẽſatione
vt j̃.de ele.§.ſuperius.ver.itẽ no.¶Xxij.In pace faciẽda:ut j̃.de
treu.& pa.ver.hoc quoq;.¶Xxiij.Cũ iudex finito officio ꝯueniṫ
6 vt C.vt oẽs tã ciuil.quã milit.in l.j.†¶Xxiiij.Scḋm ſtylũ cãcella
riæ eccleſiæ Romanæ is, ꝗ pro alio impetrat ſu ꝑ diſpẽſatione na
taliũ,dṙ,aṙs,dẽt hṙe ſpãle mandatũ ad iurãdũ,& alr nõ audiṫ. In
præmiſ.aũt caſib.ſi dubiteṫ de mandato ſpãli, ſufficit de rato ca-
uere.ff.de min.ꝙ ſi de ſpãli,ext.de off.dele.corã.ꝙ dic,ut j̃.§.rõ-
ne aũt.ver.Itẽ ꝙ nõ ſunt factæ,& ſeq.Qḋ eſt in arg.ꝙ ꝗ hẽt lr̃am
de rato,poſſit tranſigere:ut no.ext.de reli.do c.pe.de trãſa ꝯtin-
git.& arg.ff.de uſu.ſi ſtipulatus.ꝙ nõ credo, niſi ſequaṫ ratihabi-
7 tio poſt tranſa.ſecutã:ut ext.de arb.per tuas.†¶Quaṙr lr̃æ ꝓcura
tionis,& de rato idẽ ſunt,ut dixi s̃.verſi.itẽ opponit ꝯ̃. At ꝑ lr̃as
ꝓcuratorias nõ põt qs trãſigere:ut p̃dixi.Nec ob.l.ꝙ ſi de ſpãli.
aliud.n.eſt cauere de rato, ad ꝙ ſe põt ꝓcurator obligare,& ſic
poſtea tranſigere ſeu reſtitutionẽ petere, ut ibi: aliud ſi dñs dicat
in ꝓcuratorio,ꝙ hẽbit ratũ & firmũ,&c Quia nõ ĩtelligit ꝑ hoc
ſibi dare licentiã tranſigendi:ſed ꝓmittit ratũ hṙe, ꝙ in cã ipſa ꝑ
eũ ſm iuris formã fuerit ꝓcuratũ.ext.de ꝓc.c.j.& 21.q.j.relatio.
Itẽ excipiṫ,ꝙ nõ põt audire ſn̄ĩam:niſi ad hoc uṫ ad totã cãm fue
8 rit ꝯſtitutus.C.de trãſa.l.tranſactionis.†¶Quid ſi ꝓcur.ꝯſtitutus
ad cãm appellatiõis ꝯfiteṫ in p̃iudiciũ dñi aliqd factũ fuiſſe in cã
principali? Vṙ id dño non obeſſe:qa ſolũ ad exercitiũ cãæ appella
tionis ꝯſtitutus eſt,arg.tñ ꝯ̃,ff.de ꝓc non ſolũ.& l ſed hæ §.nõ ſo
lũ.& l.minor.§.j.ꝙ verũ eſt:ſed dic ſm papam,ut ext.de off.dele.
cũ olim.j.ext.vt lit.non ꝯte.c.j.Itẽ ꝙ eſt minor.25 ann ff.de ꝓcu.
minor.in prin.C.e.exigẽdi.C ꝗ le.ꝑ l.j & 2 & dic rõnẽ:ut j̃ de ad
uo.§.j.ver.itẽ ꝙ eſt minor.ar.ꝯ̃ ff.de min.cũ mãdato.in prin.& in
fi.ff.e.filiuſf.§.ipſa.Inſt q,& ex qb.cau.manu.non poſ.§.& ꝗ ma-
nu.ff.eo.licet §.fi.in fi.Sed hic loquiṫ in ꝓcuratore ad negotia,in
quib.põt eſſe ꝓcura.minor 18 an Tñ ꝑ parte uel ꝓ mṙe,& ſimi-
lib.abſentib.indefenſis vṙ admittendus in ſubſidiũ:vt in præ.l.exi
gendi.& ff.e.fęminis.ff.de tut.& rõ diſt l.1.§.ſi nõnullos.& in p̃.l.
d minor.Roſ.dicit,[d]ꝙ minor 25.an põt eſſe ꝓc.pro parte actoris
cũ mandato:ſed nõ ſine mandato,nec ẽt ex parte rei: ut in præ.l.
cũ mandato.Et eſt rõ quia qñ cũ mandato,eſt ꝙ ſibi dẽt imputa-
re dñs,qui tali ꝯmiſit.Cæterũ ſi ſine mãdato,vel qñ pro reo opor
tet illũ ſatiſdare: in quo caſu obligaṫ: & ideo ſuccurriṫ ei & fide-
iuſ.eius.& diciṫ,ꝙ præ.l.cũ mãdato.nõ loquiṫ in ꝯ̃ctib.licet & in
e ꝯ̃ctu verũ ſit & in p̃.l.minor.loquiṫ in iudicijs.[e]†¶Itẽ ꝙ cã crimi
9 nalis eſt publica vel priuata,in qua procurator non interuenit in
agendo,vel defendẽdo.ff.de pub.iudi.l.pe.ext de proc.tuæ.de ac
cu.ueniẽs.ĩ fi.2.q.6.ſi qñ.5.q.3.in criminalib & c.ſeq.2.q.9.abñs
2.Argu.contra ff.de proc.ſeruum.§.publice.Sol.ibi,item contra
5.quæſt.3.reos.Solu.ibi.Item contra,extra de dol.& contum.ve-
f ritatis.Sol ibi.[f]¶Et eſt duplex ratio.[g]Primo, quia ſi interueniret
g ꝓcurator,& ſuccumberet,ipſe condemnaret, qui non deliquit,
ff.de neg.geſt liberto,vel amico,ꝙ eſſe nõ dẽt.extr.de ꝯſti.cogno
ſcentes.de his,quę fi.à ma c.quęſiuit.Scḋo,quia id ꝙ admitteret
non poſſet ꝯſequi per actionẽ mãdati ꝯ̃riam: licet ſecus ſit in cã
h ciuili.[h]¶Sed pone ꝙ in cã tali conſtituiṫ procu.nec ꝯ̃ eum aliqd
opponit: nunquid ualent,q̃ cũ tali fiunt? Dic ꝙ ſic,ex quo non
[illegible].de iud iuris eſſe.[i]†¶Sed præcedens regula fal
[illegible]ne iniuriarum,ſi ſit illuſtris: quia tunc interue-
[illegible].c.abſens.§.niſi.C.de iniur.l.fi.Scḋo,in accuſa
[illegible]is.ff.de procur.ſed & hę §.patronus.¶Tertio
[illegible]ecti tutoris.ff e.non ſolũ.§.fi.Quarto ſi pręla
[illegible] Inn.quartũ,arg.pro eo.in præ.l.non ſolũ.&
[illegible] veritatis.¶Quinto,ſi crimen ſiue publicũ ſit,ſi
[illegible]dit pęnã[k]relegationis,uel ẽt ab ordine remo-
[illegible] Tancr.[l]ut ff.de pę.abſentem ff.de pub.iu.l.pe.
[illegible] ꝑ alium cau.app.exer.poſ.l.1.S[illegible]uerũ
m eſt in cauſa app.ſecus in principali,ſm quoſdam.[m]¶Sexto,in a-
ctione populari pro priuato damno intentata ff.de procur. licet
in popularib.& l.non cogendũ.§.qui publ.ſed pro publico admit
tit,non pro actore ſed pro reo.de popu ac.l.qui pupillari.Et eſt
n rõ,[n]quare ꝓ publico ex parte actoris non admittit:nã ꝓc.ꝯſtitui
tur à dño.ff.e.l.j.at hæc actio nõ eſt magis mea,quã tua:ſaltẽ ante
lit.ꝯte.ff.de ver.ſig.ſi cui.vnde & in ea fideiuſſor nõ accedit.ff.de
fideiuſ.ſi quis pro eo.§ fi.Septimo,ad proponendũ excuſationes
vt 5.q.3.reos.¶Octauo, cũ ſeruus accuſat quem dominus defen
dit.ff.de accu.ſi cui.§.pen.& C.eod.ſi ſeruus.¶Nono, in leuibus
criminibus.ff.de accu.l.leuia.¶Decimo,ad excuſandum vel exci-
o piendum.[o]ff.de uar.& extr.cog.l.cognitionum.extra,de dolo &
contu.cũ dilecti.in prin.de accu.ueniens.23.q.5.reos.Admittitur
etiam ad proponendum cauſas abſentiæ, non cauſas cauſæ.ff.de
procurat.l.ſeruum.§.publice.5.q.3.ſi ægrotans.& c.reos.qḋ dic
vt j.in tit.de accu.§.j.ver.ſi aũt.¶Xj.cum agitur de crimine ciuili
ter.ext.de accu.ſuper his.in fi.de procu.tuæ.& c.in noſtra.ut lite
non ꝯteſtata c.j.de re iudicata.cum I.& A.& ff.an per aliũ cãæ ap
pel.exer.poſ.l.j.¶Xij.per ſocium litis agiṫ in cã criminali, ſm Io.
extr.

ADDITIONES.

a c.j. ¶ Dic ut de deſpon.impu.c.vno.§.pe.& vlti.lib.6.

b Pœnitet. ¶ Quod dicit Tho.quarto ſententiarum diſt.18.poſui de ſen.excom.c.1.lib.6.in fi.ſecundæ gl.quod in abſolutione ab excommunicatione impetranda ſit opus ſpeciali mandato.Adde Rot.in anti.deciſ.329.& in nouiſ.deci.416.illam tamen decerni nullam fore per procuratorem generalem, vel coniunctam perſonam peti poteſt,vt ibi idem in dicta deci.in nouiſ.

c Deſideres. ¶ Et vide quod ibi ſcripſi ſuper ver.abſolutus.& quod no.j̃.de iur.ca.§.reſtat.ver.quid ergo fiet.

d Dicit. ¶ In lib.iur.ciui.rub.de actio.ex ſtipulatu rem ratam haberi.verſi.ſed nunquid minor.quæ eſt 219.

e In iudicijs. ¶ Dictum Roſ,placuit Hoſt.& Ia.de Are.vt ſatis ſcripſi eo.tit.non iniuſte.ſuper j.gl.& c.qui generaliter li.6.ſuper glo.pen.per quod capitulum, ut utrobique ſcripſi,procedit opinio prima,ſi opponatur,exceptio,ſi non opponitur procedit ſecunda. ¶ Adde,quod do.An.in d.c.non iniuſte tenet,indiſtincte, quod procur.eſſe non poſſit, etiam ſi non opponatur,cum non habeat perſonam ſtandi in iudicio per ſe.& idem tenet Abb.Sic.qui pro hoc adducit Bartol.in l.filiusfamil.§.veterani.ff.eod.vbi dicit, quando quis non poteſt eſſe in iudicio, nec pro ſe nec pro alio, quod licet non opponatur,non ualet iudicium; ut argumẽ.in l.2.ff.qui ſatiſd.cog.Sed minor non poteſt eſſe in iudicio pro ſe, nec pro alio ſine curatore.l.clarum.C.de aut.præſt.ergo,&c.

f Sol.ibi. ¶ Et ſatis de hoc contrario j̃.de accu.§.vlt.ver.porro.

g Ratio. ¶ Secundum Roſ.eo.tit.ad fin.

h Ciuili. ¶ Per hoc videtur quod his rationib.deficientib.poſſit interuenire procurator.puta ſi per ſtatutum capitalis pęna redacta eſt ad pecuniariam.C.eo.tit.l.3.& ſi crimen ſit publicum,& eo fortius in priuato, vt ſic ceſſante ratione uel cauſa ceſſet prohibitio,& effectus ff.de iu.pa.l.adigere.§.quamuis.Bene facit ad hanc.l.quod ad ſtatum.ff.de pęnis.& eo.tit.in ſeruorum,in fi.Item capitalia crimina iudicantur ex pęna.ff.de publi.iud.l.2.facit ff.de bonis lib.l.qui cum maior.§.fin.cum l.ſeq.Gui.de Suz.format hanc q.ſuper §.publice.in l.ſeruum.ff.eo.& in præ.l.2.C.eo.tit.& in quæſtionibus ſtatutorum ſub litera P.& licet dicat ſe uidiſſe pronunciari pro & contra,tenet,quod admitti poterit per §.ad crimen.quia origo reſpicienda eſt.C.ad Mac.l.3.ff.man.ſi procuratorem.j.reſp.& quia pęna ſuccedens in locum primę,ſapere debet illius naturam.ff.ſi quis cau.ſi eum.§.2.& ff.de don.inter uirum & uxo.ſi donat.§.ſi ſponſus.Et eadem ratione dicit in prin.quęſtionum quod ſi pœna adulterij,quę capitalis eſt,C.de adul.caſtitati.reducta eſſet ad pecuniariam,non liceret tranſigere,per l.C.de tranſa.tranſigere alleg.etiam ad prædicta ff.de uerb.obli.filius.§.1.ff.de do.quid quod de fideiuſſ.tutor. ¶ Communiter doctores Moder.tenent contrarium per prius alleg.ubi in ſola pecuniaria conſiſtit pęna,ſecus ſi admiſſa eſſet corporalis,vt ſi dicatur, Qui tale crimen commiſerit,decapitetur,niſi intra decem dies ſoluat mille,uel ſoluat mille, quæ ſi intra decem dies non ſoluerit,decapitetur. Tunc enim corporalis pęna eſt in obligatione primo uel ſecundo gradu,ſecundum verba ſtatuti,ſed per pecuniariam ſolutionem euitari poſſet.De hoc Cy.in l.reos.C.de ac.in q.2.Sed hic plenius Gandinus etiam magnus practicus nominans doctores, qui bono.ſic tenebant, tractat hoc prolixius ſub rub.21.& quia prædicti duo,ubi s̃.continuant ſimilem caſum.idem agam ſic dicens,quod auctor inter caſus ſequentes numerare debebat caſum, qḋ de crimine abſens damnari poteſt.per d.l.ſeruum.§ publice ubi aperte innuitur.quod eo caſu etiam in capitalibus.admittitur defendens innocentiam. Sed ſic eſt hodie per ſtatuta Italicorum,quod de omni graui crimine damnatur abſens.ergo in omni quantuncunque graui auditur defenſor innocentiæ.quod tenet Iaco.de Are.in l.inter accuſatorem.ff.de pub.iud.& fertur Dy.ſic in quadam cauſa regia conſuluiſſe.& ſecundum hoc duo requiruntur ad excluẽddum defenſorem,quod pęna ſit ſupra relegationem,& quod abſens non poſsit diffinitiue damnari. ¶ Adde ut per Bartol.in d.l.penulti.& l.2.eod.titul.& Pet.de Ancha.conſil.273.incip.plene & ſubtiliter.vbi tenet,quod ſi ſit in arbitrio iudicis pęnã imponere, & reus non compareat,qua propter ponatur eum in bannum centum ducatorum, quod ſi procurator uelit comparere ad defenſionem banni,quia dicat pęnam pecuniariã quod non debet audiri.Item adde ſecundum Bartol.in l.1.ff.de dam.infect.quod ſi dubitatur,an vulnus ſit mortale, poterit interuenire procurator.ſub condi.ſi apparuerit uulnus non eſſe mortale.Et quando procu.in criminali interuenire poſſit,vide Bal.conſi.116.lib.j.

i Eſſe. ¶ Lib.6.in glo.intelligas.Et vide quod ſuper ea dixi. ¶ Adde quod idem quod Spec.tenet Old.conſ.309.

k Pęnam.Vnde dicit Alb.Gal.quod in ea pęna vel maiori conſtituitur.eo.ti.in fin.colum.j.

l Et Tan. ¶ Eo.tit.ver.in quibus cauſis.& ibi allegat Azonem,qui hoc dixit eo.titu.2.col.ver.ſi autem.

m Quoſdam. ¶ Vide quod ſatis ſcripſi de ac.c.veniens ſuper j gl.& licet illa reſponſio conuenire poſſet l.j.s̃ proxi.alleg.non tamen conuenit l.abſentem.& in utraque eſt illud vſque,quod facit dubitationem.

n Ratio. ¶ Secundum Roff ubi s̃.

o Excipiendum. ¶ Omnino vide, quod ſcripſi in præ.decret.veniens ſuper j glo.& ſuper eo.ver.dicit Albe.Gal.ubi s̃ quod eſt ratio,quia id non eſt plene d[illegible]re,cum a crimine per id non petatur abſolui. ¶ Adde Bal.conſ.106.lib.j.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

extr.de dolo & contu cũ dilecti.in prin.3.q.6.hoc quippe.ex̃.de
accu.licet.in prin.¶ Xiij. ẽt in cauſa criminali ad libellũ offerẽdũ
& ad alia præparatoria poteſt conſtitui procurator.ff.de adul.de
a nunciaſſe.in principio,ſecundum Vbert.[a] & Ioan.de Deo.Quod
mihi non placet:cum tunc oporteat inſcribi.ff.de acc.libellorũ.
quæ eſt 2 q.7. ꝙ nõ fit per procu.nec in alijs præparatorijs, ẽt vt
11 credo,vt ſ̃.ver 10.† ¶ Xiiij.ſi vniuerſitas ciuitatis uel eccl̃iç q̃ pari
ficant.vt C.de ſacroſan.eccle.l.ſi accuſet,põt ſyndicũ ꝯſtituere:
vt C.li.12.de re mil.tã collatores.& C.de epiſ.& cle.cũ clericus.
Et ẽſt ratio:nã vniuerſitas,quæ caput non hẽt,dãnari non põt in
perſonã:ſecus cũ priuata ꝑſona accuſat̃,pro qua ſi ꝓcurator,in-
teruenirct,in perſonã ꝓcuratoris eſſet formanda ſnĩa:& ſic deca
pitaret̃,qñq; ſine culpa,ꝙ eſſe non dẽt:vt ſ̃.ver.ꝓxi.& dic vt not.
b ſ̃.de acc ver.ſi.[b] & ext.de ſimo.dilectus filius.† ¶ Sed nunqd me-
22 dia cauſæ criminalis poſſunt ꝑ procuratorẽ exerceri, puta teſtiũ
c productio,allegatio,poſitionum factio,& ſimilia? dicũt multi,[c]
d ꝙ ſic,& hoc ſeruãt:ſed non hoc approbo:[d] nã talia ſunt de ꝓſe-
cutione negotii.ext.de off dele.ſuper qõnum.§.intentionis.& §.
porro.ad quã procurator non admittit̃, vt ſ̃.patet.Quia ꝙ iuris
eſt in toto,idẽ & in parte.arg.C.de non nu.pe.cũ vltra.& 14.q.5.
pœnale licet ergo ꝯſtituatur ꝓcurator gñaliter ad oẽs cauſas: tñ
de ciuilib tñ intelligit̃.C de epiſ.& cle.cũ clericus.& ſ̃.in primis
ꝯcord. Quinimo ſiue generalis ſiue ſpecialis ad cãm ſit ꝓcurator,
nõ tñ põt proponere crimina,vel defectus,ẽt excipiendo ꝯ̃ ꝑſo-
nã eius,q̃ litigat de ſua electione vel ꝓuiſione,vel de alio:niſi ſpã
liter fuerit ſibi mandatum, ꝙ de crimine excipiat.extr.de in inte.
reſt.corã.Et eſt rõ;nã cũ grauiter puniat̃ obijciẽs crimina,vel de
fectus,ſi deficiat in ꝓbando:ut ext.de ele.ſtatuimus.lib.6.quodã-
modo per hoc ſtatus eius minuit̃ quia ſuſpendit̃ ab omnib.bene-
ficijs per trienniũ,& ſi ſe illis ingeſſerit,ꝑpetuo priuat̃: vt ibi.Et
ſic circa ſtatũ dignitatis ſuæ pęna plectit̃;licet manente libertate.
hoc.n.diminutionem ſtatus inducit: vt ff.de va & extraor.cog.l.
pe.& ideo ꝓcurator eius admitti nõ dẽt,niſi nominatim ſibi mã
13 det.ff.de proc.non ſolũ §.ſi & arg.ff de min.illud.† ¶ Et vere eſt
diminutio ſtatus:licet ad tp̃s tñ priuet̃ beneficijs, quia relegatio
& damnatio in opus publicũ tpales ſunt, vt probat̃ ff de pę.l.q-
dam.Et præterea cũ dñs puniat̃,vt dictum eſt,apparet, ꝙ per mã
datũ generale vel ſpeciale ad cãm noluit ꝙ procurator crimina-
les defectus proponeret, ne dñs penã hmõi patiat̃.& gñaliter ꝓ-
hibet,ne procurator in cã criminali interueniat,vt prædixi.curia
e hoc tenet.[e] Arg.tñ ꝯ̃,ff.ꝓ ſoc.actione.§.renuntiare.& ff.de iniur.
ſed ſi vnus.§.procurat.Sol ibi non minuitur ſtatus dñi, cuius pro
cura ſocietati renunciat,vel qui in accuſatione iniuriarũ nomine
dñi agendo ſuccubuit.& ideo ibi generalis procurator admittit̃.
ꝓcurator autem ſine ſpeciali mãdato ad hoc quandoq; admittit̃
ad excipiendum de crimine tertij:vñ bene põt proponere de ex-
cõicatione iudicis, vel executoris alterius partis, licet non hẽat
ad hoc ſpãle mandatũ:quia per talẽ exceptionem non agit̃ ad pę
14 nam ſeu priuationẽ.ext.de ord.cog c.2 † ¶ Sed quid ſi cauſa ele-
ctionis,vel prouiſionis non eſt per appellationẽ ad ſedẽ apoſto-
licam deuoluta, ſed per citationem: vel quia partes ſponte illuc
iuerunt vel miſerunt: vel forte cauſa hmõi coram metropolita-
no, vel alio ſuperiore tractatur: nunquid ſi detur procur.ad hãc
cauſam,requirit̃ ſpeciale mandatum? Super his dicit Bar.Cõpo.
ꝙ non? quia ex quo appellatum nõ eſt,ceſſat pena in dicta ꝯſtitu
f tione ſtatuta, ꝑ ꝓ quã ſpeciale mandatũ requirebat̃, vt dixi.[f] Sed
nunquid ſufficit habere mandatum ad obijcienda crimina in ge-
g nere,eis nõ ſpecificatis?arg.ꝙ nõ.& ext.de teſti.præſentiũ §.ſi[g]
vbi requirit̃ ſpecificatio criminũ Sed dic ꝯ̃: quia apparet ꝑ hoc
de mente ꝯſtituentis,& ſic obtinuit.arg.extr.de proc.petitio.Ho
die nullus põt aliqd ꝯ̃ formam,vel perſonas obijcere,niſi quę in
h appellatione expreſſit:ꝙ dic vt in ꝯſtit.Greg.X.de ele.ut circa.[h]
15 † ¶ Quid ſi habet mandatũ ad proponẽdũ crimina, nec ibi dr̃ ad
probandũ? Reſp.vr̃ voluiſſe ꝯſtituens,ꝙ procurat ad cãm, & ad
proponendũ ꝯſtitutus,admittat̃ ẽt ad probandũ:& ideo admittet̃
ar.ff.de proc.ad rem.& l.ſeq & l.ſed & id arg.tñ ꝯ̃:quia procura-
torium non extenditur ad alia,quam ad ea,quæ in eis ꝯtinentur.
i arg.extr.de off.dele prudentiam.ad ſi.& c.præterea.[i] Quid ſi ꝯſti
tutus contra promiſſionem factam T.& eius executionem, & ꝯ̃
ipſum T? reſp.admittetur ad dicendum ꝯ̃ perſonam T.quia non
habet ad hoc ſpeciale mãdatum:vt ſ̃.& ſic obtinuit.Sed pone, ꝙ
conſtitutus ad proſequendam appellationem capituli, narrat in
libello capitulũ appellaſſe ꝑ ꝑ crimina,vel defectus eius,de cuius
electione uel prouiſione agit̃:nunquit admittetur ad ꝓbandum
ea? Reſp.ſi in appellatione,quæ dr̃ interpoſita,exprimatur alia cã
quã crimina vel defectus tunc non admittet̃ ꝯ̃ perſonam: ſi ve-
ro propter crimina,uel defectus tantum fuerit appellatũ tunc ꝓ-
curator datus ad proſequẽdam appellationem, admittetur ad ea
probandum,quia tunc neceſſario ad ea refertur: non ſic, vbi alia
cauſa,quam crimen fuit expreſſa,arg.ff.de libe.& poſtu l.3.& ſic
de[...]minauit dñs Inn.IIII.[k] † Sed pone,capitulũ allegat[l] ꝯ̃ diuiſio
m[...]itio factam, in cauſa aũt huius appellationis procurator

l capituli obijciens crimina contra Titium,repellitur:quia nõ ha-
bebat mandatum crimina vel defectus obiiciendi: demum obti-
net in cauſa huiuſmodi: poſtea in cauſa appellationis producit
procurator mandatum cuius data præcedit diem latæ pro T.ſen
tẽtiæ,in quo ſic continetur: Conſtituimus te ad cauſam appella-
tionis,quæ vertitur inter nos & T.& tibi damus poteſtatem obij
ciendi crimina & defectus. Nunc quæritur, an per illud debeat
admitti,& ſi alias aſſet ſufficiens in data, an procurator poſſit op
ponere crimina,quæ in prima cauſa propoſuit: ſed fuit repulſus,
quia non habebat mandatum? Ad primum reſpond. ꝙ non ad
mittetur: quia non videtur conſtitutus ad hanc cauſam, ſed ad
eam, quæ tempore datæ inſtrumenti procurationis pendebat ꝓ-
pter verbum præſentis temporis, ſcilicet quæ vertitur, &c.quæ
eſt ibi: & ſic fuit in conſiſtorio determinatum per dominum Cle
mentẽ papã IIII.data enim in talibus conſideratur.extr.de reſcr.
eam te.

ADDITIONES.

a Secundum Vber. ¶ Qui ſalua pace expreſſit: ꝙ non dicebat id aſſerendo,
vbi ſup.ver.cum conſtiterit.& Io.de Deo vbi ſup non aſſerit hoc,ſed dixit,
dicunt quidam.

b Ver.ſi. ¶ Et uide quod ibi addidi in ſi. ¶ Adde Ang.conſi.198.

c Multi. ¶ Prudentes dixit Roſ.

d Approbo. ¶ Roſ.in libel.iur.ca.tit.qualiter in cã procedatur neutro con-
tumace,dixit.alij ꝯ̃:quia talia,&c.tertius ergo eligit auctor,& lõge plenius,
& apertius vr̃ tex.C.vt oẽs tã ciuiles quam crimi.l.j.ad ſi. vbi accuſatione
vero.&c.per q̃ ẽt Alb.Gal.hoc tenet,eo.tit.ver.vlt.de ac.l.ij.C.per rationẽ
quæ ſequitur: & quia aliquo prohibito,omne id, per quod ad illud perueni-
tur,intelligitur eſſe prohibitũ ff.de ſpon.l.oratio.Item ſi ſpeciale eſt in qui-
buſdam ꝙ dant procuratores ad media tñ,non tñ ad ſententiam.C.de iniu.
l.ſi.ergo in alijs ius cõe eſt in ꝯ̃rium.ff.ad muni.l.j.& præ.l.ij.nõ loquitur in
procuratore,ſed in domino,qui defendẽdo ſeruum,ſuam cauſam proſequi-
tur.Accur.in l.pe.§.ad crimen.ff.de pub.iud.tenet, ꝙ poſſit. Idem Guil.de
Suz.in q.ſtatutorum.litera.n.Gan.ẽt ſub ſua rub.21.dicens Odof.recte re-
nuiſſe:ponit tñ caſum in carcerato ꝑ ꝑ illud crimẽ. Eſt eorum ratio, quia ad
certam ſpeciem datur procur.ff.eo.l.j. Item in ciuilibus hoc licet, & in cri-
minalibus non eſt prohibitum. Alle.ff.de prob.ab ea parte.Ad l.ij.de cu-
ſtod.reor.quæ dicit, ꝙ in vinculis debet reus cauſam dicere. Reſpon. ꝙ lo-
quitur de litis conteſt.ad quam faciendam reus cum cuſtodia ſe iudici præ-
ſentabit:in alijs autem non.Certum eſt,ꝙ medium cauſæ præſupponit prin
cipium. Si ergo principiata eſt cauſa per conteſtationem, & reus manet in
carceribus cuſtodia vel compedibus iudicis, ita ꝙ expedit: facile ab ipſo
veritas etiam de medijs haberi poterit,ſi expediat etiam per tormenta: nõ
video,quare per procuratorem nõ poſſit producere, vel nominare teſtes,
& impugnare teſtes accuſatoris, & his ſimilia. Et cũ ibi neceſſario ipſe reus
maneat,& in vinculis ipſius cauſa tractetur,ſatisfactum vr̃ illis duabus legi
bus.Item ceſſant illæ duæ rationes,de quibus ſ̃.verſi.& ſic duplex,cum hic
non ſit in procuratores tales ferenda ſententia.Item ceſſat ratio fugienti pę
nam. ¶ Adde quod Bar.in d.l.pen.relato Spe.hic dicit, ꝙ ſi reus eſſet in car
cere,poteſt conſtituere procuratorem in omnibus,præter quam ad ſenten-
tiam.de quo uide Bal.in l.ſeruum.§.publice.eo.tit.

e Hoc tenet. ¶ Et ſic eſt hodie approbatum per cle.eo.tit.non poteſt, etiam ſi
habeat formam decr.qui ad agendum.e.ti.lib.6.& in præ.decre.non poteſt.
no.hic recitata,& in duobus ver.ſequen. ¶ Adde, ꝙ licet dominus dederit
mandatum generale ad iurandum, & ad faciendum omnia, quæ neceſſaria
ſunt ex forma ſtatuti, per hoc non poteſt inducere dominum in pœnam fal
ſi: nec mandatum hẽt ad fraudem ꝯmittendam, vt ꝯſuluit Bal.ꝯſ.94.lib.2.

f Vt dixi. ¶ Omnino vide ꝙ not. in præc. decre. non põt. ſuper verbo,elec.

g §.ſi. ¶ Ibi de forma excipiendi, vel opponendi. hic de forma procuratorij.
Nec turberis:quia idem in procuratorio ad agẽdum, in quo ſunt neceſſario
exprimenda quæ oportet exprimi in libello. eo.tit. qui ad agendum. lib.6.
de li.ob.c.2.& 3.

h Obtinuit. ¶ Vide quod no.in præ.decr.non poteſt.in 4.gl.vbi inuenies,qui
concord. huic dicto, & quomodo in hoc differt procutorium ad appellan-
dum,in quo requiritur expreſſio criminum de elect.procur. lib.6. ¶ Adde
ꝙ ꝯ̃ hoc facit, quia obiicientes crimina loco accuſatorum habentur: ut in
auth.quomodo oportet epiſcopos.§.ſi qui autem tales.& voluit Old. cõſil.
313. Sic ergo loco accuſatoris requirit̃ ſpecificatio criminũ. Et ꝙ in mãda
to ad accuſandum requiratur ſpecificatio criminum,conſuluit Ro.ꝯſi.40.

i Vt circa. ¶ Lib.6.& in cle.eod.tit.conſtitutionem.

k Præterea.Dic illud verum in nõ dependentib.vel non connexis: hoc pro-
bant hic iura in contrarium alleg Vnde puto, quod hic fuerit defectus ſcri-
ptoris,propter hic allegatã rub. de offi. dele. Aeſtimo autorem ſic poſuiſſe
de off.dele.cũ olim.j. Sed pro primo dicto facit de off.dele.Adde, quod pro
prædictis facit quod voluit Bar.in l.mutus.§.pœna.ff.de proc. quod habẽs
mandatum ad agendum, habet ad defendendum, & ſi eſſet dictio taxatiua
tantum ad agendum,& ſequitur Abb.Sic.in c.accedens.extr.eo.tit.

l Quartus. ¶ Poteſtatiua plus quam iuridica mihi vr̃ hæc pronũciatio. Si.n.
appellatio capituli interpoſita fuit,ut debuit,quare procur.datus ad illã ꝓ
ſequendã ſingula ibi expreſſa proſequi nõ poſſit,nõ video:licet ſit in appel-
latione permiſtio. Scd̃m.n.mẽbrũ diſtinctionis.fatet̃ ꝙ ratio illius verſ.ſed
nũqd pia,nõ obſt.& merito:q̃a apparet volũtas ꝯſtituentiũ: ꝓmiſtio nõ eſt
ꝓhibita in hoc caſu,imo permiſſa.& vide in cle.de ele.ꝯſtitutionẽ.§.& inſu
per.j.gl.& ſic ſoluit̃ l.4.ſuperius allegata: q̃a impoſſibile iur. eſt filium inſti
tui & exhęredari:ut ibi.Si ergo appellatio incipit à dño, in illa dẽt fieri ex-
preſſio ſpecifica:& in ꝓcuratorio ad illã ꝓſequendã hoc non requirit̃. ꝙ ꝓ-
bat tex.in dec.ꝓcurator.ut ibi ſcripſi in gl.2.ſi vero incipit à ꝓcuratore, tũc
ſecus,ut ibi. ¶ Adde,ꝙ ſi fuerit ꝯſtitutꝰ ꝓcurator ad appellãdũ, & appl̃onẽ
ꝓſequẽdã,isq; aliũ ſimpl̃r ſubſtituerit,ꝙ & ipſe mandatũ hr̃e intelligitur,ꝙ
ſubſtitutus habebat, vt pulchre ſcripſit Old.ꝯſi.314.inc.thema quęſtionis,

m Appellat. ¶ Hodie ꝑ decr. vt circa.iſte ver.& ſeq.ſunt ſuperflui,ſiue ipſe ap
pellans ſeruauerit,ſiue non ſeruauerit formam ipſius conſtitutionis.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

eam te.cum ſu is concor. Ad ſecundum dico, quod ſi mandatum
ſit alias ſufficiens, poteſt tunc proponere crimina in prima cauſa
poſita: licet tunc prætextu mandati, quod non habuit, nõ fuerint
admiſſa. Nec obſt. quod terminus ad proponendũ quicquid uel
let in prima cauſa datus, eſt quædam interlocutoria, quæ videtur
trãſiſſe in rem iudi. ff. de arb. qualẽ. quia illud verum eſt, ꝙ præiu-
dicat in prima cauſa, nõ in cauſa appellationis, in quo poteſt non
oppoſitũ opponi, & non probatum probari, ſecundum Bart. &
Gof. argu. ext. de teſti. fraternitatis. ff. de appellat. ſcio. C. eo. eos.
§. ſi quis autem. & de temp. appe. per hanc. Preterea non fuerunt
tunc illa repulſa tanquam impertinentia vel inſufficientia, ſed ꝓ
pter defectum mandati: & ideo pro non ꝓpoſitis habentur. Hęc
ſol. probatur. ff de appel. l. j. reſpon. j. & § j. & fi. & l. 2. & 3. ff. quan
do appel. ſit l. j. poſt prin. C. de iureiu. generaliter. § ſin autem cui.
& in his quæ not. ĩ. de excep §. dicto. ver. ſed quid ſi in principali
17 † ¶ Quid ſi appellans & appellatus venerunt in termino prædi-
ctæ cõſtitutionis, ſtatuimus per ſe, vel ꝑ procuratorem: procura
tor tamen non habuerit tunc ſpeciale mandatum ad dicendum
contra perſonam: poſtea facta commiſſione ſuper quibuſdam
articulis iura partium & forma tangentibus, & atteſtationibus.
ad curiam remiſſis, comparet procurator cum ſpeciali mandato
ad dandum contra perſonam. Quæritur an ſit admittendus con-
tra perſonam? Reſpond. non. Nam tantum valet terminus illius
conſtitutionis, quantum terminus ad proponendas exceptiones
præfixus, poſtquam non admittitur quis ſine ſacramento. ex
tra, de exceptioni. paſtoralis. & ſic determinauit dominus Inno-
cen. Ber. Compo. tamen tenẽt contra: quia peremptoria excep-
tio omiſſa in principio poteſt opponi vſque ad ſententiam. C. ſen
tent. re. non poſſ. peremptorias. Nec terminus prædictæ conſti-
tutionis præfigitur ad exceptiones proponendas: ſed vt eo lapſo
poſſit procedi, alterius partis abſentia non obſtante. Prius di-
ctum mihi videtur probabilius, non ea ratione, quam ponit In-
nocen. ſed quia conſtat, quod ante commiſſionem ſuper articu-
lis factam præceſſerat terminus ad dandum articulos, ſeu excep
tiones proponendas præfixus: qui quidem terminus vim habet
interlocutoriæ, vt prædictum eſt: quæ, quo ad hanc inſtantiam
tranſiuit in rem iudic. Non enim reſtat, niſi, quod publicatis atte
ſtationibus ſententia feratur. argum. extra. de teſti. ad hæc. §. cę-
terum. quem §. quidam non habent. & de ele. dudum. j. verſus fi-
nem. Certo nanque certius eſt, & ſic ſæpe obtinuit, quod poſt ter
minum datum ad dandũ articulos, non admittitur quis ad dan-
dum contra perſonam ratione procurat. poſt terminum ipſum
18 dati. † ¶ Sed quid ſi procuratorium ad dicendũ contra perſonã
non fuit ante ipſum terminum à procur. receptum, licet factum
eſſet, ipſe tamẽ proc. intra ipſum terminum dederat articulos ꝯ
perſonam? Reſpon. nõ debet admitti, quia nõ dedit eos in termi
no: qui poteſtatem haberet dandi: licet enim procuratio ante ip-
ſum terminũ fuiſſet ꝯcepta, procurator tamen non habuit dandi
poteſtatem, niſi ex quo eam recepit, & approbauit. ext. de appe.
a ſu p eo. ff. de offi. proconſul. obſeruare. in fin. [a] Sed quid ſi recep
tum erat priuſquam terminus aſſignaretur, vel quam articuli da
rentur: ſed nondum fuerat in iudicio exhibitum. quia illud habe-
bat in arca, nec recordabatur? Reſponde, tũc admitteretur: quia
dati ſunt per eum, qui poteſtatem dandi habet, & ſic papa cum
fratribus determinauit: & ego de eius mandato. veruntamen ſi da
tus fuiſſet ſibi terminus ſpecialiter ad illud exhibendum, nec exhi
buiſſet, credo quod tunc non admitteretur, obſtante ſibi termi-
19 no ipſo. extr. de in integ. reſtit. auditis. & c. corã. † ¶ Sed quid ſi nõ
fuerit aſſignatus terminus ſpecialiter ad exhibẽdum illud: ſed ad
exhibendum mãdatum ad cauſam? Dico quod talis terminus nõ
præiudicabit: quamuis tunc non exhibuerit mandatũ ad crimina
proponenda, quin poſſit crimina proponere, & illud adhuc exhi
bere: quia hæc diuerſa ſunt, & ſic obtinuit. Quidam tamen cõtra
dicere voluerunt: quia odia reſtingenda ſunt. de pœnis. diſtinc. j.
pœnę. & quia vna actione electa, non poteſt quis ad aliam redi
re. ff. de tribut. quod in hæredem. §. eligere. ſic iſte eligendo pro-
cedere cum mãdato ad cauſam, non poteſt ad illud redire de cri-
minibus. Sed prius dictum verius eſt. arg. extra, de collu. crimin.
20 24. quæſtione 3. ecce. † ¶ Item excipitur contra procuratorem
quod eſt cauſa ſtatus, in qua non interuenit procurator, niſi vbi
quis eſt in poſſeſſione libertatis: tunc niſi trahatur de poſſeſſione
ingenuitatis in ſeruitutem, poteſt conſtituere procuratorem. Si
vero de poſſeſſione ſeruitutis proclamat in ingenuitatem, tunc
non cõſtituit: vt 2. quæſtio. 6. ſi quando. C. de aſſert. tol. l. j. in prin
cip. 54. diſtin. frequens. Sed nec in primo caſu conſtituit indiſtin-
cte: vt ff. eod. ſeruum. § cum vero. dic, ut ibi. Refert autem, an di-
catur ſeruus illius, vel alterius, vt diſtinguitur C de ord. cog. ſi ſta
tus. & ĩ. verſi. item quod eſt ſeruus. Item quod eſt procurator cõ
tra eccleſiam in qua beneficium habet. extra, de poſtu. capit. fina.
Item recuſatio criminis pendet contra eum. C. de procura. reum,
C. lib. x. de reis poſtu. l. vnica. 3. quæſt. xi. neganda. extr. de teſtibus
21 c. fin. de accuſat. omnipotens. & c. cum P. † ¶ Item, quod eſt mi-
les. C. de condi ob cauſam. da ſi militem. & C. de procur. mil item.
& l. qui ſtipendia. & l. ita demum. & C. eod. neque. niſi ſit in rem
b ſuam factus, vel niſi iam ſit lis conteſt. cum eo. [b] vel niſi in cauſa
ſui numeri. ff eod. filiusfami. §. veterani. & in pręd. l. qui ſtipendia.
Præmiſſa intellige de militante, ſecus in veterano. ff. eod filiusfa
mil. §. veterani. & ideo hæc exceptio non videtur efficax hodie.
ſed olim, quando ſalaria de publico dabantur: vt in præ. concor.
& C. loc. milites. & quando ſtigma ſeu nota publica in eorum bra
chiis infigebatur: vt C. lib. xi. de fabric. l. ſtigmata. ſicut ſignum im
perialis nominis infigebatur cuſtodibus aquæductus: vt C. xi. lib.
c de aquęductu. l. pen. prope fi. [c] Et quando expeditionis tempore
bucellato, ac pane & aceto & lardo ac carnibus ueruecinis vtebã
d tur, [d] ſecundum doctrinam legis C. lib. xij. de erogatione mili.
anno. l. 1. & quando in Septembri. & Apri. de nouo induebantur
e C. lib eod de mili. veſti. cano. l. j. [e] Et quando iurabant, quod pro
f Republica morte non euitarent. ff. qui. ex cau. ma. l. penul. [f] ff. de
his, qui not. infa. l. ij. ſed quicquid pro ea utiliter imperaretur, ob
temperarent: vt 23. q j. ſumma. Et quando in numero poneban-
tur, & ſcribebantur. ff. de teſta mili. ex ea. & quando non negocia
bantur, & ſcribebãtur. C. lib. xii negotiat. ne mili. l. j. & quãdo exa
minabantur: vt C. lib. eod. qui mili. non poſ. l. j. Illi enim erant, q
bus iura priuilegia huiuſmodi concedebant. Quidam tamen di-
cunt etiam hodie comparari antiquis, cum cingantur enſe, ut o-
lim. ff. de teſta. mili. filiusfamilias. Et inducunt ff. eo. l. j. & fi. quod
g mihi nõ videtur [g]. Et iunge quod no. ſ. in tit. de accuſatore. uerſ.
item excipitur, quod eſt miles. Itẽ, quod eſt cõſtitutus in iudicio
ante litis conteſtationem à tutore vel curatore. C. de procur. ne-
que ad negotia: tamen omni tempore poſſunt cõſtituere. ff. mã.
22 ſi procuratorem. §. ſi tutores. † ¶ Quid ergo ſi cõſtitueris ad im-
petrandum decretũ iudicis ſuper venditione rei minoris facien-
da, & ad faciendum ſibi fidẽ, quod neceſſario res eſt vendenda &
videtur, quod valet ꝯſtitutio, & impetratio, & decreti interpoſi
tio, & rei venditio ſubſecuta. Nã hoc eſt quoddam negotium. ar
gum contra: quia facere fidem iudici, & probare quod ſit caſus,
in quo

ADDITIONES.

a In fin. ¶ Et de hoc & ſequentibus duobus. verſicul. ſcripſi de procur. is qui.
lib. 6. in gl. 2. Et aduerte non reſtringendo ad caſum præmiſſum, ſi procura-
tor fuit in cauſa, vt procurator de menſe Martij, demum factus eſt procura
tor de menſe Aprilis, & continuauit cauſam antequam procuratorium reci
peret, uel ſciret, quod poſtea recepit de mẽſe Maio. quæritur quid de prius
geſtis ante receptionem? hic ruminet Legiſta, quæ not. in l. Iul. ff. qui ſatiſd.
cogan. ubi diſtinctum inueniet inter actorẽ & reũ: & diſtinctionis rationem.
conſtat enim, ꝙ ſine mandato reum ignorantem, & quod plus eſt, etiam in-
uitum defendere poſſumus. C. eo. ti. exigẽdi. ff. de ſolu. l. ſolutione. & de hoc
de neg. geſt. liberto. §. fi. vbi no. id fieri poſſe, etiam auctore inuito. Et facit
ff. e. ti. non ſolum. & quod ibi no. Sed thema quæſtionis non proponitur in
defenſore, ſed in eo qui ut procurator fuit in cauſa, cum non eſſet in primo
caſu: uel eſſet, ſed ignorabat, ut in ſecundo. & ſic non poterat litem agere:
vt in præ. decr. is qui. & facit cle. e. tit c. j & l. ij. ff. e. tit. & faciũt not. 2. quæſt.
5. quanto. & de cle. excom. mi. Apoſtolicæ. Item quæ ſcripſi in regula, quod
ob gratiam, in quæſtio. Quicquid dicatur, via tuta eſt ꝙ conſtituens expreſ
ſe ratificet prius geſta ante conſtitutionem, & poſt: quod certum eſt eum
poſſe. ff. de iudi. l. licet. & de regulis iuris. ratihabitionem, lib. 6. Nec ex ſola
conſtitutione dici poteſt ratihabitio eius, quod ignorabat: nec id intende-
bat. ff. de tranſact. qui cum tutoribus. facit cle. de ſent. excom. ſi ſummus.
¶ Adde his vltimis verbis, quod voluerunt domini de Rot. concluſione.
463. ſ. ꝙ ſi procurator habens poteſtatem ſubſtituendi alium, ſciuit Titium
aliquid agere tanquam ſubſtitutum ab eo: ſi poſtea eum ſubſtituat: vr rati-
ficaſſe primo geſta per eum. & idem uult Ant. de But. in c. ex parte decani.
extr. de reſcr qui alleg. in ar. l. ſæpe. de re iudic. Sed melius probatur ſecun-
dum Alex. in d. l. Iulianus. & ad dicta Ioan. uide Old. conſi. 219. & quod cõ
ſuluit Bar. conſi. 26. incip. ex facto proponitur.
b Cum eo. ¶ Ab illo, qui ſciebat illum militem, alias poſt conteſtationem op-
ponet ſecundum Gui. de Suza. in præ. l. ita demum. allegat. ff. de tranſa. l. fi.
de confir. tut. l. in confirmando. facit de elec. nulli. lib. 6. dicit etiam ibi, ꝙ ſi
priuatus poſt conteſtationem militet, obſtabit exceptio. arg. ff. eo. tit. filius.
in fine. & l. poſt litem. in fi.
c Prope fin. ¶ Et habetur de ſent. excom. c. ſi iudex. lib. 6. ver. iuſtum eſt.
d Vtebantur. ¶ Expone iſta, vt dixi de cenſibus. cum inſtantia. ſuper 3. gl.
e l. j. ¶ Hodie allegat ſolum de mili. ueſte.
f Penul. ¶ Vbi de his no.
g Videtur. ¶ Idem Hoſtien. ut ſcripſi de ſenten. excommu. c. cum deſideres.
in prin. Vber. de Bon. dicit hoc ſub dubio forte in ſua rub. 4. in prin. de hoc
Iac. de Are. & Cy. ponit in l. j. C. de iur. & fac. ign. in 6. q. ¶ Adde ꝙ milites
noſtri temporis poſsint eſſe procuratores, Ang. & Gul. de Cu. in l. filiusfami
lias. §. veterani. ff. e. Ioan. Fa. Inſtitu. de excep. §. fi. per Bal. in l. milites. ff. ex
qui. cau. ma. Sali. in l. non prohibentur. C. qui accu. non poſſ. Inn. in c. Ray.
de teſta. Bal. uoluit conſ. 236. lib. 3. quod etiam poſsint donare concubinis.
Adde Guidon. Papæ ſingul. 215. incip. milites. vbi, ꝙ ſicut non poſſunt do-
nare ſuis, aut alijs cõcubinis, ita nec clericus: quia eſt miles cęleſtis militiæ.
Vide tamen Pe. de Anc. conſi. 247. incip. dubium facit. ubi, ꝙ licet inter per
ſonas prohibitas ſimplex. donatio non ſit ualida: tamen donatio ob cauſam
non reprobatur. & tales perſonę donarent propter merita. & ſi de ipſis meri
tis conſtaret aliter, quam per aſſertionem donantis, ualeret donatio, ſecun-
dum eum, qui ita conſuluit pro concubina cuiuſdam ſacerdotis. Henri.
Ferrarien.

in quo pt fieri venditio,eſt quoddā iudiciū:ideo in hocdubio cō
a ſulo eis,ꝙ ipſimet impetrent,& iudici fidē faciant.[a] Sed qd ſi ſo
lū ꝑ libellū fuit iudici ſuggeſtū,ꝙ iuſta erat cā vēditiōis,& verū
erat:iudex vero nulla alia inqſitione fcā,ſtatim interpoſuitdecre
tū?Dñt qdā,ꝙ tenet licet minus bñ fecerit ar.ff.de reb⁹ eo.q ſub
tut.uel cu.ſunt.l.ſi pupillorū.Multa em̄ fieri nō debēt,& tñ facta
tenent:vt ff.q ñ ap.ſit.l.j.§.biduū q̄ eſt 2.q.6.ar.ꝯ.ff.de trāſac.cū
hi.§.ſi p̄tor.ff.de teſt.tut.in teſtō.ff.de rebus.eo.q ſub tut.uel cur.
ſunt.q̄uis Etnota,ꝙ iudexvolens decretū interponere,de multis
23 hēt inqrere:vt eo.tit.magis.§.ne paſſim.& §.ſeq.† ¶Itē excipit,ꝙ
eſt ꝯſtitutus à ꝓcuratore ad litē,qđ fieri nō pōt,niſi poſt litē ꝯte
ſtatā ꝯſtituať ab eo,q gñale mandatū habuerit ad totā cām.C.de
ꝓc.l.qđ qs.l.neq; in fi.& l.ꝓcuratorib.& l.ſeq.& niſi eēt ī rē ſuā
b datus: vt C.de dona.illa[b].vel ad negotia.ff.de ꝓcurat.ſi ꝓcurato
rē.§.j.& l.ad legatū.De hoc ſ̄m Papā extr.ut lite nō ꝯteſt.ca.j.&
iunge hic qđ no.j̄. uer.ſed qd ſi ꝓcurator ꝯſtitut.& j̄.§.rōne aūt.
c verſi.qd ſi ꝯſtitu.Quid ſi ꝯſtitutus eſt ad exceptiones ꝓponēdas[c]?
Dicit Vbert.qđ poterit aliū ſubſtituere,cū in in eis fiat ꝯteſtatio,
& iureť de calūnia:ut C.de iur.cal.l.j.& not.ext. de offi.dele.pru
24 dentiā.§.ſexta.Quid ſi ꝓcurator īterceſſit poſt litē ꝯteſtatā?Dic,
ꝙ nō pōt aliū ſubſtituere:qa ñ eſt fact⁹ dñs litis,qđ eſt neceſſe: ut
d ff.de app.ab executore.§ fi.[d] Procurator aūt uictus in cā, pōt fa
cere aliū ꝓcuratorē ad appellādum:ut ibi,& j̄.& ēt ipſe idē pōt,ſi
velit appellare: vt ext.de ꝓcu nō iniuſte.ſed inuitus non teneť ꝓ
e ſequi,licet teneať dño nunciare,ut ibi,volēs tñ pōt ꝑ ſe[e]: ut no.
C.quorū app.nō re.nulli.& iunge qđ no.j̄.de app.§ j Sed pone,
ꝓcurator rei appellans non vult appllōnē proſequi, ſed uocatus
per iudicē applōnis,cū ſit forte in curia Romana, dicit qđ uult
hoc dño vltra mare,uel in Friſia abſenti denunciare:ut in præ.c.
nō iniuſte.Dic,qđ nō eſt audiēdus Debuit.n.mittere dñs ſufficiē
ter ad cām:vñ appellatus poterit petere ꝯfirmationē ſñīæ arg.C.
de app.in offerēdis,uer.ut tñ.& 2 q.6.ei,qui.& ſic obtinuit.Vtrū
aūt ille cogēdus ſit ꝓſequi?Dic,ſ̄m dñm meū, ut in præ.c.nō in
25 iuſte.†¶ Sed qd ſi ꝓcurator ꝯſtitutus eſt à dño ſic,ut poſſit aliū
ſubſtituere, ꝙ fieri pōt,arg.ff de ſerui.ruſt.p̄d.cū eſſent.§.j.& ff.
qđ cuiuſq; uniuer.l.itē eorū.§.ſi decuriones.nunqd poterit hoc
f añ litē ꝯteſtatā facere[f]? Vř ꝙ ſic.Nā ꝯſtō ꝓcuratoris, eſt qđdam
negotium,& potius eſt facti,quam iuris: & per alium explicari
poteſt ff.de cu.fur conſilio § fi.etiam ante litem conteſtatam.ff.
man.ſi procuratorem.§.1.Ad hoc etiā facit præ.§.ſi decuriones.
& ff.de rebus dub.l.quidam.& ff.de manu.teſt.pater.& ff.qui pe
tant tut.uel curat.l.1 §.fi.& no.in præd.l.cum eſſent.in fi.& hoc
g admittit Vbert.[g]& curia[h] ſic tenet,& bene gratia litium dirimē
h darum.Alber.Pap.contra,C.e.neque.& l.quiſquis.& Ber.ut no.
i ext.de reſc.ex parte 4.[i] ne fiat fraus legi in prædictis.Et pro eo fa
k cit diffinitio procur.ubi dicit,mandato domini,&c.[k] ff.de ꝓcu.
l.1.in prin.At procur.non eſt dñs litis ante litem conteſt.C.eo.l.
nulla & l.procuratoribus.Et quia certus dēt eſſe dño conſtituen
ti.ff.e.l. 3.& ff.de teſt.tut.l.tutor incertus.Vnde ad euadēdas hu
iuſmodi oppoſitiōes,ponimus verba illa in procuratorio:& eū
l uel eos ex nunc ipſe cōſtituit,&c.j̄ §.ut aūt.ver.porro [l]†¶Sed
26 nūquid talis ſubſtituere tenetur alium ſuis expenſis: & ſi non fa
cit,an imputať dño,uel ēt ſibi?De hoc no.Inn.IIII ext.ut lite nō
cōteſ.c 1 in fi.Et ſcias ꝙ procurat.ſubſtituens alium poſt lit.cō
teſt. dicet ſic,Facio talem procuratorem in tali cā, in qua proc.
eram.C.qui accuſ.non poſ.l. 1. Et nūquid ſubſtitutus ſatiſdabit
m dñm rem ratā habiturum:an uero procur.Dicit Albe.[m] ſatis eē,
ſi ſatiſdet procurat.rem rat.ha.nam factus eſt dñs litis per litis cō
n teſt.& præiudicat dño quod fit per talem.[n] Sed pone, ꝙ proc.
habēs poteſtatem ſubſtituendi, te ſubſtituat:nunquid ipſe te po
terit reuocare,cum voluerit?Rñdeo,non.ar.ext. de off. dele.ve
o nerabili.niſi hēet poteſtatē reuocādi:& ſic curia ſeruat.[o]†¶Sed
27 nunquid defenſor,qui cauit de iudice.ſoluen.pōt ꝯſtituere ꝓc.
ante litis cōteſt. Vř ꝙ non:quia proc.non conſtituiť,niſi à dño.
ff.de procur.l.1.ſed iſte non eſt dñs :cum cōmodum nō ſpectat
ad eum.2.q.6.biduū.ver.palam.Item hodie non efficitur princi
palis inuito actore:quia nouatio non fit,niſi utroq; uolente:vt
ff.de noua.& dele.Stichū.§.fi.C. eo.l. fi.Et iō ſi fideiuſſor veteri
principali actione ꝯueniatur,reus iurabit de calūnia:ut no ff.de
procu.non ſolū.§.ſed interdum & C.de iur.cal.l.2 §.ſi aūt. Præ
terea ſi ꝓcurator uel tutor nō p̄t ante litis ꝯteſt.ſubſtituere, ut
p̄dixi:multo minus defenſor,arg ꝯ,quia quilibet poteſt conſti
tuere, qui nō prohibetur.ff.e.inuitus.§.cū quæritur.iſte autem
28 nō prohibetur.†¶Preterea ratio,quare procurat.poſt litem cō
teſt. pōt ſubſtituere, eſt, quia eſt dominus litis : ergo eadem ra
tione poterit defenſor, qa eſt dominus litis, poſt ſatiſdationē.
ff.e.Titi⁹.Itē iſte litē facit ſuā adeo,vt ex cā iudicati ꝯueniri poſ
ſit:& ſñīa ꝯ eū mādabiť executioni:ut ff.de re iu.ſi ſe nō obtulit
ff.de min.l.eū q.& ff.de ꝓc.ſi ꝓc.me⁹.in fi.& l.Plauti⁹.in fi.ergo
ut dñs p̄t ꝯſtituere.Idē qa fact⁹ ē principalis nā ſolōne uel iudi.
p [illegible] tera.Pff.d[illegible]l.ſolutionē.& ēt iurat de cal.tāq̄ dñs,ſ̄m Plac.
[illegible]ť de [illegible] ſolū.Itē reo latitāte fideiuſſores ꝯſtituit ꝓcu.

ff.e.licet.§.reo.ergo multo fortius defenſor:q ſi ex cautione iudi
catū ſoluerit,nō hēt ꝯ quē experiať:ut in p̄.l.ſi ꝓcurat.in fi.& ff.
de re iu.ſi ſe.nō ob.in prī.ſed fideiuſſores ſic,ſ.aduerſus reū actio
ne mādati.ff.iud.ſolui.iā tñ.§.ꝙ ſi hoc.& in p̄.l.Titius.in fi.Itē,qa
ſpectat ad eū cāe piculū p̄t ꝯſtituere,ut alias in fideiuſſore: ut in
p̄.l.iā tñ.§ ſi tñ.Pro hac pte fuit ſñīatū.licet multi ſapientes ꝯriū
q tūc ſentirēt.[q] Nec obſtat,ſ̄m eos,ꝙ eſt loco dñi:nā tutor & pro
curator ſunt loco dñi:ut ff.ꝓ emptore.q fundū §.ſi tutor.& ff.d
fur.īterdū.§.q tutelā.& tñ nō faciūt ꝓcurat.añ litis ꝯte.vt j̄.§. ꝓ
29 xi.ver.itē ꝙ fuit.†¶Itē excipitur quod licet habeat mandatum,
ad agendum:vel licet de rato cauerit,non tamen habet ad defen
dendum,ꝙ tñ eſt neceſſe,uel quod non defendit.ext. de ꝓ curat.
accedēs.ff.e.mutus.§ pęna.& l ſed & hę § p̄ter.ubi de hoc.C.eod.
actionē.& l.eū q.C.de ſatiſdādo , l.unica. imo condemnabiť ad
expenſas.arg.ext.e ꝯſtitutus. Debet em̄ defendere noīe oīum a-
r ctionū tēpore ꝯſtitutionis ꝯpetētiū ꝯ agērēr:nō q̄ poſtea cōpete-
re cœpe-

ADDITIONES.

a Faciant. ¶ Vide inf.de ceſ.act.§.j ver.ſed nunquid minor.
b Illa.¶Et eo.tit.c.1.§.1.lib.6.vbi ponitur alius caſus,de quo j̄.4.ver.
c Proponendas. ¶ An tale procuratorium valeat, vide j̄. §.ratione autem.
formæ.uer quid ſi ſit conſtitutus. ¶ Adde, ꝙ Bal.in l. ſi procuratorem.§,1
ff.man.in reportatis antiqs,refert Cy.& ibi in addi.dicere,ꝙ ſup exceptiōe
lis nō ꝯteſtať.& idē tenuiſſe Richar.& Sal.& hoc ſeqť Ale.in l.ꝙ qs,C.eo.di
cēs nō reperiri iure cautū,ꝙ ſup exce.lis ꝯteſtet.Hoc idē vult Abbas in d.
§.ſexta. vbi dicit hanc eſſe cōem opin.mod.Spe.in tit.de libel.concep.§.pe.
d §.fi. ¶ Et ſic eſt terminatum eo.tit.c.1.§.1.lib.6.
e Per ſe. ¶ Etiam ſi ſit excommunicamus,vt ſ.e.§.ver.2.
f Facere. ¶ Cum hoc non fuerit in mondato expreſſum.
g Vber. ¶ Primum non inueni dicere.
h Curia. ¶ Alber.Gal.eod.tit.ver.breuiter.& Aegi.rub.x.dicunt ſe vidiſſe in
curia Romana ſeruari:ſed de vtraque dixit Vber.de Bo.vbi ſ.in fi.pro.hac
parte eſt hodie expeditum eo.ti.c.1.§.lib.6,
i Ex parte.4. ¶ Sed ibi potius tendit ad primum dictum in vlt.gl.
Domini,&c. ¶ Quæſtione ſuper l.1.ff.e.dixit Guil.idem, quod ēt ſi hoc fue-
rit expreſſum in mandato ꝙ hoc poſſet ante lit. conteſt. tñ id nō poterit.Nō
obſt.ꝙ illa verba debent aliquid operari:quia, vt dicit, quandoq; ſecus ſu-
per quo uide quod dixi de maio & obedien.ſolitæ.ſuper gl.quod quandoq;.
¶ Adde,videndum Ludo.Rom.ſing. 211.incip. vltimo tu ſcis,vbi,an pro-
curator,qui non habet in mandato poteſtatem ſubſtituendi, poſsit ante lit.
cōteſt.ſubſtituere,ſi ſit clauſula prouiſionis releuandi procuratorem.Et ad-
de,ꝙ ſubſtitutus vel ꝯſtitutus ab aliquo,qui habuit mandatū ſpeciale à dño,
cenſetur ab eodem domino conſtitutus:& ideo poſt lit.conteſtatam p̄t alium
ſubſtituere.vt ꝑ do. de Rota.deciſ.146.inc.ſubſtitutus.in nouis.Hen. Ferra.
k Ver.porro. ¶ Improbant aliqui hoc conſilium,vt ibi dicam.
l Alber. ¶ Et Simon.Vinc.C.eo.tit.l.nullam.
m Talem. ¶ Ergo ſi ſubſtituit ex vi ſpecialis mandati, ſatiſdabit domino, vt
ſcripſi de procur.is qui.lib.6 in 1.gl.rationem ibi vide.
n Seruat. ¶ Et ſic eſt terminatum,e.tit.is qui.i.reſpon.lib.6.
o Et cætera. ¶ Pro nobis accipiēdo ēt inuiti & ignorātes liberari poſſumus.
p Sentirent. ¶ Cum Alberi. Gal.de coniuncta perſona.ver.iſte verſic.vlt.vbi
eſt verſi.iſtę.ſed dic plenius.
q Contra agentem. ¶ Dubitatur autem,an reus,qui per procuratorem acto
ris petit ſatiſdari de domino ſuo defendendo,quem vult recōuenire, tenea
tur exprimere,ſuper quo eum reconuenire vult?Et videtur ꝙ non: quia ex
prædictis legib. nulla eum ad hoc arctat,ergo nec nos eū arctare debemus.
ff.de pub.l.de prætio.Item ſatiſdare debens ſequi debet voluntatem illius,
cui ſatiſdare tenetur ff.qui ſatiſd.cogan.l.1.ad fi.& de verb.obl.l. ſtipulatio
num aliæ.§.ſatis. Vber.ſuper præ.l.actionem.fertur tenuiſſe contra.& idem
ibi Guid.de Suz.Nam nil plus placet legislatori,quam claritas.4. diſt. erit
autem.ext.de conſti.c.fi.in Auth.de teſta.in pfec.§.nos igitur.col.8.facit. ff.
de rei vend.ſi in rem.de noui ope.nū.de pupillo.§.qui nunciat.& forſan ma
litioſè proponitur,vt oneratus procurator cogatur à lite deſiſtere.Et ſi di
cas:etiam declarando poſſet hoc euenire.Reſpondeo,quod tunc iudex ꝓui
deret Inſpecta qualitate perſonarum, ita quod non grauetur procurator,
cautione ſuperuacua.ff. vt in poſſ.leg.l.hæc ſtipulatio.in fi.& obuiabit mali
tiæ.ext.de reſc.plerunq;.ff.de rei vend.in fundo. Prima verba ceſſant. ſ̄m
opi.q̄ hēt.ꝙ licet ꝓcurator actoris teneť eū defendere,ſi reus recōueniat ca
ueř tñ de defendēdo ñ teneť:cū nullo iuř id caueať. Cū igiť reus recōueniat:
tūc ille defendet,& cauebit de iudicato ſoluēdo.& ſic ꝓuiſum eſt reo.& ſ̄m
hoc gl.j.in fi.Decr.j.e.ti.gl.in p̄.l.actionē.e.tit.C.& ff.e.ſeruū.§.ait prętor.&
multę alię,quę dicunt procuratorem actoris cauere debere de defendendo
ſi reus non vult ſtatim agere:uel cum iura rei non ſunt prompta:alias ſi ſta-
tim procedere vult,ſatis eſt quod defendat. In primo dicto quod non pro-
cedant,æquitatem habet hoc dictum,& ſatis placet,& legibus ſatisfit : quæ
dicunt,quod debet defendere,& ſi aliqua dicit de cautione, debet intelligi
de cautione iudicatum ſolui,quam præſtat procurator rei & actoris recon
uenti,qui reus cenſetur.& placuit gl.in l.ſed & hæ.§.defendere.in 1.gl. ff.e.
& facit quod no.Hoſt.in prin.eo.tit.§.ad quid: verſic. ſi vero certum.& lex,
mutus.§.pœna.non loquitur de non cauente, ſed de non defendente : licet
vtramque lecturam ponat gl.& placuit hoc Iac.de Rauen.& Pet. quod vi-
de per Cy.in prę.l.actionem.C.e.tit.placet etiam Simoni Vinc.in l.1.in fin.
C.e.tit.& ſuper ea.ad declarationē ſequentis ver.dicit Guid.de Suz. ſequē
do Hoſti.& Vber.quod ante lit.conteſt.vel in conteſtatione,reus conueni-
re tenebitur:alias non audietur, quia cum intra illud t[illegible]
conuenire dominum,vt in Auth.& conſequenter.C. d[illegible]
ipſum,qui eius vicem gerit.ff.eodem.minor.§.primo. n[illegible]
tio procuratoris,quam domini,pręterquam in ſatiſda[illegible]
hę.§.defendere.Io.And. ¶ Adde,quod gl.in d.l.ſed & [illegible]
Bar.Ang.ibi.Ray.Fran.Iac.But.Bar.Bal.Ang.Salic.i[illegible]
de Ca.ibi ēt,vbi dñt,ꝙ iudex poterit taxare tēpus,intr[illegible]

re cœperunt.ff.e.omnium.ff.de neg.geſt.nam & ſeruius.ff.de dã.
infect.l.damni infecti.§.ſi is qui.ff.de arbit.de his.& hoc in procu
rat.ſimplici Si vero ſit in rem ſuam, diſtingue: An ſit ex cauſa lu-
cratiua, & tunc tenetur defendere. An ex cauſa neceſſitatis: &
tunc non tenetur defendere.ff.de procurat. ſeruum.§.fina.& l. ſi
quis.& l.patet ff. de regu iur.ex qua perſona. Non eſt autem vis
vtrum dicatur ad defendendum,vel reſpondendum, quod idem
eſt:vt in præ c.accedens.in fi.quia conſtitutus ad reſpondendum,
30 conſtitutus intelligit ad defendendum,vt in præ.l.ſeruũ.† ¶ Sed
nunquid perpetuo ſtabit obligatus ad defendendum? Et videtur,
quod liberabitur ab obligatione, ſi non reconueniat reus vſque
ad duos menſes,eſt quo fuerit dies ſtatuta procuratori agenti,vt
pro domino reſpondeat:vt C.de fideiuſſ.l.pen.C.de lit.conteſtat
Auth.libellum.C.de dila.quod fieri.quæ eſt 3 q.3. cap.induciæ.§..
ſpatium.. Vel dic,quod iudex ſtatuet reo tempus ad reconuenien
dum procuratorem.ff.de dam.infect.qui bona.§ fin.& l.ſi finita.
ext.de teſti præſentium.de reſti.ſpo.frequens.§.ſolet. lib.6.ſecun-
a dum Vinc. [a] ¶ Sed nunquid procurator qui ſatiſdedit, cogitur
defendere? De hoc j.de ſatiſd §.expedito.ver.ſed quęritur Et no.
ꝙ actore inuito poteſt procurator dominum defendere, niſi per
ſona domini iuſtior ſit,quàm perſona procuratoris: vt not.ff.de
ꝑcu.ſi actor.ff fa.erciſ. plane.& ff.ex quib.cau.in poſ ea.l.hæc au-
31 tem.§.fi.& l.2.§.fin. † ¶ Sed pone,quod mandatum eſt generale,
in quo ſic dicitur, Conſtituo te procuratorem in omnibus cauſis
quas habeo cum tali, vel cum qualibet alia perſona, promittens
ratum,&c.nec eſt ibi clauſula ad agendum & defendendum? Dic,
quod valet cum ſit generale.Nec obſtat.præ.Decr.accedens.ſi be
b ne attẽdatur.[b] & ſic obtinuit.Item,quod reuocatus eſt,quia poſt
eum eſt alter ꝯſtitutus etiam ante litis conteſtationem cũ primo.
Vel ſi ſimul dati fuerunt,quod alter prius cauſam hanc occupa-
uit:niſi dictum ſit,quod non ſit melior conditio occupantis.ext.
eo.non iniuſte.ff.eo.pluribus.& l.ſi quis cum procuratorio.in fi.
De hoc j.§.ratione autem ver.item quod licet plures & ſeq. Itẽ
quod non cauit de rato,& dubium eſt de mandato.C.de procu.
l.1.& hoc ſiue interuenit ante litis conteſtationem:vt ff.e.Pom
ponius.§.rati.ſiue poſt.C.de conſor.eiuſdem lit.l.2.& no. in præ.
§.rati.qui.§. prima facie videtur cõtrà.& in §. præ. ibi, vbi dicit,
ſi ab eo,qui ante litis conteſtationem interuenit,non exigit cau-
tio,poſtea non exigetur:cum hęc ſit dilatoria.& uide quod not.
c j.de ſatiſd.§.viſo.[c] † ¶ Item,quod excedit fines mandati;& quod
32 facit aliud,quam ſibi fuerit mandatum.C e. ſi proc.& l.maritus.
& C.de tranſact tranſactionis. C.de noua. non abſtulit. extra de
elect.innotuit,in fi.ext.de off.dele cum olim de reſc.cum dilecta.
vnde debet puniri in æſtimatione damni.ext de arbit. per tuas.&
de reſcr.nõnulli.de hoc j de vniuer.actore. ver. item quod exce-
dit.Item,quod non iurauit iuxta tenorem conſtit.Greg.X.extra,
d de poſtulando.properandum.[d] Item,quod eſt monachus,vel ca
nonicus,vel quilibet regularis: nec habet mandatum ſui maioris
e etiam in cauſa[e] propria.ext.ne cler.vel mo.c.3.12.q.1. non dicatis
16.q.1.monachi.&c.qui vere.ext de poſtul.c.2. Dic plene,vt no.
ext.de re iudi.cum I.& A.Innoc.IIII.& ſecundum alios de appe.
Nicolao.& de cenſi.ſopitæ.Niſi ꝓ perſonis miſerabilibus:& tunc
de abbatis imperio:vt dicã j.tit.de aduocato.§.1.ver.item quod
33 eſt clericus.& ſeq.j §.prox.in prin.& j.ver.prox.† ¶ Item,quod
eſt epiſcopus,vel ſacerdos ſecularis,& in ſacris ordinibus exiſtẽs
vel in minoribus,& eſt beneficiatus.ext.ne cler. vel mo.ca.1. & 2.
12.q.3.c.1.in Auth. collat.9. de ſanct. epiſc § Deo amabiles.& §.
§.ſeq.ſm alios aũt 11.q.1.c.ſicut enim.†.ex his omnib.& c.quidẽ
C.de epiſ.& cler. repetita.niſi pro miſerabilib.perſonis & coniũ-
ctis,& pro eccleſijs ſuis.ext de poſtul c.1.& fin. maxime in cauſis
laicorum,& in foro ſeculari:vt in præ.iurib.& ext.ne cler.uel mo
nach.c.2.& C.de epiſc.& cle.placet arg.contra,ext.de ſimo.cum
eſſent, ſed ibi non habetur, quod ille reſponſalis clericus eſſet,
vel non,qui fil.ſint legit per venerabilem. ibi cauſa erat ſpiritua-
lis,licet eſſet cauſa laici: & tunc bene admittuntur, & præterea
ibi extra iudicium agebatur. Idem autem dicunt quidam in quo-
libet clerico,ut in præ.l.placet.& ext.de ſynd. c. vni Sed ego hoc
reſtringo ſolum ad prædictos,arg.ext.de poſtul.c.1. De hoc not.
C.de ꝓcu militem. Quidam autem faciunt clericos per laicos cõ
ſtitui procuratores,velut in rem ſuam,& ſic admittuntur. Roff.
f dixit [f] clericum prohiberi in cauſis ſecularibus, ſed in eccleſiaſti-
cis indiſtincte admitti.arg.C de procur.qui ſtipendia de hoc no.
g eo. neque fœmina.[g] † Item, quod eſt laicus,& cauſa eſt ſpiritua-
34 lis: & generaliter quod non poteſt pro ſe, vel alio agere pro re,
quã ipſe nequit poſſidere.arg.ext.de elect.ſacroſancta.&c Maſ-
ſana de præſcrip.cauſam,quæ de conſtitut.eccleſia ſanctæ Mariæ
de re.eccleſ.non alien.cum laicis de iud.c.2. de excep. Apoſtoli-
cæ. in gloſſ.ex hoc videtur, &c. ibi: non poſſunt pro ſe vel alio,
&c. niſi eſſet cauſa matrimonialis: quia hoc ſpecialiter cadit in
laicam, & per eum habet tractari.& ſecus in ciuilibus.77. diſtinc
in ſingulis.argument.tamen contrà,[h] ext. de ſimon. cum eſſent.
Hoc proſequere ſecundum dominum meum in Summa, eo.tit.
§.qui dari.verſi.fi.& s.ver.prox.& j.de ſyndic. ver. item ꝙ eſt in
magiſtratu ff.eod.neque fœmina.C.eo l pen.2 quæſt 1.prohiben
tur Item abbas depoſitus non poteſt eſſe procurator ſecundum
quoſdam.3.q.7.infamis.§.tria.in princ.ibi:q ſenatu,&c quod po-
teſt eſſe uerum,ſi propter fraudem depoſitus eſt: quia tunc fit in-
famis:ſecus ſi propter ſimplicitatem:vt ff.de ſuſp.tuto.l. 3.§. qui
ob ſegnitiem.& C.eo.l.fi.& j verſi. item ꝙ eſt infamis.& no.ext.
de ſimon.per tuas.in fi.arg.Item, ꝙ dominus eſt eo iuſtior, vel ꝙ
cauſa eſt vehemens: vel eſt talis cauſa, in qua tenetur dominus
perſonaliter comparere:vt j.de compari.in termi.in prin. Item,
quod eſt furioſus.ff de procu. l. 3. & l.mutus. Vel mente captus,
uel prodigus,cui bonis eſt interdictum.ff.de reg. iur l 2. Vel ſur-
dus vt in pręl.mutus.Itẽ,quod eſt potẽtior.C.ne lic.pot l.1.ext.
de alie iu.muta.cauſa fac.ca 2.Item,quod eſt fiſcus vel Reſpubli-
ca.C.ne fiſc.uel Reſpub.procu.alicui patro cauſa.in lib.pręſt. per
totum.Item,quod eſt infamis.3.quæſtio.7. infames.& 5.q.3.quia
epiſcopi.argum ꝯ.Inſti.de excep §.fin ſed ibi,de modica infamia,
i vel ſtatu illius,[i] Item, ꝙ eſt mutus & ſurdus, vel mutus tantum,
vel ſurdus tantum,qui prorſus non audit:vt ff.e.mutus.& l.1.§ fi.
35 & ff. de poſtu. l.1.§. item furioſus. † ¶ Item, ꝙ omnino cauſam
k ignorat:vt ext de iur.ca.in pertractandis.[k] Debet enim talis con-
ſtitui,qui in lite interrogatus de facili reſpondeat:quia non habe-
bit inducias ad conſulendum dominum, niſi ex iuſta & euidenti
cauſa C.de procu l.fi.ff.eo ſi actor.ext eo.dilectus.imo ſi procu-
rator reſpondet ſe neſcire ea,de quib.interrogatur, quæ ad cau
ſam pertinent principalem, condemnabitur in expenſis propter
hoc factis,ſecũdum Papam:vt in præ Decr.in pertractandis. & j.
depoſiti §.ſexta.ver.in ſumma & ſeq Item,quod eſt ſeruus.ff.de
procurat.ſeruum.arg.C de rei vend.nõ ſeruum C.de iud.ſeruus,
ſed ad negotia poteſt eſſe ꝓcurator:vt in præ.l.ſeruum & no. C.
neque.3.q.7.c.infamis §.tria.32.q.3.c.vnico.& s. ver. item exci-
pitur contra procur.quod eſt cauſa ſtatus.Item,quod amiſit ciui
tatem,vel libertatem:vt no.C.de procura. reum. & de accuſat. is
qui alias,ne qui.ext de teſtibus.c fi.Item,quod eſt de capitali cri-
mine accuſatus:ut in prædi.l. reũ. Item,quod eſt curialis alicuius
curiæ C.de decurio.lib.10.l.ſi quis procurationem.& C loca cu
rialis.ſed illud de procuratore ad negotia.Item, quod eſt filiusfa-
miliàs:& in eius conſtitutione non interuenit patris cõſenſus: &
l hoc ſecundum quoſdam. Ego contra [l] vt dixi ſupra in titulo,
de actore. ver. licet autem. & verſic ſed an aget. Item, quod eſt
medicus ſeu parabolanus,C.de epiſ.& cle.placet.Item, quod eſt
redemptor litis ff.mand.ſi remunerandi.§ Maurus C eod.ſi con-
tra C.de procu.litem.Item,quod non habet mandatum,nec oſtẽ
dit,nec eſt coniuncta perſona.ff.de negot.geſt.ſi pupilli.§. fin. &
l ſequent.& l.ſi autem.ff.de pręſcrip.verb.naturalis.§ fi. C de ꝓ-
cur.licet.extr.eo c.1.& c.in noſtra ff.de admi.tuto.quoties. Con-
iuncta enim perſona,& quędam aliæ,admittuntur ad agendũ pro
alio ſine mandato præſtita cautione de rato.ff. eo.ſed & hæ.& di-
cam.

ADDITIONES.

a Vinc. ¶ Qui hoc no.in præ.Decr.accedent.in vlt.gl.
b Attendatur. ¶ Quod ibi non dicitur,aliter factum non valere,vel non dicit illa verba in procuratorio ponenda:ſed ſatis eſt ꝑ quæcunque verba id poſſit liquere.
c Viſo.¶ Et s.de actore.§.1.ver.item conſors.Io.And.
d Properandum.¶ Reuocata eſt,quia in 6.non eſt inſerta.
e In cauſa.¶ Vide in cle.e.ti.religioſus.
f Dixit. ¶ Ante finem rubricæ, quam allegat ſupra titulo proximo. ſuper rubric. ¶ Adde vt per Federic. conſilio. 270. & per Abb. Sicul. in capitu l. in noſtra.extra eodem.vbi & ipſe Fede.idem facit.& per Rom. conſil.384.
g Fœmina. ¶ Et in Authen.de ſanct.epiſcop.§.alium.vide Cyn.C.eo.l.militem.
h Tamen contra.¶ Cui ſtatuit.c.1.reſp.1.lib.6.Adde,vt per Rom.conſi.266. incipi.iſte Petrus Alemanus.
i Illius. ¶ Vide quod ſcripſi de iur. calumnian. Imperatorum. ſuper vltim. gloſſ. ¶ Adde,quod de iure ciuili poteſt eſſe procurator per §.fin.Inſtit.de excep.ſed de iure cano.ſecus:vt d.cap. Imperator.& in caſu quo poteſt eſſe procur.poteſt tamen peti,vt compareat dominus tanquam legalior:vt voluit Bal.in l.reum.C.eo.
k Pertractandis.¶ Ibi ſcripſi ſuper verbo,omnino.
l Contrà. ¶ Supple, & bene. eodem titulo.qui generaliter.§..1.libro ſexto. ¶ Adde uer. item quod eſt de capitali. ſecundum conſi. docto. in dicta. l. reum. quod idem ſi eſt criminalis, licet non capitalis: quia nimis eſſet reſtringere d.l. Item idem eſſet, ſi eſſet mota lis de omnibus bonis uel maiori parte, quia æquiparatur cauſæ criminali. argument. capitul.1. titul.de reuoc. dona. & §. Item propter litem. Inſtitut.de excu.tuto.& dicit Alex. d.l.reum.quod hoc in terminis iſtis uoluit gloſſ.in l.1. C.de reis poſtu.libr. decimo.

36 cam j̃ in rub.de coniun.perſona.† ¶ Et not.quod ſi procurator
in principio litis mandatum occultat, dominus condemnatur ſe
cus ſi poſtquam agere cœpit, & factus dominus litis contumax
ſit: vt j.de executio.ſent §.ſequitur.ver.ſed quid Item, quòd mã
datum eſt finitum, quod fit multis modis Item, quòd certa ſpe-
cies eſt ſibi mandata, & ipſe ſuper alia agit. C. de procur.ſi procu-
rator. Item, quod mandatum fuit ante litem reuocatam: quod
a poteſt fieri, etiam ſine cauſę cognitione. [a] ff. de procurat. ante
litem. extra, eodem. in noſtra. Inſtitu.man. §. recte. & ff. quod cu-
iuſque vniuer. item eorum. §. fin. Poſt litem autem conteſtatam.
b cum procuratore. [b] non poteſt eo inuito in alium lis transferri
ſine cauſa, & ſine cauſæ cognitione. ff. eodem. poſt litem. & legi-
bus ſequentibus, vſque ad l. ſi procurator. & C. eodem procura-
37 toribus. † ¶ Reuocatio autem procuratoris debet peruenire
ad aduerſarium, vel ad iudicem, quod ſi non fiat, valet nihilomi-
nus quod poſtea fit cum eo. Secus ſi peruenerit, extra. eodem.
ex inſinuatione. & capitulo. in præſentia. de reſcrip. ex parte. &
hoc poſt litis conteſtationem. nam ſi ante non eſt neceſſe, quod
reuocatio perueniat ad aduerſarium, vel iudicem, dum tamen
perueniat ad ipſum procuratorem, ſecundum T. & alios. arg. à
contrario ſenſu, extra. eodem. mandato. & capit. in noſtra. quod
c ego non credo, ut ibi not. [c] Non ergo nocet malitia, quam qui-
dam facere ſoliti ſunt ſunt. Conſtituunt enim procuratorem:
poſtea in præſentia teſtium, prohibent ei ne tractet cauſam illam
ad quam conſtitutus erat: vel ne vtatur procuratione illa. & hoc
ideo, ut ſi ille procurator in cauſa obtinuerit, poſſit acceptare
pro ſe. Si uerò ſuccubuerit, vel non utiliter egerit, poſſit reuo-
cationem allegare: vt de procu. ex inſinuatione. Certe hoc eis
non prodeſt: quia debent reuocationem publicare: vt ff. de inſti.
ſed & ſi. Sed & reuocationem procuratori ad negotia non eſt
neceſſe ad aduerſarium peruenire. ff mand. ſi mandaſſem. argu.
contra. ff. quod iuſſu. l. 1. ver. ſed ego. Solu. ibi, Item contra,
ff. ſi cer. peta. eius qui. Sed hoc fallit in contractu matrimonii.
extra, de conuer. coniu. ex parte. De hoc not. extr. de reſcrip. ex
d parte. 3. [d] & de procura. mandato. Porrò quando de reuoca-
tione obiicitur, debet ſibi is, cui opponitur conſulere in hunc
modum, ſcilicet, quod ſatiſdet ſub conditione: vt ſi mandatum
fuerit reuocatum, teneantur fideiuſſores: alioquin non tenean-
tur. & ad hoc ff. de damn. infect. prætor, §. 1. & l. qui vias. & l.
e inter quos §. alieno. & ff. de adminiſtrat. tuto. vulgo. [e] Item ex-
cipitur, quod dominus proceſſit in cauſa poſtea, quare videtur
eum reuocaſſe: quod poteſt re integra indiſtinctè. ff. eod. ante li-
tem, & l. Paulus. argum. ff. mand. l. qui mutuam. §. non ideo. Idem
etiam videtur re non integra extra, de reſtitut. ſpol. ex conque-
ſtione. ar. contrà ff eo. poſt litem. De hoc dic ſecundum Papam.
f vt ext. eodem. petitio. Item, quod fuit ei expreſſe à domino in-
hibitum, ne litem ſuſcipiat. ext. eod. ex inſinuatione. Item: quod
ipſe procurator reſignauit procurationem re integra ff. eo. muta
ri. & l. præ. & ſeq. & Inſt. man. §. recte Si vero non eſſet integra, ip-
g ſe puniretur in litem, vt ibi no. ſecundum Ioan. de Deo. [g] Item, ꝙ
eſt falſus procurator: vnde non valet quicquid cum eo fit extra,
eo. in noſtra. imo punitur. ff. eo. licet. Inſt. mand §. tua tantum. Itẽ
quod non eſt legaliter miſſus. extr. e. c. 1. Legaliter autem intelli-
ge ſecundum ea, quæ no. j̃. §. ratione etiam formæ. in j. uer. & 2. &
3. Item, qui Reipublicæ cauſa abfuturus eſt, & morbo perpetuo
impeditur, & qui magiſtratum initurus eſt, & qui inuitus iudiciũ
pati non poteſt: vt qui factus eſt conſul, uel alterius iuriſdictionis,
non poteſt defendere, vel procurator eſſe. ff. e. neq; fœmina. Itẽ
generaliter conſtituitur procurator in qualibet cauſa, puta in ſpi
rituali. extr. de in integ. reſt. cum veniſſent. & pecuniaria. C. de ꝓ-
cur. licet. & breuiter in qualibet ciuili, & vbicunque non prohibe
tur. ar. ff. e. l. 1. § ſi in criminali non. vt s̃. dixi. ¶ Conſtituitur autem
procurator in omnibus rebus vel cauſis, vel etiam in vna tantum
& præſentialiter, & abſens ꝑ nuncium vel epiſtolam: dum tamen
certus ſit ad litem præſentem & futuram in die, & vſq; ad diem,
& ſub conditione, & in perpetuum, & ad generales cauſas & ſpe-
38 ciales. ff e. l. 1. 2. 3. & 4. ff. mandati. l. 1. † ¶ Sed nunquid procurator
generalis ad negotia conſtitutus, videtur etiam conſtitutus ad
h cauſas? Arg. quod ſic. [h] Nam negotium dicitur in cauſis: vt extr.
de uerb. ſig. forus. §. negotium. & ponitur pro cauſa criminali &
ciuili: vt C. de epiſc. & cler. cum clericis. reſpon 1. Vnde procura-
tor generalis ad negotia poteſt cauſas peragere, niſi illas, in qui-
bus ſpeciale mandatum deſideratur: quas habes. s̃. verſi. item op-
po. quod licet. quod intellige de ciuilib. Nam in criminalibus ꝓ-
curator non interuenit, vt s̃. ſecundum Vber. Item regulariter ſe
i cundum Roſ. [i] qui inhabilis eſt ad ſua peragenda negotia; per con
ſequens & ad aliena. C. de legi. tut. l. fi. ext. de æta. & qua. indeco-
rum 2. q. 7. qui nec regiminis. Et ſimiliter quicunque non prohi-
betur, admittitur. ff. e. mutus §. 1. & Inſt. de his, per quos agere poſ.
§. fi. & quicunque pro ſe poteſt eſſe in iudicio, poteſt pro alio. ar.
ext de prob. poſt ceſſionem.

ADDITIONES.

a Cognitione. ¶ Saluo quod habetur. ff e. ti. quæ omnia. etiã no. e. ti. is cuius & ſcripſi eo. ti. c. 2. lib. 6. in 1. & 2. glo. Gul. Ang. ſub hoc tit. q. 22. ad caſus ibi no. addebat alium, ſ. quando intererat aduerſarij quæ allegatio hoc non ꝓbat, ſ. lex. de ætate. §. vl. ff. de interrog. act. quæ reſp. rei ad interrogationem vel poſitionem loquitur ex qua quæſitum eſt ius actori. & vide quod ibi not. alia iura, quæ alleg. reducuntur ad regulam, non debet aliquis. de reg. iur. lib. 6.

b Procuratore. ¶ Quid ſi cauſa fuit talis, in qua proceditur ſine conteſtatione, vel de ſui natura, vel in contumacia partis: vt patet in cle. de verb. ſigni. ſæpe. & in caſibus notatis, vt lite non conteſt. quoniam. in 1. gl. quæritur an proc. qui in talibus cauſis aliqua facit, quę poſt litem conteſtatam veniebat fienda, poſſint reuocari cauſa non cognita? Gui. de Suz. in l. poſt litem. ff. eo. arguit ꝙ non, cum actus illi in locum ꝯteſtationis ſuccedant: ergo idem ſit effectus. Allegat Inſt. de actio. §. fuerat ff. ſi quis cau. ſi eum. §. qui iniuriarum. tenet ꝯrium, & verbis in dubio ſtatur. ff. de leg. 3. non aliter. & de exercito. l. j. §. in re igitur dubia. Similem quæſtionem format in l. neq;. C. e. ti. ſi retentis terminis s̃. dictis tutor, curator vel procurator fecerunt tales actus, an poſſit ſubſtituere, Et tenet, ꝙ ſic, per l. ff. man. ſi procuratorem. poſt prin. hic vides ꝯrietatem, & ſecunda placet. veniant no. de ele. c. 1. lib. 6. ver. quod ſi. in gl. vbi. & remiſſiones, quas ſuper ea dedi. & j̃. de comparati. ver. attendas. ¶ Adde, ꝙ in caſibus quibus lis non eſſet conteſt. procurator efficiatur dominus litis per primum actum. voluit Bar. in l. poſt litem conteſt. & in l. nulla. C. e. ti. & in extrauag ad reprimendum. in verbo, figura. Bar. & Bald. in l. properandum. §. ſi quidem. C. de iud. Paul. de Leaz. & Pet. de Anc. in cle. ſæpe. de verb. ſig. & ideo non poterit reuocari.

c Ibi no. ¶ Quid dixerit Hoſt. no. s̃. e. ti. c. 2. in 3. gl. ¶ Adde plenè per Bar. in l. 1. C. de ſatiſd.

d Parte. 3. ¶ Et vide quod ibi ſatis dixi ſuper gl ſic j̃.

e Vulgò. ¶ Ad literam fuit iſte ver. Alb. Gal. e. ti. ver. ſed quãdo. Pe. de Bella. Per. tenet contrarium, vt ponit Cy. C. e. l. j. in vl. q. loquitur tamen de ſatiſdatione à prin. ſic oblata, ſed etiam in primæua ſatiſdatione Ol. tenet primum dictum per eaſdem leges. C. ea. l. j. ſine dubio in caſu quo mandatum, de quo ꝯſiſtit, dicitur reuocatum: maior ratio ſuadet talem formam cautionis admitti, quam a principio: tunc enim fit à iure gratia procuratori, ꝙ admittitur: hoc verò fit ab homine gratias opponenti quod cauetur. ſibi enim incũbit onus probandi reuocationem, vel certificationem ſibi de hoc factã. Vbi ergo ne fiat tardatio proceſſus, talem cautionem offert: facit ad hoc, quod non tenetur malitiosè: ergo recuſatur, cui iudex debet obuiare præſumens malitiam opponentis non offerentis probationẽ, nec recipere volẽtis talem cautionẽ. Procedat ergo in principali. In principio vero ſi talem formam aduerſarius acceptat: bene quidem. ff. de noui. oper. nun. l. 1. §. & poſt. alias expectet ꝓbationẽ mãdati: & tũc ꝓcederet lis ſine cautione rati. Aut ſi feſtinare vult, purè caueat, vt tenet: & tunc ꝓcedit dictũ Pet. ꝙ in ꝑtoriis ſtipulationibus nil debet addi, vel detrahi. ff. de præ. ſti. l. 1. in fin. Alia ratio, quam ponit M. non concludit in practica. Io. And. Adde, ut per Imol. poſt Bar. in §. qui alieno.

f Petitio. ¶ Imo dic, vt e. ti. c. ſi quem. lib. 6. & contrarium ſolue, vt ibi no. gl. ad hoc.

g Io. de Deo. ¶ In li. iud. lib. 4. rub. quando delictum procuratoris &c.

h Quòd ſic. ¶ Et ſic eſt terminatum. e. ti. qui generaliter. 1. reſp. lib. 6.

i Secundum Roſ. ¶ Tit. quo. s. circa medium.

Quando contra procuratorem opponitur ratione conſtituentis.

SVMMARIVM.

1 *Seruus, deportatus, vel bannitus in perpetuum, non poſſunt procuratorem conſtituere.*
2 *Maſculus volens ueniam ætatis impetrare, non poteſt ad hoc probandum procuratorem conſtituere.*
3 *Eccleſia ſi vnicum rectorem habeat, ille poteſt procuratorem conſtituere.*
4 *Tutor & curator non poſſunt procuratorem dare, niſi poſt litem conteſtatam.*
5 *Procurator conſtitutus à prælato, an poterit cauſam agere mortuo ꝑlato, Eccleſiæ vacanti, an poſſit conſtitui viſitator, ſeu procurator.*
6 *Procurator à minore 25. annis conſtitutus abſque tutoris vel curatoris interuentu, non admittitur.*
7 *Actor ciuitatis non poteſt procuratorem conſtituere.*
8 *Prælatus non eſt dominus rerum eccleſiaſticarum, ſed procurator.*
9 *Canonicus alicuius eccleſiæ agens ſine conſenſu prælati contra aliquẽ ad aliquam rem, quam dicit contra formam iuris alienatam, an poſſit ante litem procuratorem conſtituere.*
10 *Filiusfamilias non poteſt procuratorem conſtituere, quia exercitium ſuarum actionum pertinet ad patrem.*
11 *Pater in reb. filio delatis, quia ipſi acquiritur vſusfructus, agere poteſt per ſe, vel per procuratorem.*
12 *Pater habet in rebus filij adminiſtrationem, & vſumfructum.*
13 *In inſtrumento vel litera ſi ſcribatur quis talis, uel talis, & id non probetur, an fidem faciat.*

14 *Conditio*

14 *Conditio procuratoris, in nullo eſt deterior, quàm domini, niſi in ſatiſdando.*
15. *Reus valetudine impeditus, tenetur mittere procuratorem.*

2. §. Ratione quoque conſtituentis opponitur, ꝙ cõſti
tuens eſt monachus, uel canonicus, uel
conuerſus, vel alius regularis: quia hi non poſſunt actiones per ſe
mouere: vt no. ſ̃. in ti. de actore. ver. item excipitur contra acto-
rẽ: ergo nec aliis committere ar. ꝯ expreſſum, ext de reſc. cum di
lecta. vbi regularis agit, & procuratorem etiam conſtituit in cau-
ſa electionis ſuæ. extr. de elec. cum inter. & de re iud. cum I. & A.
reſp. 1. Sed dic, vt ibi, ſecundum Papam. & in Auth. de ſanc. epiſc.
a §. ſi vero epiſcopi. ver. ſi quãdo autem. [a] † ¶ Item quod eſt ſeruus.
1 vel deportatus, vel bannitus in perpetuum, qui pro deportato ha
betur: quia miſſus exulat, & pro mortuo reputatur. ff. eo. ſeruum
quoque. ff. de leg. 3. l. 1. § hi quib. & §. ſeq. ff. de capi. diminu. l. tu-
telas. §. ſi libertate. 32. q. 4. cap. vno. ff. de bo. poſſ. contra tab. l 1. §.
fin. Inſt. quib. mod. ius pat. pote. ſol. §. relegati. & in his quę ibi no-
b tantur. [b] In ſeruo autem dic plenius, vt ſ̃ §. prox. ver. item excipi-
2 tur contra procuratorem, ꝙ eſt cauſa ſtatus. † ¶ Item maſculus,
qui veniam ætatis impetrare vult, non poteſt procuratorem ꝯſti
tuere ad hoc probandũ. C. de his qui veniam ætatis impe. l. 2. Itẽ
ꝙ conſtituens erat excommunicatus, vel maiores & iurati de vni-
uerſitate, quæ eum conſtituit, erant excommunicati ext. de pro-
cur. c. fin. ar. extr. de teſti. licet ex quadam. Dic, vt ſ̃. §. proximo, in
c principio. [c] Item quod impetrauit veniam ætatis, vnde nõ poteſt
agere per procutatorem. C. de his, qui veniam æta. impe. l. 2. Item
quod conſtitutus eſt ab abbate ſine conſenſu conuentus. extr. de
arb. per tuas quia etiam ipſe non audiretur ſine literis capituli de
rato. extr. de tranſac. contingit. & ext. de procu. c. 1. & de iud. cau-
ſam, quę. De hoc ſ̃. de actore. ver. item etiam obiicitur. & ſeq. Re
gularis autem bene agit quandoq; , & conſtituit procuratorem:
3 vt ſ̃. in principio huius §. † ¶ Porrò ubi eſt in eccleſia unicus re-
ctor, ille poteſt cõſtituere procuratorem, qui iuret de calumnia
in cauſa eccleſiæ: vt no. ver. item quod fuit. & 5. q. 3. quia epiſcopi.
d & ipſe poterit tunc eſſe teſtis: [d] vt ext. de teſti. inſuper. & ca. cum
nuncius. Circa hoc autem not. quod vbicunque poteſt prælatus
agere & conueniri in cauſis eccleſiæ ſuæ ſine ſuo capitulo. quod
dic vt ſ̃. de actore. ver. ad præſens. ibi; breuiter tamen, & c. ibi põt
etiam dare procuratorem: vt ext. de procu. petitio. In cauſis enim
pecuniarijs electionem habemus, an ꝑ nos ipſos, an per procura
torem eas tractemus. C. de procu. l. fin. ff. eo. l. 1. niſi in caſibus, qui
4 ibi no. † ¶ Nec ob. quod tutor & curator poſſint agere, ſed ne-
queunt procuratorem dare, niſi poſt litem conteſtatam: quia ꝑla-
tus plenius ius habet in rebus eccleſiæ: quàm illi in rebus pupilli.
Nam prælatus illis vtitur & fruit: vt ext. de vita & hone. cle. cum
ab omni. Inde eſt, quod poteſt dare procu. ante litis conteſt. vt ĩ.
ver. item quod fuit. Item contrà, quod conſenſus capituli & ſub-
ſcriptio requirat. ext. de procu. c. 1. ſed ibi illi adhibentur vt teſtes,
& non vt auctoritatem præſtantes. Et præterea ibi dicitur, quod
epiſcopus faciet procuratorem, vel ibi loquitur de magnis cau-
ſis, vt dixi in præalleg. ver. breuiter tamen. Veruntamen ſi præla-
tus velit conſtituere vnum generalem & perpetuum officialem,
qui omnia communiter negotia gerat, ſiue in cauſis, ſiue in aliis,
hoc debet facere cum conſenſu ſui capituli: cum hoc inter ardua
negotia ſit. 89 diſt. iudicatum. in quibus conſenſus capituli eſt re-
quirendus. ext. de his quæ fiunt a præl. ſine conſenſu ca. quanto.
& c. nouit. Vtrum autem capitulum ſine conſenſu prælati procu-
torem conſtituet: no. ĩ. de ſyndic. ver. item quod non eſt conſtit.
5 & ſeq. † ¶ Sed nunquid procur. conſtitutus à prælato, ſiue recto-
re ciuitatis temporali, vel perpetuo, poterit cauſam agere mor-
tuo prelato: ſiue cœperit agere ante mortem, ſiue poſt? Papa no.
e ext. de foro compe. dilecti. quod ſic: [e] ſecus tamen in procurato-
re ad negotia conſtituto. De hoc ĩ. de ſyndic. verſ. quid ſi aliqua.
Vtrum eccleſiæ vacanti poſſit cõſtitui viſitator ſeu procurator:
& vtrum archiepiſcopus poſſit conſtituere procuratorem in re-
bus epiſcopalibus, vel epiſcopus in reb. capellarum ſuarum? dic
6 plenè ſecundum Papam, prout no. ext. ne ſede vac. c. 1. † ¶ Item
quod conſtituens erat minor 25. anno. nec tutoris nec curatoris
auctoritas interuenit. C. eo. neq;. & l non eo minus. C. ſi aduer. rẽ
iud. cum & minores. vbi de hoc. ff. de minor. cum mandato. ff. de
neg. geſt. qui aliena. §. quanquam. niſi quando abeſt, quia tunc pe
tit curatorem per procuratorem: vt ff. qui petant tutor. l. 2. §. pe.
& niſi in caſibus, in quibus cenſetur maior. qui no. ext. de reſtitu.
ſpol. ex parte. & 15. q. 3. certis. Cum enim poſſit in his per ſe age-
re: ergo per alium: ar. ff. eo. l. 1. §. vſus. & ff fa. er. planè. ar. tamen ꝯ
in præ. l. neque. Ad hoc reſpondeo, quod tutori & curatori non
competunt ſuo nomine actiones populares: & ideo in eis nõ ꝯſti-
tuunt procuratorem, licet per ſe agant. Hoc autem [f] nota, quod
[...]ocurator à minore legitimè conſtitutus debet cauere, quod ſi
[...]r, aut hæres eius, aut is, ad quem res, de qua agit, pertinebit:
[...] integrum reſtitutus, quanti ea res erit, tantam pecuniam
dabit: vt ff. rem ra. hab. cum minor. ver. & ideo ita, & c. Alioquin
repelli poteſt. & iunge hic quod no. ĩ. de coniun. perſo. verſ. item
quod is, pro quo. & ſeq. Item quod eſt conſtitutus à procurato-
re, quod dic plene, vt ſ̃. §. proxi. ver. item excipitur, quòd eſt con-
7 ſtit. & ſeq. † ¶ Item ꝙ eſt conſtiturus ab actore ciuitatis, qui non
poteſt conſtituere. ff. de procu. nec ciuitatis. Item quòd fuit con-
ſtitutus à tutore vel curatore ante litem conteſtat. cum eis, quod
fieri non poteſt: quia non ſunt domini, ſed poſt ſic, quia ſunt fa
cti domini per litis conteſtat. C. eod. neque in princip. & in fine
C. de app. ſi actor. de quo dicam ĩ. de actore ab uni. conſtit. verſi.
porro. & uer. item actor. in fi. Dominus enim cõſtituit, non alius
g ff. eo l. 1. reſpon. 1. ¶ Tanc. autem no. in lib. ſuo. [g] & Acc. ff. de pro
cur l. 1. reſp. 1. & l. nec ciuitatis, & Azo in Summa, eod. tit. in prin.
idem eſſe in prælato, ut non poſſit conſtituere procu. in cauſa ec-
8 cleſiæ, niſi prius ſit lis conteſt. cum eo; † quia prelatus non eſt do-
minus rerum eccleſiaſticarum, ſed procurator. 12. q. 1. c. fi. ext. de
dona. c. 2. at procurator non poteſt ante litis conteſt. alium facere.
C. de procur. quod quis. nec tutor, ut iam dixi, cui comparatur
h prælatus: ut not. 5. q. 3. quia epiſcopus. [h] Nec actor ciuitatis: ut ſ̃.
uer. prox. Ego dico contrà, cum Io. & Gul. Na. & Innoc. IIII. & eſt
i expreſſum in præ. c. quia epiſcopus. vbi de hoc. [i] ext. eo. petitio. &
k de iu cal. cum cauſam. ibi: quorum procur. & c. [k] & in Authen. de
ſan. epiſ. §. ſi vero epiſcopus. uer. ſi quando autem. & ſic commu-
niter obſeruatur. Sed utrum ſit neceſſarius conſenſus capituli, di-
xi ſ̃. de actore. ad fi ver. & hæc vera. Nec ob imò iuuat, quod epi
ſcopus dicitur procu. rerum eccleſiæ nam eſt procu. habens gene
ralẽ negotiorũ adminiſtrationẽ, qui põt ꝯſtituere indiſtincte. ar.
ff. de proc. ꝓcurator, cui. & l. mutus. reſ. 1. ff. mã. l. 1. §. 2. ar. ꝯ. ff. mã.
l ſi procu. §. 1. [l] † ¶ Quid ſi canonicus alicuius eccleſiæ ſine conſen-
9 ſu prælati agit contra aliquem ad aliquam rem, quam dicit con-
tra formam iuris alienatam: vt extr. de rebus eccle. alie. uel non. ſi
quis presbyterorum. nunquid poterit ante litem conteſtatã pro-
curatorem conſtituere? Et uidetur quod non, ſecundum eos, qui
dicunt quod nec prælatus, nec coniuncta perſona ante litis con-
teſt. procuratorem ꝯſtituere poſſunt, vt prędictum eſt. Dic ꝯtra:
nam in hoc ſuccedit in locum totius capituli: & capitulum procu
ratorem facere poteſt. ff. quod cuiuſque uniuer. l. antepen. & ſic
m obtinuit. [m] ¶ Quid de executore ultimę voluntatis: nunquid pote
rit ante litis conteſta. facere procurat. De hoc ĩ. de inſtrum. edi. §.
nunc uero. uer. ſed nunquid. Quid ſi habens plures filios cõſtituat
procur. pro ſe & pro ipſis? Dic, vt ĩ. in ti. de ſyndic. Item ꝙ conſti
tuens requiſitus de calum. non iurauit, cum fuit cõſtitutus: unde
non ualet, ſecundum quoſdam. C. de iur. calum. l. 2. § ſin aũt abſue
rit. Tu dic, vt ibi no. ff. de procura. Pomponius. §. ſed & is. Item ꝙ
n ab infami cõſtitutus. Inſtit. de excep. §. fin. qui §. facit in contrariũ
10 potius. [n] † ¶ Item quod conſtituens eſt filiusfamil. qui non poteſt
conſtituere

ADDITIONES.

a Autem. ¶ Et vt in cle. e. tit. religioſus. Io. And.
b Ibi not. Vide quod de materia huius ver. & illius §. plenè dicam ĩ. de ceſ. actio. §. 1. ſuper ver. illud etiam quęritur.
c In principio. ¶ Ibi de procuratore excommunicato: hic de conſtituente. Et debuit auctor diſtinguere inter actorem & reum conſtituentem. placet enim iuri, quòd reus excommunicatus potius litiget per procuratorem, quam per ſe. de iud. intelleximus.
d Teſtis. ¶ Vide ĩ. de teſte. §. 1. co. 4. ver. ſed nunquid rector. & ver. ſequenti, & quod ibi dixi. ¶ Adde Old. conſ. 156.
e Quod ſic. ¶ Contrarium eſt terminatum per cle. e. ti. procuratorem. vbi dicitur, quòd reuocatur per mortem, etiam in his, in quibus conteſtatus fuerat litem. ¶ Adde, ꝙ opi. Io. An. licet de ipſo mentionem non faciat, tenet Roma. conſi. 374. vbi tenet, quòd ſi prælatus conſtituerit procuratorem ad litigandum ſuper titulo beneficii, & prælatus renunciet beneficio, quòd ſtatim intelligitur reuocatum mandatum, & ibi parificat mortem & renunciationem.
f Hoc autem. ¶ Secundum Vber. de Bo. ti. quo ſ̃. ver. exigo. ¶ Adde, an cum iuramento minor poſſit procuratorem conſtituere, Bal. conſi. 177. lib. 6.
g In lib. ſuo. Eo. ti. ver. quis conſtituere. ſed contrarium no. in apparatu, vt ſtatim ſubdam. ¶ Adde idem eſſe de executoribus teſtamentorum, vt ante litem conteſtata poſſint conſtituere procuratorem, vt tenet Pau. de Caſt. cõſ. 148. Et idem eſt in rectoribus hoſpitalium, vt voluit Bald. in l. orphanotrophos. de epiſc. & cler. quia & ipſi percipiunt fructus hoſpitalis: qua ratione idem videtur dicere in ꝯmendatario eccleſiæ, cum debeat de bonis eccleſię uiuere: ut in c. nemo deinceps. de electio. in 6.
h Quia epiſcopus. ¶ Multa, in quibus eſt diſparitas, vbi uide in fin. 1. gl
i De hoc. ¶ Et 2. q. 7. ſi quis ergo. in fi. 1. gl.
k Procur. & c. Et ibi hoc tenuit Tanc. ut ſcripſi ſuper fi. 2. gl. ſeq. & uide ſimile ĩ. uer. ſed quando.
l §. 1. ¶ Loquitur in procuratore negotiorum, qui non habebat liberam.
m Obtinuit. ¶ Dicit Alber. Gal. eo. titu. 2. col. quòd ſic iudicauerunt doctores Bonon. & uide quod no. de teſtib. cum olim. in gloſſ. 2. & quod ſuper ea dixi. ¶ Adde, ꝙ hoc dictum Spec. multum commen[...] Ant. de But. in c. edoceri. ext. de reſc.
n Potius. ¶ Vide ſ̃. §. proxi. uer. item ꝙ eſt in [...]mis.

10 cōſtituere procuratorem ad agendum: cum exercitium ſuarum
actionum ad patrem ptineat: vt C.de annali excep.l.1.in fin.niſi in
certis caſibus: ut ff.de procurat.filiusfam.reſpon.1.in fin. & argu.
in his quæ not. ſ. ver. item ꝙ conſtitutus erat minor 25.ann qui
caſus no ſ.in tit.de actore.ver.ſed filiusfam. Ad defendendum au
tem ſemper poteſt, vt ff.e.l ſeruum quoq; reſp.1. Item ꝙ conſti-
tuens erat reus criminis læſæ maieſt.C.ad l Iul.ma.l.fi. Item ꝙ ꝯſti
tuens re integra obiit.C.mand.mandatum re.ff.eod.inter cauſas.
in prin.& l.præ.in fi.Inſti.e.§ ſi adhuc.ext de off.dele.c 1.& c. gra
tum.& c relatum.Item ꝙ clericus ꝯſtitutus à laico.ext.ne cler.vel
mo c.j.& 2.dic, vt ſ. prox.verſ.item ꝙ eſt epiſcopus, vel ſacerdos.
Item ꝙ dominus nouerit veritatem, & procu. ignorat: & domi-
nus eſt iuſtus & legalis, & procu.eſt perfidus & infidelis.ff eod.l.ſi
actor. C.eo.l.fi. Item ꝙ eſt conſtitutus ab eo, qui de ſtatu ſuo liti-
gat, vel furioſo, vel mente capto, vel prodigo poſt interdictum
factum: & generaliter ab eo, qui non habet liberam bonorum ad
miniſtrationem.ff.de procu.ſeruum.in prin.C.de aſſer.tol.l.1. Et
no.quod in reb.a filio delatis patri acquiritur vſusfru.vnde pater
per ſe, vel per procu.in rebus illis agere poteſt: vt C.de bo.ma.l.1.
11 †¶Sed quando poterit illum conſtituere? Videtur quòd poſt li-
tem conteſta. tantum ad ſimilitudinem tutoris & curatoris. C. de
pc.neq;.ff.de ap.ab executore §. fi. Nam & quod in illis dicit, ad
alios adminiſtratores porrigendū eſt.ff.de contrah.emp. ſi in em-
ptione §.fi.ff.de ędil.edic.l.quod ſi nolit §.quod in curatore Arg.
tamen contra, ꝙ etiam ante litis conteſt.hoc poſſit, in præ l. 1.de
a bo.ma.ver.atq; ita omnia.vbi de hoc.[a] †¶Nam & pater plus hēt
12 in rebus filii, quàm tutor vel curator in reb.pupilli vel adulti: &
quia hēt adminiſtrationem & vſumfructum.vt prælatus Et quia
per l.C.de bo.ma.l.1.quę indiſtincte loquitur: & ideo uidet̄ indi-
ſtinctè intelligenda: quia dicit, ꝙ poteſt ꝯſtituere procu.nec dicit
ante litis ꝯteſt.vel poſt.ff.de alimen.leg.l.1.§.1.& de le. præ. petit.
bo.poſſ.ꝯtra.l.1.§.1.19.diſt.ſi Romanorū. Et quia vſufructuarius
loco domini habetur.ff.de bo.auth.iud.poſſ. in venditione bono
rum & quia nullus eſt amor qui, &c. C. de cur. fur.l.fi.in princ.&
quia vſusfr.pars eſt dominij ff.de vſufr.l 4. Vnde poteſt diſtingui
vtrum pater agat ratione proprietatis: & tunc poſt litem cōteſt.
b tantum: an rōne vſusfr.& tunc ante & poſt, ſecūdum Vber.[b] Sed
in cuius perſona talis procu.concipiet libellos? dic, vt j. in tit. de
13 libel.concep.§.iam nunc.2.ver.illud autem.†¶Illud quoq; notā
dum eſt, quod licet contineatur in aliquo inſtrumento, vel lite-
ra: ego talis epiſcopus talis loci: vel, ego talis procurator, uel cura-
tor, vel tutor talis, uel ſyndicus talis uniuerſitatis non ideo credi-
tur epiſcopus, vel procurator, uel tutor, vel ſyndicus. niſi pbet̄:
nec ualet quod per eos agitur: vt ff.de reb.eorum.qui neque. Qui
dam tamen contra, ꝙ credantur tales, eo ꝙ ſic in ſcriptura ſe vo-
cant.argum.C.de contrahen.ſtipula.optimam.§ cum itaque. ibi,
& ita eam eſſe ſcripto domino, &c. ſed ideo ibi literæ creditur:
quia erat contra eum, qui eam fecerat: ſecus eſſet, ſi pro ſe: vt ar.
ff.de interrog.act.de ætate.§.1.Itē pro eis facit, quia non fit præiu
dicium libero homini, qui ſic ſcripſit.C.de lib. cauſa. liberos. Sed
bene fit pręiudicium, vt dicatur eſſe in poſſeſſione ſeruitutis, ſe-
cundum Vber. Item pro eis facit, nam ſcriptura facit fidem etiam
in eo negotio, ſuper quo principaliter non eſt facta: ut probatur
& no.ſecundum Papam.ext.de cenſi.cum olim.ad fi.de hoc j. de
probat.§.fi.ver.ſed pone.& de inſtr.edi.§ dicto.ver.ſed nunquid.
& ſecundum Papam, de off.dele.cum in iure.¶Item breuiter po-
teſt conſtituere procu.paterfam.liber homo, maior 25.ann.com-
pos mentis, dominus rei vel cauſæ, & generaliter quicunque, qui
14 non prohibetur.ff.e. mutus. reſpon. 1. † ¶ Hoc autem [c] certum
c eſt, ꝙ in nullo eſt deterior conditio procuratoris, quam domini,
niſi in ſatiſdādo.ff eo.ſed & hæ §.fi.& l.uel in operis & l.minor §.
qm̄.De ſatiſdatione autem dicam j. in ti de ſatiſ.Generaliter autē
opponitur ꝯ procuratorem, ꝙ eſt ꝯſtitutus ab eo, qui conſtituere
non pōt: poteſt autem quilibet ꝯſtituere, niſi prohibeatur: ut ff.
15 eo.mutus.§.1.prohibent̄ autē pmiſſi.¶Sed nunquid †reus valetu
dine impeditus tenet̄ mittere procuratorem? Videtur ꝙ ſic, ff.
de mino.Papin.ff.ex quib.cau maio.ſed & ſi per ptorem.§.1. Sed
d illud in actore. Arg. ꝯ, ꝙ non teneatur.ff ſi quis cau.l 2.§.ſi quis.[d]
e De hoc no ext.eo.c.2.[e] & ff.de diuer.& tem.præſcri. l.1. Vel dic,
quod ſi longum ſpatium interceſſurum ſit, vel dilatio damnū ſit
illatura, tunc cogetur.ar.ff.de hære.inſti.ſi quis inſtituatur.in fi.&
f ff.ex qui cau in poſ.ea.l.Fulcinius §.adeò.[f] De hoc in Summa do
mini mei, eo.ti.§ & in qua re.ver.ſed nunquid.

ADDITIONES.

a Vbi de hoc. ¶ In gl.2.cui placet primum dictum, ſed per rōnes hic poſitas, Odofr.Iac.de Ra.& de Are. Guid.de Suz.Pet.& Dyn.tenent hoc dictum, quod pōt etiam ante lit.conteſt.pro proprietate procur. dare, & placet ibi Cyno.in 1.opp.& vide quod no.& dixi.ſ.ver.item ꝙ fuit.2.¶ Adde Bar.ibi, in d.l.1.& Alex.ibi in apoſt.

b Secundum Vber. ¶ Et A[illegible] al.eo.tit.2.col.ver.quæritur an pater.de hoc men.br[illegible] nullum du[illegible] at nomine proprio.

c Aut[illegible] Vl[illegible]

d Si quis. ¶ Per quem §.Accur.hoc tenet in l.quæſitum.ff.de re iud.

e c.2. ¶ Et 5.q.3.ſi ægrotans.& ſuper 4.gl. præ. Decre.2.dixi reſponſionem ad leg.Papi.ſecundum Inno.& ſpecialitatem in cauſis electionum, in quibus licet ſint arduæ, neceſſe hēt infirmus procu.ꝯſtituere.ibi vide. ¶ Adde, vt p legiſtas in l.quæſitum.de re iudi.Et an carceratus teneatur mittere procuratorem, ſi fuit citatus ad audiendum ſententiam, Ange.conſi.165.tenet ꝙ ſic.

f §.adeò. ¶ Hucuſq; verba Alber.Gal.eo.ti.circa medium interſeruit tamen ꝙ inualetudo mentis, non quia furioſus eſt, uel mentecaptus, excuſet ab inobedientia, & pœna ſufficiat Decr.cle.de homi.ſi furioſus.ubi concor.in 1.& 2.gl.In ualetudine autem coporis diſtinguit: ut in l.ff.de uaca.mu.l.2.§.corporis debilitas. cuius textum Canoniſt. uideat. extrà, de teſtibus.ſi quis teſtium. In ſuffragio dixit Guid.de Suz.ſuper l.fin. C.eo.nulla eſſet immunitas infirmitatis, ſi tenerentur infirmi procuratorem conſtituere, cum ſanis id ſufficiat, ut ibi.

Quando contra procuratorem opponitur ratione formę constitutionis.

SVMMARIVM.

1 *Tabellio non fit, niſi à principe, vel à ſe commiſſo vel comite, vel marchione iuriſdictionem habente.*
2 *Literis priuatæ perſonæ non eſt credendum in facto alieno, niſi probetur.*
3 *Calumnię ſacramentum exigendum eſt ab eo, qui ſine inſtrumento & literis dicit ſe procuratorem.*
4 *Procuratorium, in quo dicitur, Promitto me ratum habiturum, quicquid per te fuerit legitime procuratum: non valet.*
5 *Procurator datus ad litem conteſtandam, an poterit litem vlterius proſequi.*
6 *Procurator conſtitutus ad proponendum exceptionem tantum, non poteſt procedere.*
7 *Clauſula illa, & ad omnia, quæ facienda occurrent: requiritur in aſſignatione termini ad teſtes producendos.*
8 *Procurator ex parte actoris ad vnum ſolum capitulum conſtitutus, an teneatur ſatiſdare de defendendo.*
9 *Procuratorium generale, in quo tamen non exprimitur tempus præſens, vel futurum, an extendi poßit ad futura.*
10 *Obligatio generalis comprehendit bona tam præſentia, quam futura,*
11 *Indefinita locutio æquipollet uniuerſali.*
Vbi in procuratione eſt verbum ambiguum, debet conſtituens illud interpretari.
12 *Conſtitutus ſuper fundo, molendino, domo, & alijs rebus, nunquid ſit procurator ſuper contentis in eis.*
13 *Clauſula illa, nolo ꝙ valeat vltra annum, in mandato generali, vel aliàs ſufficienti appoſita, quid operetur.*
14 *Procedendo per ſpeciale mandatum, videtur generali renunciare.*
15 *Mandatum ſub proprio ſigillo factum debet datam, diem, conſulem, &c. continere, aliàs eſt inualidum.*
16 *Duo vel plures ſi ſimul ſimpliciter ad unam cauſam conſtituātur, an vnus ſine altero agere, vel defendere poſſit.*
17 *Vbi ſint plures conſules an vnus eorum agere poſſit.*
18 *Fieri poteſt per pactum, quod poteſt per legem.*
19 *Procuratores plures cum ab aliquo conſtituuntur, & dicitur quod vnus ſine altero nil poſſit, quid obſeruandum.*
20 *Nomen conſtituentis & conſtituti, & contra quem, & in qua cauſa, debet in mandato procuratorio contineri.*
21 *Exceptio procuratoria, & dilatoria duobus modis dicitur.*
22 *Pars ſemel procuratorem approbans, an amodò poterit eum recuſare.*
23 *Procurator comparens ad iudicium firmandum die ad iurādum de calumnia aſſignata, quo pacto poſſit iurare.*
Falſus procurator dicitur, qui fines mandati excedit.
24 *Procuratorium originale in iudicio exhibitum, quomodo poßit reddi parti producenti.*

3.§.Ratione autem formæ conſtitutionis opponitur ꝯ procu. quia non continetur ibi ad qd eſt conſtitutus: puta ad agendum, uel ad defendendū.ext. e. accedens.& c.conſtitutis.de app. Nicolao Veruntamen in cauſa electionis is, qui habet tantum mandatum ad excipiendum ꝯtra electionem, poteſt litem conteſtari, & omnia facere, vt quidam dicunt: & quære hic, vt dixi ſ.§. 1. uer.item excipitur, ꝙ licet hēat. Item quòd literæ procurationis parti, vel iudici non diriguntur, quod fieri debet: vt in præ. l. ſi procuratorem.& ff. rem ra. ha. ne ſatiſdatio. Item, ꝙ non ſunt factę per manum publicam, uel quod tabellio fuit ignotus, uel ſeruus, vel vilis, vel deportatus: his obie-
1 ctis vacillat fides inſtrumenti.†¶Nō enim fit tabellio, niſi a principe, uel ab eo, cui ipſe commiſerit: vel a comite uel a marchione iuriſdictionem habente. hoc probatur in Auth. de teſt. §. ſi uerò ignoti.ff de eden.ſi quis ex argētarijs.§.cogētur. C. lib.10 de tab. l. generali. & per totum. ff. de pub. quęcunque in fin.qui teſt fa, poſſunt. l. 3. ff. quod ui aut clam. prohibere.in fine. 1. reſpon.in Auth.coll.4.de tab.& de inſtrumento.caut. & fide. col. 5. & j. de inſtr.edit.§.reſtat.uerſ.ſed quid ſi. Item, quod non ſunt ſigillo authentico

thentico ſigillatæ, ſed ignoto, vel falſo, vel non habente chara-
cteres, vel habente, ſed illegibiles. C. de epiſc & cle. ſi qua. in fi. C.
de mand. principum. l. vnica. ext. de probat. poſt ceſſionem. extr.
de cle. peregr. c. 1. 11. queſt. 3. curent, extra de fide inſtr. inter dile-
ctos. ff. de teſti. ad teſtium §. ſignum. 117. diſt. victor. & c. nobiliſſi
2 mis. † Priuatæ vero perſonæ literis non videtur credendum in fa-
cto alieno. niſi probentur. C. de prob. inſtrumenta. & l. ſeq. ff. de le.
2. l. ſi. in prin. ext. de fide inſtr. ſi ſcripturam: quia dicto vnius non
creditur. ext. de teſtibus. licet. el 1. 33. q. 2. admonere. Nec teſtimo-
niis. ext. de cohab. cle. tua. ar. contra ff. de procu. l. ſi procuratorē.
Sed illud in proprio facto. & ff. rem ra. ha. ne ſatiſdatio Sed diſtin
a gue inter iudicem authenticū & priuatum [a] C. de app. cos. de hoc
vide j. in ti. de probat. §. videndum. ver. 10. in his tamen caſibus,
& in his, qui ſunt ſ. ver. prox. admitti poteſt, ſi offerat cautionem
de rato, ſi dicas te dubitare de mandato j. de ſatiſda. §. viſo. Vnde
b caue, ne hoc dicas [b] in ſigillo, vel alijs. C. de procu. l. 1. ext. e. c. j. ſ. de
offi. dele. corā vbi vero inſtrumento vel literis etiam in modū ex-
ceptionis falſitas opponit: tunc non admitterē eum cum cautio-
ne de rato, niſi probet verum eſſe inſtrumentum, vel ſigillum. C.
ad leg. Cornel. de falſ. l. fi. & l. ſi quis in fin. C. de fide inſtrument. l.
plures apochis. C. de probationi. iubemus. licet contra utentem
inſtrumento alibi diſtinguatur. ff. de acqui. hæredit. cum falſum.
3 † Porrò ubi quis ſine inſtrumento & literis dicit ſe procu. & hoc
c vult probare per teſtes, [c] exigere debet prius calumniæ ſacramen
tum. C. de iur. calum. l. 1. ext. de elect. cum dilecti. ver. nos verò. &
præſtabit illud dominus, non ipſe, ſecundum quoſdam: vt no. eo.
ti. l. 2. & probatur in Auth. principales. Alii dicunt, ꝙ ipſe, qui ſe
dicit procur. illud præſtabit: quia hoc negotium extraordinariū
eſt: & in hac cauſa ipſe principalis eſt, ff. de dam. infec. qui bona. §.
ſi alieno. ar. ext. de iur. cal. in pertractandis. Hoc autem certū eſt,
quod per ſigillum ad cauſas deputatum, non poteſt procurator
conſtitui: vt ext. de app. ſignificauit ſecus ſi eſſet ſigillum alterius
& notum: vt C. de teſti. ſi vnus. præſertim ſi ſigillans aliud non ha-
beat: vt j. de cita. § iam de citatione. uerſi. literis igitur. Secūdum
vſum autem cancellariæ Romanæ curiæ, non valet procuratoriū
ibi factum ad impetrandum & contradicendum, niſi fiat ſub ſigil
lo auditoris ꝯdictarum. Et licet multi præſumant hoc inductum
propter quæſtum, tamen utiliter eſt inductum, ad multas frau-
4 des excludendas. † ¶ Item excipitur, ꝙ in procuratorio dr̄. Pro-
mitto me ratum habiturū, quicquid per te fuerit legitimè ꝓcura
tum; quod non ualet. Nam ſemper diceret: Non eſt hoc legiti-
me factum. Debet ergo ſimpliciter dicere: Quicquid ꝑ te fuerit
procuratum. ff. de procu. ſi procuratorem. 2. q. 5. quæ de cauſa. in
fin. ext. de confir. vti. vel inuti. cum dilecta. prope fi. & de dolo &
d contu. cap. fin. ſecundum Ioan. & Ber. [d] Alii contrà: nam ſemper
intelligitur, quòd legitime procedat. argum. 21. queſt. 1. relatio.
e vbi de hoc. [e] & conditiones, quæ ipſo iure intelliguntur, non li-
gant contractum, ſi exprimantur. ff. de cond. & dem. cōditiones.
extr. de elect. ſignificaſti. ext. de præſum. c. fin. Prius dictum verius
credo, quod licet procur. in aliquo exceſſiſſet, non ob hoc ſenten
tia reſcinditur: imo domino præiudicabit: ſed ipſe habebit recur-
ſum contra procu. C. de procu. ſi procurator. extr. de cauſa poſſ.
& proprie. cum olim. ext. vt lite non conteſt. c. 1. in fi. Sed ſi dictū
ſit, quicquid legitime, &c. tunc poſſet cauillari, vt dixi. Dominus
tamen Clem. Papa IIII. lumen iuris, viſus eſt in ſententiam ſe-
cundam declinare. Item, quod in literis procuratoriis rei domi-
nus non expoſuit ſatiſdationem, per quam ipſe dominus ſub hy-
potheca rerum ſuarum. fideiuſſor ſui procuratoris exiſtat iudica
tum ſolui. Inſti. de ſatiſ. §. ſi vero aliquis etiam ſi apud acta ꝯſtitua
f tur: vt C. e. l. vnic. in fi. & C. de conſor. eiuſ. li. l. 2. [f] Item, ꝙ ipſe fuit
generaliter ꝯſtitutus, & alter ſpecialiter. ff. eo. l. 1. 2. & 3. ext. eod. c.
1. de reſcr. cap. 1. Veruntamen niſi ſpeciale ſequatur, generale va-
let, & ſufficit ad lites: vt ff. pro ſocio. l. actione. §. renunciare. ff. l. de
iniu. ſed ſi vnius §. procur. niſi in caſibus, qui no. ſ. §. 1. uer. item op
5 ponitur, ꝙ licet. † ¶ Quid ſi dedi procuratorem ad litem conte-
ſtandam, nunquid ille poterit litem vlterius proſequi? Videtur
ꝙ ſic. ar. C. de procu. l. procuratorib. ff. e. l. qui procu. Nam per li-
tis conteſt. factus eſt dominus, & domino inuito procedet, & eo.
ti. poſt litem. & eſt ſimile. ff. de lib. & poſth. ſi ita. § regula. ꝯtra. C.
g eo. ſi procur. & l. maritus. ibi, id ſolum; &c. ff. e. l. 1. §. 1. [g] Tu dic, ꝙ
ſi dedi ad litem conteſtandam tantum, tunc non poteſt ultra pro
h cedere. Si uero dedi ſimpliciter ad litem conteſta. tunc poteſt. [h]
6 † ¶ Quid ſi ꝯſtitutus eſt ad proponendum exceptionem tantum?
Videtur non valere, ff. eo. omnes. & l. fin. ext. de app. Nicolao. &
ext. de dolo & contum. venerabili. quod verum eſt, quod conſti-
tuens fuit citatus, vt reſponderet per ſe, vel per ſufficientem re-
ſponſalem: alioquin contrà. C. eo. ſi ad vnam. De hoc. ſ. §. 1. verſi.
quid ſi conſtitutus. Et breuiter no. quod iuſte conſtituitur pro-
curator in iudiciis ante litis conte. ad proponendam cauſam ab-
[illegible], & probandam. vt ext. de proc. querelam. & no. ſecundum
[illegible] ext. de acc. veniens. Item etiam ad agendum & defenden-
[illegible] teſtes producendum, & ad appellandum, & ad alia hu-
iuſmodi, quæ poſt litem conteſt. occurrunt. Sed ſi ante libelli re-
ceptionem conſtituitur proc. ad proponendas cauſas recuſatio-
nis, uel dilatorias, uel declinatorias fori, vel ad aliud huiuſmodi:
non eſt idoneus ꝓcurat. quia ſemper in prin. eſt libellus mittēdus
vel offerendus reo: vt 3. q. 3. c. induciæ. § ſpacium. ver. offeratur,
at per tale mandatum non habet talis proc. poteſtatem recipien-
di libellum nec recuſanddi, nec excipiendi. Alii dicūt, ꝙ proc. cō-
ſtitutus ad excipiendum tantum, bene eſt admittendus & excipe-
re poteſt,

ADDITIONES.

a Priuatum. ¶ Remiſſio declarat hoc dictum: quia poteſt diſtinguere inter iudicem maiorem & minorem, & ſolenniter iudicem & priuatum. ¶ Adde, ꝙ tabellionatus officium eſt vtile, & creari poſſunt tabelliones ab epiſcopo, & à quolibet ordinario in ſua diœceſi, ſecundum Old. eius conſi. 75. incip. quæritur quis poſſit. & ibi dicit Hoſt. ita tenere in c. cum P. tabellio. & in Summa eo. tit.

b Hoc dicas. ¶ Te dubitare de mandato propter ſigillum, vel alia: & fuerunt hæc verba Vber. primo. Io. de Deo, poſt eum locis, quæ allegaui ſuper rub. ibi etiam ſic tenebat diſtinctionem But. ¶ Adde ꝙ Bald. & Sal. in l. 1. C. e. dicit Io. An. in c. quamuis. extr. e. & Arch. 73. diſt. in nomine domini. Hoſti. & Io. And. in c. 2. de ſol. tenere, ꝙ ſolum ſigillum non ſufficiat ad probandum mandatū plenè: ſed bene ſufficit cū cautione rati: ꝑ tex. in d. c. 2. vbi æquiparatur traditio ſcripturarum, & traditio ſigilli. Ergo ſicut traditio ſcripturarum ſufficit cum cautione rati: ita & eodem modo traditio ſigilli. Et ꝙ ſufficiat traditio ſcripturarum cum cautione rati, tenuit Paul. de Caſtr. in d. l. 1. Rom. conſi. 416. & quando deferenti ſigillum domini ſit credendum, vide d. Alex. in c. ſignificauit. ext. de appel.

c Teſtes. ¶ Videtur auctor præſupponere & Vber. pri. & Io. de Deo quorum fuerunt hæc verba, vt proxime dixi. & Azo. in Summa huius titu. vltra medium, ver. eſt aliud. & vide j. de ſatiſd. §. viſo. in prin. quod procuratorium poſſit probari per teſtes, quod conſuetudo iudiciorum non recipit, & maximè ex parte actoris prouocātis. Ex parte autem rei ad excuſandum ipſius contumaciam, & impediendam miſſionem vel excommunicationem cōtra dominum, ſatis congruum eſſe talem probationem admitti, ſi talia erant in fieri, & ſolum ad illum finem, non proſecutionem litis: & maximè ſi dicant inſtrumentum ſtatim portandum: quia feſtinè peruenerunt. Alias autem uia parata eſſet reo fugienti protelandi litem, ordinando quòd aliquis dicens ſe procuratorem ſuum, petat dilationem ad producendos teſtes ſuper mandato, & illos producat, quos fortè & reprobari continget: & habebit fortè lōgiorem tractum articulus iſte, quàm principale. Ad materiam facit quod no. j. de proba. §. videndum. ver. ſed nunquid delegat. Cyn. ſuper l. 1. C. e. ti. in 6. q. refert Pe. de Bel. Per. hoc tenere, ꝙ procuratorium non probetur ꝑ teſtes: ſed per inſtrumentum: cuius probatio eſt probata. Inſt. de ſatiſd. §. ſin autem. Probatio autem teſtium non eſt probata: quia improbantur. Mihi non concludit hoc: cum ex perſona & dictis reprobetur vtrunque. Inducit etiam quandam rationem prolixam, ſumptam ex l. 2. ff. ex quib. cau. in poſſ. ea. §. defendi. quæ etiam mihi non concludit, vbi depoſitiones teſtium eſſent in actis. Vnde dabat cautelam Gul. An. ſub hoc tit. in 1. q. ꝙ iudex interloquatur probationem hanc per teſtes fieri poſſe: & redigatur in actis. & ſic valebit probatio ex decreti pronunciatione, & actorum recitatione. C. ſi mater indemni. promi. l. vltima. Dicebat etiam diſtingui poſſe, an fiat procurator in ciuitate, aut in rure: vt primo caſu requiratur inſtrum. vel litera, ſecundo ſufficiant teſtes. Sic alibi diſtinguitur. C. ſi cer. pe. Auth. ſed nouo. de fide inſtr. Auth. at ſi ꝯtractus. & de teſt. l. fi. Iac. autem de Ra. admittebat probationem mandati per teſtes in iudicio paratos, & omni exceptione maiores: alias ſi parati non ſunt, vel exhibentur, facile repellendi: tunc vt alterationem tollat: & ne iudicium protelletur, talem probationem non admittit. ar. Inſti. de excep. §. fi. Fateor durum eſſe detrahere ꝓbationi teſtium, ne æquentur inſtro, ꝑ tex. vtriuſq; iuris: ſed ecōtra. Fateri ergo oportet aliqua melius probari per inſtrumenta: vt no. de prob. tertio. Item eſſe certos caſus, quib. ſcriptura requiritur: de quib. j. de inſtro edi. §. reſtat. & de cenſi. Rom. lib. 6. nec inique iſtud illis adiungeret: quis enim teſtis bene memorabit, quis, quē ad quid, corā quo proc. ꝯſtituit, & cum qua poteſtate, & cum qua limitatione: & cum qua ratione: & ſi generalem clauſulam præcedebat aliud ſpeciale, & his ſimilia, quæ facile in inſtrumento clareſcunt. Placet ergo conſuetudo iudiciorum, quæ talē probationem non recipit, vt prius dixi. Pro qua facit cle. e. ti. c. 1. in prin. & in fi. quod tū ꝯmendo, quo ad lites proſequendas. ſi u. de pter ito tractaret, an talis fuerit procu. rōnes prædictæ non vrgent: & merito ꝓbatio admittetur, ſiue qō ſit inter procu. & dñum: ſiue inter alterum eorum & tertiū: ſiue inter duos tertios. ¶ Adde. ꝙ opi. Io. An. reprobat Panor. in c. 1. ext. e. ſequutus opi. gl. ibi, ꝙ per teſtes ꝓbetur procurator. Idē tenent Bar. Imo. & Ale. in l. 1. C. e. Ang. clariſſime ſequit̄ opi. Bar. ꝯſi. 291. inci. viſis omnib. Item mandatū probat̄ ex eo ꝙ notarius actorum exhibet ſcripturam hoc modo, ſ. hæc eſt copia mandati Titii: licet aliter non appareat ex originali de mandato: vt voluit Pe. de Anc. ꝯſi. 40. inci. prima facie. Pronunciatio aūt iudicis ſola ſuper legitimatione procuratoris, non ſufficeret, vt dixi. probatur ēt mandatum ꝑ ſcripturā priuatam, vt no. in 1. notab. e. ꝑ s Alex. in c. ſignificauit. ext. de app. Itē mandatum ad ſolutionem recipiendā per teſtes ꝓbari non pōt: quia ſoluentes debent hr̄e plenam ſecuritatem per ſcripturā ſolennē l. plures apochis. C. de fide inſtr. quæ fieri non pōt: ex quo mandatum non eſt in ſcriptis. l. ſicut inſtrumēta. C. de lib. ca. & hic ſm̄ Bald. in l. ſi falſus. in 14. col. C. de fal.

d Ber. ¶ In c. relatio. quod ſtatim allegatur.

e De hoc. ¶ Et vide quod dixi. de dila. c. vl. ſuper gl. & ita. Adde Ludo. Rom. conſi. 60.

f l. 2. de hoc j. ſatiſd. ver. expedito. poſt prin. & j. §. prox. ver. ſi verò reus.

g §. 1. ¶ Vſque huc fuit Albe. Gal. eo. ti. uer. ſed quid ſi dedi. cui continuatur ſequens ver. vſq; ad remiſ.

h Poteſt. ¶ Secundum Inn. & vide quod ſcripſi [illegible] etitio. in gl. ꝑ hoc. & qd̄ no. e. ti. c. 1. §. 1. in 3. gl. & quod ſuper ea dixi [illegible] ꝙ dictum [illegible] ſequitur Pau. de Caſt. conſ. 335. incipiente, [illegible] mis.

re poteſt, etiam ſi non habeat mandatum ad defendendum, vel li-
bellum recipiendum, ꝙ dic, vt no. ſecundum Papam, ext. de pro-
a cur. conſtitutis. [a] † ¶ Illud ergo no. ꝙ quando aſſignaẗ terminus
7 ad teſtes producendos, uel aliud huiuſmodi, ſemper debet adiici
clauſula illa. Et ad omnia alia, quæ facienda occurrent: alias ſuffice
ret domino conſtituere procuratorem ad producendum teſtes,
& taliter conſtitutus nõ tenetur, niſi ad hoc, & alia circa hoc ne-
ceſſaria. Et ſi ex aliqua cauſa teſtium productio omittatur, nõ pro
cedetur ad alia cum ipſo: cum non ſit ad alia proc. Veruntñ proc.
quantumcunq; diſtinctè ad certum articulum datus, poteſt quo
ad alia, quæ ſequuntur in iudicio facienda, recipere terminum,
ne circunducatur edictum 11. quæſ. 3. certum. ſecundum Papam.
8 † ¶ Sed illud quærit, utrum proc. ex parte actoris ad unum ſolum
b capitulum conſtitutus, teneatur ſatiſdare de defendendo? [b] Et vi-
detur ꝙ ſic: nec aliter admittet. arg. ff. de admi. tut. ſi duo. ff. de ac-
c qui. hær. ſi ſeruus eius, qui. ar. contra. ff. e. mutus. §. pœna. [c] & l. ſer-
uum. §. pe. & ſi & hoc videtur Vber. ſentire. Item, ꝙ licet ſit gene-
raliter ad omnes cauſas, ꝯſtitutus, tamen tantum ciuiles reſpicit
& non criminales, vt dictum eſt ſ. § 1. verſic. ſed nunquid media.
9 † ¶ Sed quid ſi procuratorium eſt generale ad omnes cauſas, nec
ponitur ibi aliquod uerbum, per quod innuatur loqui de præſen
tib. uel futuris, quia in eo continetur ſic: Conſtituo te proc. meum
in omnib. cauſis meis contra quaſcunque perſonas, &c. nunquid
poteſt extendi ad futura? Non videẗ. ar. ff. man. diligenter. ext. de
d de reſcr. cum dilecta. & cap. ſi. & c. nonnulli. [d] ¶ Nam in obligatio
10 ne generali tam præſentia, quam futura bona comprehendun-
e tur. C. quæ res pig. ob. poſſ. l. ſi. ff. de pig. & quæ nondum, [e] Dic, ꝙ
cum poſſit conſtitui ad præſentes & ad futuras: vt ſ. §. 1. in ſi qua
ratione poteſt extendi ad præſentes & ad futuras. Nam & dicen-
do omne argentum, intelligitur non ſolum de eo, quod in præſen
ti habeo, ſed de futuro: vt ff. de aur. & arg. lega. filiam. & dicendo
lumen, de quolibet lumine intelligitur. ff. de ſer. vr præ l. ſeruitus.
11 † quia indefinita locutio æquipollet vniuerſali: vt 19. diſt. ca. 1. &
f ext. de priu. quia circa. & ſic obtinuit. [f] Vbi aũt in ꝓcuratione ali-
quod verbum eſt ambiguum, dẽt ꝯſtituẽs illud interpretari. C. de
legi. & ꝯſt. l. ſi. C. de ſacroſ. eccl. omni nouatione. ff. de ꝓto. ſtip. l. in
ꝓtoriis ſtipulationib. ff. de verb. obl. in cõuentionalib. ext de ſent.
exc. inter alia. ext. de ſponſalib. ad audientiam. ar. tamen ꝙ contra
conſtituentem ſit interpretatio facienda. ff. de pac. l. veterib. ff. de
g contrah. empt. l. Labeo. [g] † ¶ Quid ſi ſit conſtitutus ſuper fundo,
12 molendino, domo, & rebus aliis, nunquid eſt proc. ſuper conten-
tis ſub clauſula illa? Reſp. ſic: ſicut dicimus in iudice. ext. de reſcri.
paſtoralis. ar. cõtra, ext. de off. del. cum olim. ſed ibi in procurato-
rio non erat clauſula generalis. Hinc eſt quòd ſi ſit ſimpliciter ꝯſti
tutus ſic: Conſtituo te in cauſa, quæ vertitur inter me, & T. & in
reſcripto continetur, ꝙ ego iniurior te ſuper hoc & rebus aliis,
h intelligitur ſuper omnib. expreſſim conſtitutus, ſecundum P. [h]
13 † ¶ Quid ſi mandatum ſit alias ſufficiens. in fin. tamen dicitur, no-
lo quod valeat vltra annũ: & ſi aliquid per eum fieret, nolo illud
valere: nunquid eſt admittendum? Non videtur. ar. ff. ex qui-
bus cau. ma. item ait. §. pen. uidetur enim fraudem fieri, vbi princi
palis diſtat, vt poſt annum poſſit nouas inducias obtinere: cui ob-
uiandum eſt, ext. de reſcr. ſedes. cum ſuis concor. Dic, admitten-
dum fore: quia proc. ad tempus poteſt ꝯſtitui: vt j. de ſyn. verſic.
i etiam quæritur, ecce ſyndicus. & ſic obtinuit. [i] niſi enim poſt an-
num ſufficiens procu. appareat, vbi lis eſt conteſtata maxime pro
cedetur contra dominum tanquam contra contumacem. arg. C.
k de iud. properandum. [k] † ¶ Item pone, Titius exhibet duo man-
14 data eiuſdem datæ, vnum ſpeciale ad cauſam, quæ agitur: aliud
generale. ex vi ſpecialis ſubſtituit Titius alium ſibi: demum ſubſti
tutus ante litis conteſt. recedit. Titius verò ex vi ſpecialis manda
ti non poteſt reſumere, cum non contineatur in eo, quod poſ-
ſit cauſam reſumere, uel ſubſtitutum reuocare; quæritur an Ti-
tius poſſit ex ui generalis mandati cauſam reſumere? Dic, quod
non? Nam procedendo per ſpeciale renunciaſſe videtur gene-
rali. Et præterea generali detrahebatur, quo ad cauſam illam per
ſpeciale mandatum. extra de reſcrip. capi. 1. & de proc. non iniu-
ſtè. ff. e. pluribus & l. ſi quis cum proc. in ſi. Et ſic nec per ſpeciale
nec p generale cauſam poterit ſumere. Et ſic ſentiebat dominus
Clemen. Papa IIII. & omnes palatii auditores: & ſic obtinuit.
15 † Sed qd ſi in mandato ſub proprio ſigillo * facto. qd poteſt fie-
* ri: ut j. §. proxi. uer. ſi autem. non continetur data? [l] Prædicti di-
l xerunt non ualere: tum quia in talibus data, & dies conſul, &c. [m]
m ponenda ſunt. extra, de reſc eam te. & de fide inſtr. inter dilectos
& in Auth. ut nomen Imper. 25. q. 2. reſcripta tamen propter pe-
riculum, quod contingere poſſet, ſi de eius reuocatione dubita-
retur per aliud poſterius: vel quia forte procu. diceretur excom-
municatus ante cõſtitutionem eius: & ſimilia. extra, de prob. poſt
ceſſionem. de proc. c. ſi. & ſic obtinuit. Arg. tamen ſ. ff. de pi. l. pe.
§. j Sed ibi non reſpondetur ad illam quæſtionem, de qua ibi quę
ritur, vtrum epiſtola [illegible] at. De hoc no. dominus meus extra, de
n fid[illegible] inter[illegible] n excipitur, ꝙ licet habeat mãdatum

ad agendum, non tamen ad defendendum quod dic, ut ſ. §. j. uer.
item excipitur ꝙ licet. & j. in ti. de ſatiſd. §. ulti. uer. item no. Itẽ ꝙ
licet plures ſint ſimul & in ſolicidum dati, alter tñ prius hoc offi-
cium occupauit, quàm is, qui nunc uult agere, uel defendere: ut
ext. de

ADDITIONES.

a Conſtitutis. ¶ Ibi poſt eum & Hoſt. plenè ſcripſi in gl. dicunt Inno. & Hoſt. & ibi ſequentem uer. plenius inuenies ibi etiam ſatis de procuratore ꝯſtituto ad ea: quæ certa die occurrunt agẽda. Sed vltra ea fuit hic diſputatũ. ſi iudex impeditus ꝓrogauit tũc agenda ad aliam diẽ: an illud ꝓcuratoriũ ſufficiat ad diẽ ꝓrogatam. Et terminatũ fuit ꝙ non, ex quo ad diem determinatum fuerat conſtitutus. Facit de off. dele. cum olim. 1. de app. ſignificauit. de ꝓb. cui de non. lib. 6. C. de proc. maritus. ff. de arb. non diſtinguemus. §. fin. ff. iud. ſolu. cum apud & ꝯſtituens hoc euenire ſolere & poſſe, debuit cogitare. 2. q. 6. anteriorum. §. ad hoc. Facit de homic. is qui, lib. 6.

b Defendendo ¶ Vide quod dixi ſ. §. 1. ſuper ver. item excipitur, ꝙ licet.

c §. Pœna. ¶ Ibi no. ꝙ procuratori dato ad agendũ videtur mandatum ꝙ defendat. Facit ergo dubium. ꝙ ex quo ad vnum ſolum capitulum datus eſt, et defendendo alium tractare non poteſt. ¶ Adde, ꝙ gl. in l. murus. §. pœna tenet, ꝙ datus ad agendum tantum poteſt defendere: & hoc ſequitur Ab. in c. accedens. ext. eo.

d c. nonnulli. ¶ Et ff. de aur. & ar. leg. ſi ita. ibi dicitur, ꝙ demonſtrando meum, præſens, non futurum tempus oſtendit.

e Quæ nondum. ¶ Ad idem. ff. de admi. tut. l. quoties. §. vl. de lib. & poſth. l. placet. & l. ſeq. de penu leg. l. ei quoque.

f Obtinuit. ¶ Gui. de Suz. tenet ꝯ, ſuper l. 3. ff. e. Alle. ff. de arbit. l. de his. ff. de dam. infe. l. damni, in §. ſi is. ff. de leg. 3. l. vxori. §. vxori. & facit ſupra. §. 1. ver. item excipitur, ꝙ licet. Item Dy. ſub l. 3. ff. de tut. in ſi. per illã legem dicit. ꝙ ad futuras connexas præſentibus, ſine quibus pręſentes nõ poſſunt commodè terminari, bene extenditur; vt l. 4. ff. e. ti. de tute. & ff. de proc. ſi defunctus. & l. ad rem mobilem. & l. ad legatum. & ff. de pecu. leg. l. 2. & de penu. leg. l. nam quod. in principio. Sed dari non videtur ad futuras pendentibus non connexas: vt in præ. l. damni. & de auro & ar. leg. l. de his rebus. Et hoc placet. & facit de præb. quia ſæpe. lib. 6. & eo. tit. ſi iuſta. in cle. ¶ Adde, ꝙ idem quod Dy. tenet. Old. conſi. 308. incipiente, vos reuerende pater.

g Labeo. ¶ Soluitur eo. ti. petitio. in gl. ſi.

h Secundum P. ¶ Huius ꝯrium vr tenere Guli. Na. in ſua q. 8. ſub hoc tit. in qua quærit de illo, qui habet cauſas cum Titio, quarum altera grauis erat, altera leuis: & dixit ſic: talem procuratorem conſtituo in cauſa, quam habeo cum Titio. quærebatur an procurator eſſe poſſet in utraq; ꝙ poſit, inducitur ff. de teſtat. tu. ſi quis ita. §. 1. vbi dans tutorem filio, ſi plures habeat, omnibus dediſſe videtur. & 5. concordantias ibi vide in 3. gl. ff. de reb. du. vtrũ ubi inſtituto poſthumo: plures, ſi naſcantur: inſtituti dicuntur. ff. de tut. l. 3. §. vlt. vbi ſimpliciter datus curator pupillo, in omnem eius rem datus videtur, de appell. ſcio quæſitum. in prin. vbi appellatio comprehendit aliquibus expreſſis etiam non expreſſos. de aſſig. lib. l. j. §. 1. vbi ſingulare verbum ſenatus, comprehendit etiam plurale. Nec mirum: quia plurale trahitur ad ſingulare. ff. de neg. geſt. l. 3. §. negotia. ubi quod de negotiis dictum eſt, de vno negotio intelligitur, de condi. & dem. falſa. §. vlt. Hanc vide in ſuffragio de proba. licet. ſuper gl. ſic videtur de cond. inſti. l. 2. §. vlt. & hanc vide de reſcr. olim ſuper vl. gl. Facit etiam in Auth. vt lic. ma. & auiæ. §. ad hoc. In ꝯrium, Inſt. de exhær. li. §. ſed nec nominatim, de lib. & poſth. l. 2. in ſi. & l. cũ qdam. ff. de reg. iur. ꝙ quis. Ipſe tenuit ꝙ grauiorem poterit procurare. per l. 1. 2. 3. 4. & 5. ff. de ſol. vbi dicitur. ꝙ debitor ex pluribus cauſis ſimpliciter certam ſummam ſoluendo creditori in duriorem cauſam ſoluiſſe vr. Ne igitur in duriori dominus remanet indefenſus, illius dicetur eſſe proc. C. e. ti, exigendi. in ſi. & ff. de re. du. l. quoties. ff. de ru. ſi quis. Leuem autem dr per eum procurari non poſſe. C. de temp. app. l. 2. in prin. cum litium & dilationum materia ſit amputanda, ut ibi: & lites ſint odioſæ, quæ etiam in criminibus cauſam dare ſolent. C. de iud. properandum. in prin. ideo reſtringendæ. ff. de li. & poſth. cum quidam. in ſi. & ſatis eſt conſtituenti, ꝙ ſibi in paucis amici laboribus conſulitur. C. de neg. geſt. tutori. & iura prius inducta de materia fauorabili, loquuntur, ſicut in datione tutorum, & ſimilium: vt ſic fauor & odium ſoluant ꝯria. ſubdit etiam, quod dictum de procuratoribus procedat in commiſſionib. iudicum.

i Sic obtinuit. ¶ Et l. 3. ff. e. ti. apertè dicit, ꝙ dari poteſt in diem & vſque ad diem.

k Properandum. ¶ Facit ſ. e. ti. auditis.

* Quid ſi in mandato ſub proprio ſigillo. ¶ Dicit Bal. in conſt. 1. C. §. quibus. ſic, aut ſubſtantia actus poteſt infringi ex tempore, & tunc debet continere tempus, vt in mandato procuratoris, quia ſi non apparet de tempore, tunc iudicium tanquam ſine mandato factum poſſet infringi. Aut ſubſtantia vel fundamentum actus non infringitur ex tempore, & tunc non eſt neceſſe ꝙ apponatur tp̃s. non obſt. authẽ. qui. mo. nat. effi. leg. §. q̃ſitum. quia ibi non loquit in ſcriptura priuata, ſed ĩ ſcriptura ſacerdotis quę in matrimonio & in dote ſubſcripta trib. teſtib. reputaẗ ꝓ ſcriptura tabellionis. Bal. Et an in liis debeat inſpici tẽpus datæ, & idem in reſcriptis ante tẽpus receptionis, no. in c. dilectus. el 2. de præbendis, & c. ſi. de reſcriptis. & c. conſtitutus. & c. ſup literis. & c. capitulum ſanctæ crucis. de reſcri. & c. gratum. de off. deleg. Bar. in illa conſtit. ad reprimendum. in fine operis.

l Continetur data. ¶ De teſtibus dicam ibi ſuper 3. & 4. forma. Adde verſi. præcedenti, ꝙ ſi ſubſtitutus moritur, mandatum non reuertitur ad mandatẽ ſubſtituentem: ſed ad fontem, vt voluit Old. conſ. 130.

m Conſul, & c. ¶ Non dicit de loco: quia vt patet per inferiora plus intereſt de die: q̃ de loco in hoc caſu. & licet Hoſt. miſceat hæc duo. ubi dicit finis: nil tamen inducit ꝓ ꝓ quod interſit de loco: ſicut nec id. ſed Gul. Na. hanc quęſtionẽ formauit: & eſt 6. ſub hoc tit. ſolum de loco vr tamen intellexiſſe, non de loco, quo fuit ſcripta litera: ſed de loco, quo procu. debeat ꝯparere, v[illegible]
tem peragere. Nec placebat ipſius ſolutio diſtinguens, an datus fuerit [illegible] tam. cauſam, an ad diem, & ſecundo caſu ſubdiſtinguens.

n Dilectos. ¶ Vbi poſt eum plenius vide in gl. quid ſi procuratori [illegible] intelliges hunc finem.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

a extr.de proc.nõ iniuſte.vbi de hoc.[a] †¶Quid ſi duo;uel plures. ſi
16 mul ſimpliciter ad unam cauſam dati ſunt:nec fuit dictum quòd
quilibet eſſet in ſolidum,nunquid quilibet aget in ſolidum? Re-
b ſpondeo ſic:& ſic curia ſeruat.[b] & nota.extra,de procurato.non
iniuſte.Vincent.autem & alij dicunt, quòd vnus non poteſt ſine
altero agere uel defendere. ff. de negot.geſt. cum alicuius , vt eſt
alias uidere in pluribus iudicibus datis, ut extra. de offic. delegat.
prudentiam.& ca.cauſam.1.Imo etiam dicit idem Vincen. quòd
admitti non debent;quia quando ſimul agerent, vnus alium im-
pediret:Secus autem eſt in pluribus tutorib. datis. ff. de admi.tu.
Decreto.§.fi.&l.tutores.& l.Lucius.§.1.Nec ob.l.ff.man.l.credi-
tor.§.duob.quia intelligitur , quãdo vtrique in ſolidum commiſ
ſa erat adminiſtratio negotiorũ.De hoc no.ff. de proc.pluribus.
17 †¶Quid ſi plures ſunt conſules: nunquid unus eorum agere po-
c terit? Dic,quòd ſicut patet in pluribus tutoribus.ff.de adm.tu.de
cre.§ 1.De hoc no.C.ſi unus ex plurib.tu.l.1.Quid ſi dictum fuit,
ꝙ non eſſet melior conditio occupantis , & quod vnus incœpe-
rit,alter exequatur? Videtur quòd licet vnus prius occupauerit,
alter adhuc nihilominus admittetur agens . Nam voluntas con-
ſtituentis debet obſeruari:vt C.eo.ſi procur. & ff. man.diligenter.
extr.de reſcr.cum dilecta.Item in caſibus poteſt dominus in ſe li-
18 tem transferre poſt litem conteſt.ff.e. poſt litem. † Et quod fieri
poteſt per legem,poteſt fieri per pactum.ff.de pac. non impoſſi-
d bile.Econtra videtur ,[d] ne in plures diſtringatur aduerſarios,qui
cum vno fuit litem conteſtatus:arg.ff.iu.ſo.iam tamen.§.pe.& ff.
de exer.l.1.in fi.& l.ſeq.ff.de tranſa.cum hi.§.in cauſa.Nam & do-
minus non poteſt,niſi iuſta de cauſa poſt litem conteſt. procura
torem mutare illo inuito:vt ff.de proc.quæ omnia.in iudicio eñ
quaſi contrahitur : nec prædicta adiectio aliquid operatur : vt ff.
de pecu.licet.§.idem ſcribit.ff.pro ſocio.ſed ſi adiicitur. & de au.
& ar.leg.pediculis.§. Labeo. Quia expreſſe dicit in præ.l.plurib.
quod melior,&c.& ad idem in præ Decr.non iniuſte. Dicũt qui
dam, quod ſi uelit cœptum iudicium perficere, audietur:ut ff. de
off.conſul.l.1.alias ſi velit incipere à capite,non audietur, & uide
ſupra §.1 uer. item quod reuocatus. Alij dicunt tale procurato-
rium cum hac clauſula non valere , per iura in contrarium indu
cta.Tertij dicunt ualere: ſed indoncior eſt eligendus,ſi omnes cõ
currant ad litem cõteſtandam.ff.de admi.tu.decreto.in fin.ff.de
accuſ.ſi plures.ff.de lib.ho.exhi.l.3.§.ſi tamen plures. ff. de ſepul.
vio.prætor.§.1. ſi autem lis ſit conteſtata cum omnibus : & tunc
non eliget:qa omnes facti ſunt domini litis : & ſic dixit dominus
Cle.Papa 111.Quis autem eliget,uidelicet pars, an iudex,an con
ſtituens? & alia de hac materia no.ſecũdum Papam, ext.de proc.
e in noſtra.& ſecundum Per.e.ti.non iniuſte. dicitur ibi.[e] †¶Quid ſi
19 conſtituens plures procuratores,dixit, quòd vnus nil poſſit ſine
f altero facere? Dic ſic[f] obſeruari debere:vt no. ff. de admi. tu. Ti-
tium & Mæuium.& ff.de exer.l.1. §. ſi plures. Nam intelliguntur
ſolum conſtituti ad ea,quæ in procuratorio continẽtur:vt extra,
de off.del.cum olim.1.Vel dic,quòd vnus altero præſente vel cõ
ſentiente agere poſſit.ff.de procu.Paulus.& ff.de admi.tu.quidã.
§.1.Patet ergo ex præmiſſis , plures procuratores ſimul dari poſſe:
quod verum eſt ex parte actoris. ex parte uero rei vel aliorũ, qui
loco unius habentur , non : niſi unius , ut in præd.l.iam tamen.§.
pen.De hoc not. ff. de proc. ſi quis alleg.in l.uel duo §.pe.& fin.l.
pluribus.& l.licet.in fine. & l. omnium. ff. de accuſa. ne in plures.
Sed cum dato ſecundo , primus procurator intelligatur reuoca-
tus:vt ſ.§.1.verſic.item ꝙ eſt reuocatus,quid erit,ſi ſecundus no-
lit recipere procurationem:nunquid prima remanet in ſuo valo-
re? Et videtur,quòd non: ſicut in poſteriori teſtamento rumpitur
primum:licet ex ſecundo aliquis hæres non ſit , vel eſſe noluerit.
g Inſt.qui.mo.teſt.infir.§ poſteriore.[g] †¶Item nota ,quod in man
20 dato procuratoris rei debet contineri nomen conſtituentis & cõ
ſtituti,& contra quem,& in qua cauſa cõſtituitur:& quod ratum
habebit dominus,quod cum eo actum erit:& coram quo iudice:
maxime ſi ſit delegatus. Nam ſi ſit ordinarius , non eſt multum
neceſſe de eo fieri mentionem , & hę literæ debent aduerſario
mitti , ut certus ſit : & per eas releuetur procurator à ſatiſdando.
21 hæc probantur.ff.de proc.l.procurator. & ſ. eo.§. ver. 2.†¶Vlti-
mo nota, quòd exceptio procuratoria dilatoria eſt. ff. de excе.l.
h 2.in fi.& l.3.[h] Et eſt probanda ab eo , qui eam opponit. ff. de pro-
bat.l.in exceptionibus.§.ſed & ſi procuratori.Item exceptio pro
curatoria duob. modis dicitur : vel quia non eſt procurator , vel
quia non poteſt eſſe quod dic,vt in præ.§.ſed & ſi. ff. de dam.in-
fect.inter quos §. alieno. Item nota , quòd fideiuſſori omittenti
i hanc exceptionem[i] non denegatur actio mandati.ff.mand.ſi fide-
22 iuſſor.§.quædam. † ¶Sed nũquid pars procuratorem ſemel ap-
probans , poterit eum amodo recuſare ? Videtur quòd non : vt
32.q.5.horrendus.ff.de neg.geſt. Pomponius. C. de non nu.pe ge
neraliter.ff.de bo.lib.nam abſens ff.de admi.tu. cum quæritur.ar.
contra C de epiſc.& cle.Auth presbyteros & diaconos & C.li.x.
de his,qui ſpon.mu.ſube.l.2.& 3.Solu. Si ſit conſtitutus ad totam
cauſam,uel ſimpliciter,locum habent prima iura, niſi quid nouũ
emergat:vt extr.de iura.cal.cæterum: vel niſi de nouo aliquid p-
ueniat ad notitiam partis contra eum.ext. de excep.paſtoralis. Si
23 vero conſtitutus ſit ad diem obtinent cõtraria.†¶Sed pone, die
ad iurandum de calumnia aſſignata , comparet aliquis procura-
tor,qui ideo admittitur,vt iudicium firmetur: poſtmodum verò
cum non habeat ſpeciale mandatum ad iurandum , non vult ad-
uerſarius eum admittere.Dic,ꝙ non admittetur ad iurandum,li-
cet admiſſus fuerit ad iudicium firmandum: talis autem procura-
tor bene admittetur ad alia, præterquam ad iurandum. De hoc j.
de iura.cal.§.reſtat.uer.quid ergo ſi. Item nota. ꝙ falſus procura-
tor dicitur ,qui fines mandati excedit. vt ext.de off. delega. cum
olim.& qui nunquam fuit,& qui fuit,ſed nunc non eſt, ꝙ & an te
neat,quod fit à talibus,dicitur not.extr.de reſcriptis. ex parte de-
k cani.[k] † Hoc quoque prætereundum non eſt ꝙ procuratorium
24 originale in iudicio exhibitum non debet parti producenti red-
di , ſi ſit ſpeciale ad cauſam illam tantum : ſecus ſi ſit generale ad
hanc,& ad alias cauſas. Tunc enim reſtituitur copia retenta. & vi
de j.de inſt.edi.§.nunc dicamus.ver.illud autem.& ſeq.

ADDITIONES.

a De hoc. ¶ Quod hic & inuer.ſeq.dicitur de datis ſimul, intellige i. coniunctum in eodem inſtrumento . Si autem dati eſſent duo per duo inſtrumenta diuiſim,nec appareret quod prius,quia eadem die confecta fuerũt:uidetur neuter admittendus:quia neſcitur quis ex illis ſit reuocatus. & imputet ſibi ſic dubie & indiſcrete conſtituens.Facit de ele.c.ult.libr.6. & uide quod ibi no.in gl.per ordinem. & eſt huic ſimilis quæſtio de duo.teſtamentis .not.de reſc.duob.li.6.in 1 gl.cum his,quæ ſuper ea dixi.Si autem in altero uel utroque inſtrumento fieret alterius reſeruatio:tunc ceſſat dubium reuocationis, licet in primo membro appareat,quod fuit prius,in ſecundo non , & puto in his caſib.utrũque datum in ſolidum,& ceſſaret dubium quod in uer.ſeq. ponitur,quia uerba id ſonant,quod alter agat,licet alterum non reuocet:& tunc etiam eſſet locus occupationi.Adde, ut per Oldr. cuius hæc videntur uerba eius conſ.1.

b Curia ſeruat. ¶ In cauſis ſpecialibus remittam j.uerſi.2.in fin. ¶ Adde de hoc,ut plene per Old.conſi.130.& miror,ꝙ Io.An.non referat.

c Quid. ¶ Alber.Gal.fuit.eo.ti.uer.ſed pone.

d Econtra uidetur. ¶ Hoc placuit Alb.Gal.per rationes,quæ ſequuntur eod. ti.uer.ſed quid ſi dictum.

e Vt ibi. ¶ Hodie dic,ut c.ſi duo. li. 6. vbi diſtinguitur inter cauſas ſpirituales & alias : & ibi patet , quòd prædicta clauſula aliquid operatur,ſed non quod verbum ſonat.

f Dic ſic. ¶ Secundum Alb.Gal.cuius fuit totus iſte ver. eo.tit.ver. ſed nunquid plures.

g Poſteriore. ¶ Idem not.eo.ti.ſi duo.lib.6.in gl. 2.Bene facit ff.de le.1.l.plane.in prin.& Inſt.qui.mo.tol. obl.§.præterea,& ibi uide in gl. ſed quæ. non ob.ſ.quando lice.ab emp.diſce.ſi id quod primo reſponſ. vbi ſoluitur in 1. gl. ¶ Adde ver.ſeq. ꝙ licet in mandato ſit,Conſtituo Titium , & non dicat procuratorem:ꝙ tamen ualeat mandatum,ſi ille Titius erat procurator ſecundum Roma.conſ.170.

h l.3. ¶ Quod hic non procedat in monacho eo caſu, quo dari nõ potuit procurat.& quare aliud in milite,plene ſcripſi extr.eo.in noſtra. ſuper glo.quando dicatur:ubi etiam ſubdit,quid de clerico ſeculari.

i Exceptionem. ¶ Vltimam,ſ.tu non potes eſſe:ſecus de illa , tu non es.quod uide in gl.quando dicatur ſuperius allegata. ¶ Adde Fed.de Se. conſ.270. & Alex.conſi.73.lib.6.

k Decani.¶ In 5.glo.& uide quod ſuper ea ſcripſi cum ſua remiſſione.

¶De formis Procutationum.

SVMMARIVM.

1 *Forma mandati ad litem quæ ſit.*

2 *Procurator actoris audiendus non eſt,ſine cautione de rato.*

3 *Conſtituens procuratorem , & uolens eum ab onere ſatiſdationis releuare quibus verbis in inſtrumento uti debeat.*

4 *Satiſdationis coram iudice fiendæ in actis,forma quæ ſit.*

5 *Nuncius quilibet large ſumẽdo dicitur procurator, ſed non quilibet procurator nuncius.*

6 *Procurator formans uerba in perſonam ſuam,tenetur domino mãdati,& an tali quæratur actio ex eius contractu.*

7 *Differentia inter nuncium,procuratorem,& actorem.*

8 *Mandatum procurationis qui debeat continere:& qua forma debeat procurator conſtitui,non habita copia tabellionis.*

9 *Sigillum authenticum quomodo, & qua forma apponatur in literis procuratorijs.*

10 *Procurator literis ſigillatis munitus,an per hoc releuetur a ſatiſdatione.*

11 *Generale mandatum ad cauſas & negotia ſub qua forma concipiatur.*

12 *Ratum habere cogitur dominus,ubi de mandato conſtat.*

13 *Lex non eſt imponenda uerbis,ſed rebus.*

14 *Conſtitutus ad petendum & exigendum debitum,non ideo uidetur conſtitutus ad ſolutionem recipiendam.*

15 *Procurator liberam & generalem habens [illegible]endat[illegible]ationem poteſt exigere,nouare,ſacramentum deferre,& al[illegible]re*

Forma ad prælatum alicuius eccleſiæ proc[illegible]mis.

16 *Monachi uel canonici procuratorem conſtituẽtes ad petendum ceſſari uel confirmari electionem, quibus uerbis utentur.*
17 *Mandatum ad impetrandum & contradicendum in audientia domini Papæ, ſub qua forma concipiatur.*
18 *Quis admittatur in audientia ad conueniendum de iudicibus.*
19 *Procurator datus ad impetrandum & contradicendum, an probabit appellationem, per unum teſtem, & per confeßionem, quam facit in litera.*
20 *Procurator ſi occultat mandatum, ne per hoc poßit probari appellatio in curia Romana, quid iuris.*
21 *Mandatum ad mutuum ſuſcipiendum quomodo concipiatur.*
22 *Reuocatio mandati procuratoris ſub qua forma fiat, & quibus præſentibus.*
23 *Recipere mandatum procuratorium voluntarium eſt ſuſceptum autem con ſummari neceſſarium.*

4.§. Vt autem quæ ſcripta ſunt cautius euitentur: formas ali
quas exempli gratia ſupponamus. Sciendũ ergo eſt,
quòd procurator quandoque conſtituitur ad litem. Quandoq;
ad negotia. Nonnunquam ad impetrandum & contradicẽdum.
1 Et ad mutuum in curia contrahendum. † ¶Forma mandati ad li
tem talis eſt:
a FORMA. [a] Anno, menſe & die talibus, &c. in præſentia mei no-
tarij & teſtium ſubſcriptorum, Titius fecit, conſtituit, & creauit,
b & ordinauit [b] P. præſentem, & ĩ. ſcriptam procurationem ſpon
te recipientem. & M. licet abſentem, & quemlibet eorum in ſoli-
dum, ita tñ ꝙ non ſit melior conditio occupantis: ſed vbi vnus
dimiſerit, alter poſſit aſſumere, ſuos procuratores, actores, & nun
cios ſpeciales in cã tali, q̃ habet, vel habiturus eſt cum H. coram
tali iudice, ad libellum offerendum, ſeu recipiendum, vel ad agẽ
dum & defendendum, excipiendum & replicandum, litem con-
teſtandum, terminos & dilationes petendũ, & recipiẽdum iuſm
c de calumnia: [c] & cuiuſlibet alterius generis [d] præſtandum, ponẽ
d dum, teſtes etiam & inſtrumenta producendũ, & alterius partis
teſtes & probationes, & iuramenta vidẽdum: & eos, vel ea repro
bandum: iudices eligendum, & recuſandum ſuſpectos, ſententiã
vel ſententias audiendum, appellãdum, & appellationem ſeu ap
pellationes proſequendum: & generaliter ad omnia & ſingula fa
ciendum quæ merita cauſarum exigunt: & quæ ipſemet vel ve-
e rus & legitimus procurator facere poſſet: [e] promittens ſe ratum,
gratum & firmum perpetuo habiturum, quicquid per ipſos, vel
alterum eorum circa prædicta, vel aliquod prædictorum fuerit
procuratum. Hæc vltima clauſula ſumitur ex c. 2. q. 5. quæ de cã.
2 ¶Et no. ꝙ † procurator [f] actoris audiendus non eſt ſine cautione
f de rato: vt extr. de proc. c. j. de off. dele. corã. in qua nomine cau-
tionis intelliguntur fideiuſſores. ff. de proc. ſeruum §. ait prætor.
& vbi agitur pro eccleſia, vel eius ſubiectione, nõ poteſt hac cau
tione agi ad intereſſe: quia illa non recipiunt æſtimationem: ſed
ſolum ad impenſas litis. ff. rem ra. hab. l. ſi ſine. §. cũ autem proc &
hoc petebatur in prędicta Decr. coram. Et ſic patet, ꝙ quandoq;
melius eſt habere cautionem de rato, quam literas: quia per cau-
3 tionem ſemper conſequitur expenſas. † ¶Si verò reus ꝯſtituens
procuratorem velit eum releuare ab onere ſatiſdationis, quod fi-
eri poteſt, vt ff. iud. ſol. ſi ad defendendum. Inſt. de ſatiſd. §. ſi au-
tem. & in eodem inſtrumento ſubiungat ſic:
FORMA. Et quia idem Titius voluit ipſum P. procuratorẽ
ſuum releuare ab onere ſatiſdationis, promiſit ſub obligatione
bonorum ſuorum mihi notario ĩ. ſcripto ſtipulãti vice & nomi
ne omnium eorum, quorum intereſſe poterit, de iudicio ſiſti, &
de iudicato ſoluendo: & quod tempore ſententię datæ in iudicio
aderit, ſi opus fuerit, & commodè fieri poterit, & quòd omnia
ſoluet, & dabit aduerſarijs eius pro omnibus clauſulis, quæ in cõ
demnatione continebuntur, niſi fuerit prouocatum, ſub obliga-
g tione bonorum ſuorum. Alij vero [g] ſic dicunt: Inſuper d. P. pro-
curator promiſit mihi notario infrà ſcripto ſtipulanti vice & no
mine dicti H. & omnium eorum, quorum intererit, iudicatum
ſoluere pro omnibus clauſulis ſtipulationis: & dictus T. tãquam
fideiuſſor dicti ſui procuratoris promiſit ſub hypotheca rerum
ſuarum mihi notario ĩ. ſcripto ſtipulanti nomine dicti H. & om-
nium, quorum intereſt, vel intererit, ſe facturũ & curaturum, ꝙ
dictus procurator defendet eum in dicta cauſa: & ꝙ dolum non
committet, & iudicatũ ſoluet, & ꝙ ipſe T. aderit in iudicio tem-
pore ſententiæ ferendæ: quod ſi non fecerit, ipſe dabit & ſoluet
actori omnia in condemnatione contenta: niſi fuerit appellatũ.
Acta fuerunt hæc tali loco, anno, menſe, & die prædictis, præſen
tibus talibus. Et ego talis tali auctoritate notarius prædictis inter
fui, & ſcripſi. & in publicam formam, &c. & ſignum meum appo
ſui. Et vide & quære ſuper hac forma, vt ĩ. de ſatiſdatio. §. expedi
to. in prin. & ver. ſed quæritur. & ſeq. Si autem hæc ſatiſdatio fiat
in actis coram iudice, ſic ſcribetur:
4 † ¶FORMA. Et quia voluit dictus procurator expediri ab
onere ſatiſdationis iudicatum ſolui, promiſit mihi notario infrà
ſcripto ſtipulanti nom[ine] dicti H. & omnium eorum, quorũ in-
tererit, ꝙ defende[t] [...] T. & ꝙ nihil dolo malo faciet [...]
dicta lite: & ꝙ tempore ſententiæ ferendæ erit in iudicio, & iudi-
catum ſoluet: niſi ab eo fuerit prouocatum ſub hypotheca rerũ
ſuarum: & pro his omnibus & ſingulis obſeruandis dictus Titius
extitit fideiuſſor ſub obligatione bonorum. Hæc probantur In-
ſtit. de ſatiſd. §. ſi verò aliquis. in prædi. §. expedito. in principio, &
ibi etiam in ver. ſatiſdatio. habes formam ſatiſdationis præſtan-
5 dæ, extra procuratorium, & extra acta. † ¶Et nota, ꝙ largè quili
bet nuncius eſt procurator. ar. extra, de teſti. cauſam quæ. in fin.
ſed non quilibet procurator eſt nuncius. Nuncius enim eſt, is qui
vicem gerit epiſtolæ: eſtq; velut pica & organũ, & vox domini
mittẽtis ipſum: vt in concor. quæ ſunt ſ. de iud. dele. §. iam nunc.
ver. ſed nunquid. ibi: & ſi velit, &c. & recitat verba domini: puta,
miſit me dominus, vt ſciret an vendis ei rem pro decem, & ſi ille
reſpondeat, vendo, tenet contractus: & quæritur domino actio
per ſeipſum, non aliàs quærit ei, quamuis alterius miniſterium in
tercedat. ff. de cõſti. pe. qui autem. §. fi. & l. licet. ff. de vſur. qui ſo-
lutioni. §. fi. ff. quod vi aut clam. l. iij. in prin. non autem debet for
mare verba in perſonam ſuam: alioquin tenetur domino manda
ti: quæ dic, vt C. ſi quis alte. vel ſibi. multum. Sed per procurato-
rem dominium & poſſeſſio bene domino quęritur: vt ĩ. de emp.
& ven. §. j. ver. plerunque. Tñ ipſi procuratori, qui in perſona ſua
6 format: vt ff. de conſti. pec. cum § Iulianus. † quæritur actio ex ꝯ-
tractu eius ſibi, & non domino, etiam vtilis: niſi ille ſit non ſoluẽdo.
ff. de actio. emp. Iulianus. §. ſi procurator. & de inſtit. l. j. & 2 quia
per liberam perſonam nobis actio non quæritur. vt C. per quas
per. no. acq. l. j. ff. de ver. ob. ſtipulatio iſta. §. alteri. Ideoque opor-
tet, vt procurator domino actionem cedat, & eum procuratorẽ
in rem ſuam faciat, ad quod tenetur. ff. man. ſi procurator. in fin.
ff. de acqui. poſ. l. poſſeſſio. § fi. Item oportet, quòd caueat domi
no de facto ſuo, prout habetur. ff. man. de tuo etiã. & l. ſeq. ſecus
tñ eſt in nuncio. Item procurator datur ad cauſas peragendas vel
defendendas: nuncius vero non. quod dic, vt in præ. l. multum. &
ff. de procu. l. j. §. j. vbi de hoc. ff. de conſti. pe. qui autem § conſti
7 tuere. & l. ſeq. † ¶Item nuncius dr̃, qui ſine mandato & literis mit
titur. extr. de off. del. prudentiam. reſpon. j. & de pig. c. pe. Procu-
rator uero eſt, qui negotium mandato domini adminiſtrat. ff. de
proc. l. j. ext. e. c. auditis. Actor quoque, qui debet procuratorem
conſtituere ad defendendum, ſi forte ipſum continget reconue-
niri: vt ſ. §. j. ver. item excipitur, quòd licet. debet illum releuare
a ſatiſdatione, quod fiet hoc modo. nam poſt verba illa, aliquod
prędictorũ fuerit procuratum, &c. poſita. ſ. in fin. primæ formę,
iungatur ſic: quod ſi forte ipſum procuratorem reconueniri con
tingat, volẽs idem Titius ipſum releuare ab onere ſatiſdationis
promiſit, &c. vt ſ. ver. ſi vero. & ſeq. Non eſt aũt uis, utrũ inſtrm
procurationis concipiatur in tertia uel prima perſona: ut ext. de
cõuer. ꝯiug. dudũ. vel per uerba de præterito, uel de p̃ſenti, ex. de
iure pa. quod autem. in fi. Quid autem debet continere manda-
tũ procurationis, dixi ſ. §. proxi. uer. itẽ nota, ꝙ. ¶Si aũt nõ põt
h haberi copia tabellionis [h] põt per literas in hac forma cõſtitui:
g FORMA. † Vniuerſis Chriſti fidelibus, ad quos præſentes li
teræ peruenerint, magiſter B. Auguſt. minor ſacriſta ſancti Pauli
Narbon. ſalutem in Domino. Vniuerſitati ueſtræ tenore præ-
ſentium innoteſcat, quòd nos facimus, conſtituimus, &c. ſicut
in præſcripta forma continetur, uerbis competenter mutatis,
& in fine ſubiungas, Vt autem hoc præſens ſcriptum robur ob-
tineat firmitatis, ipſum fecimus ſigilli noſtri munimine robo-
i rari. Sufficit enim ſigillum [i] ipſius, poſtquam de ipſo conſtiterit

ADDITIONES.

a FORMA. ¶ Rolandini cum duab ſequentibus, part. 7 in ult. char.
b Ordinauit. ¶ Contra hanc multiplicationem uide ĩ. ver. ſed opponitur.
c Calumnia. ¶ Rolandinus, cuius fuit hæc forma, non poſuit hoc quod de iuramento dicitur, credens forte illud etiam cum mandato domini per procuratorem non poſſe præſtari. cuius contrarium eſt hodie declaratum de iura. calum. c. vlt. lib. 6.
d Alterius generis. ¶ Additur in animam ſuam præſtandum, ac etiam deferendum.
e Facere poſſet ¶ Additur, etiam ſi mandatum exigant ſpeciale: per c. qui ad agendum. e. tit. lib. 6.
f Procurator actoris. ¶ Supple de cuius mandato dubitatur, ut ſatis not. in c. ſtatim allegato.
g Alij vero. ¶ Scilicet Aegi. in ſua rub. 11.
h Tabellionis. ¶ Dicit Aegi. ſicut apud multos ultramontanos.
i Sigillum. ¶ Sup. ſine ſubſcriptione teſtium, qui regulariter in epiſtolis non requiruntur, ſecundum Gui. de Suza. qui hoc no. ff. e. l. j. allegat. ff. depo. Lucius. ĩ. de conſti. pe. l. quidam. C. de epiſ. & cle. ſi qua per calumniam §. j. Fallit in codicillis. ff. de leg. 2. l. miles ad ſororem. ut ibi patet in j. gl. & C. de codicil. l. ult. §. fi. & in caſu. C. de Lat. li. tol. l. una. §. ſimili quoq;. 2. ¶ Adde, ſm Paul. de Caſt. anũ perpetuo notandum in d. l. ſi qua per calumniam. ꝙ ſi a[liquis] de longinquis partibus ueniens portet inſtrm procuratorium, [...] contineatur, ꝙ talis ꝯſtituit Titium procuratorẽ ad agendum. & [...] illũ Titium eſſe de quo in inſtro: aduerſarius aũt neget dicend[...] ſis ille Titius. potuiſti enim ſubtrahere: ꝙ non habet neceſſe [...] dum doct. per tex. d. l. ſi qua per calumniam.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

a rit.[a] ff.de ꝑcu.l.ſi procurator.ff.de pig.l.pe.§.j.ſ̃.§.prox. in prin. ver.item ꝙ non ſunt. Melius eſt autẽ, quòd ſcribatur iudici ſiue parti:vt ſ̃.§.proxi.verſ.2.& ver.item no.vnde dicatur ſic:

b FORMA. [b] Talis tali iudici tam vitæ præſentis commoda, quã futuræ. vobis tenore præſentium intimamus,ꝙ in cauſa, quam A.mouet vel moturus eſt contra me:vel ego contra eum coram vobis B.procuratorem meum conſtituo, cõcedens ſibi generalem & liberam adminiſtrationem: dans etiam eidem poteſtatem agendi & defendendi, ratum habiturus & gratum quicquid per eum in dicta cauſa procuratum fuerit ſiue factum:promittens ẽt ſub hypotheca rerum mearum pro ipſo procuratore, ſi neceſſe
c fuerit [c] iudicatũ ſolui:& hoc vobis ſignifico atque parti, in cuius
9 rei teſtimonium præſentem paginam feci ſigillari,&c.vt ſ̃.† ¶Si autem velis ſigillum authenticum apponi,quod utilius eſt:quia de eo nõ poteſt veriſimiliter de facili dubitari:puta epiſcopi:vel officialis,uel alterius ordinariam iuriſdictionem habentis:vt extrà.de prob.poſt ceſſionem.& 11.q.3 curæ.& in præ.ver.item ꝙ non ſunt.conſtituatur procurator in illius præſentia: & tũc epiſcopus vel alius ſcribat,vt iam dictũ eſt: & ubi dicitur, quod nos fecimus,dicatur quòd magiſter B.Aug.&c.fecit, conſtituit, &c. vt in prædicta forma.in fine autẽ ſubiungatur ſic:in cuius rei teſtimonium & certitudinem pleniorem præſens ſcriptum ſigilli no
d ſtri appenſione fecimus ꝯmuniri,datum,&c. [d] † ¶Sed nunquid
10 talis procurator per hoc releuatur à ſatiſdatione? [e] Et certe quo
e ad cautionem de rato,planum eſt,ꝙ ſic: ex quo de mandato conſtat:vt in præ.l. ſi procur.C.e.l.j.ſed quantum ad ſatiſdationem iudicatum ſolui, quam ſemper præſtat procurator rei, & etiam procurator actoris:vt j̃.de ſat iſd.§. expedito. in prin. non videt̃ releuari.Primò q̃a hæc promiſſio fit inter abſentes ff.de uer.ob. l.j.in prin.Secundò,q̃a licet facta ſit illi perſonæ publicæ,uel authenticæ,quæ ſigillum ſuum appoſuit,non eſt tñ authentica vel publica, quo ad eum ꝯ quem fit procurator:quia non eſt eius iudex uel publicus notarius Vnde nulla ſibi ex hoc quæritur actio ff.de magiſtra conueni.l.j §.exigere. Tertio,quia hic iam conueniretur fideiuſſor ſine principali debitore: cũ tñ obligatio acceſſoria ſine principali regulariter nõ ſubſiſtat.ff.de fideiuſ.l.ſi fide-
f iuſſio.Inſt.e.§.fideiuſſores.Sed dic,ſecundum Aegi.[f] tale procuratorium ſuſtineri poſſe:ubi hoc fieri conſueuit. Inſtit.de ſatiſ.in
g fi.Vel dic,[g] quod talis procurator comparens in iudicio,aut põt dare pignora,uel fideiuſſores:& tunc det quod maluerit.ff.de cõſtit.pe.promiſſor.in fi.ext.de off.dele.coram.& hoc pro æſtimatione litis.Inſt.de ſatiſ §.fi. Aut neutrum dare põt,& hoc iuret:&
h tũc ſufficit iuratoria cautio.ff.qui ſatiſ.cog.l.j.Et ꝯ tertiã [h] obiectionem facit,extr.de off.del.paſtoralis. in fi. & melius in conſti. Greg.X de elec.vt circa.li. 6.& vide in prædicto §.expedito.uer.
i ſed quæritur[i]. ¶Porro generale mandatum ad cauſas & negotia ſub hac forma concipietur:

11 †FORMA.[k] Anno,menſe, &c.ut ſ̃.in prima forma,vſq; ad,
k ſponte recipientem,&c.iunge ſuum procuratorẽ & nunciũ ſpecialem in cauſa tali, quam habet, uel habere intendit cum H.& generaliter ad oẽs cauſas,quæſtiones & lites, quas habet uel habiturus eſt tam in agendo,quam in defendendo cum aliquo,uel aliquibus coram quocunque iudice tam eccleſiaſtico, quam ciuili auditore uel delegato ordinario,uel ſubdelegato,& ſpecialiter coram tali ſuper quibuſcunq; rebus uel negotiis: ad libellos offerendos,& recipiendos,&c.ut ſ̃.in prima forma uſq;, mittens ſe, &c.poſt iunge.Item ad petendum exigendũ & recipiendum omne id & quicquid ipſi Titio ex quacumq; cauſa,uel contractu ab aliquo debetur:& ad faciendum finem,& refutationẽ ſuper receptis eius nomine ad ſolutiones faciẽdas & recipiẽdas, nec non ad paciſcendum, componendum, tranſigendum & in integrum reſtitutionem petendum,compromittendum,laudũ, & arbitriũ audiendum, & proſequendum & homologandum: & ad crimina & defectus proponendũ,& ſic de aliis caſibus,in quibus mandatum exigitur ſpeciale, ut ſ̃.§.1.uer.item opponit.Itẽ ad contrahendum debita: & ad conſtituendum ſibi alios debitores,& ad uenditiones, emptiones & locationes, & cu uſcunque generis contractus faciendos,& ad obligandum ſe alijs nomine ipſius T.& bona ipſius T.ſuper quocunque contractu & generaliter ad omnia ipſius negotia tractanda & gerenda: & ad omnia & ſingula facienda,quæ circa prædicta,uel aliquod prædictorũ, uel etiam quæcunque alias ſibi uidebuntur utilia. & quæ per quẽlibet procuratorem uerum & legitimum ſeu nuncium, poſſent
l aliquo modo procurari:dans ei plenam & liberã poteſtatem,[l] & mandatum ſpeciale prædicta omnia & ſingula faciendi: & ſuper præmiſſis & quolibet eorum,quoties expedierit,& uoluerit procuratorem unum,uel plures ſimul,uel ſucceſſiue,uel etiam inſolidum ſubſtituendi, & eum uel eos ex nunc ipſe conſtituit:[m] & [...] uel eos, quando & quoties uoluerit poteſtatem reuocandi: [...]tens ſe grata & rata habiturum, & in aliquo non contra[...] [...]æcunque dictus procurator uel alij, ſeu alius ab eo ſub [...] circa prædicta uel aliquod prædictorum faciẽda duxerint:ſeu etiam ordinanda acta,&c.ut ſ̃.in prima forma.Quod autem dixi liberam poteſtatem, multum prodeſt: quia aliter non habet ita plenam.ff.de procu.procurator cui.& l.ſeq.& l.mandato.j̃.uer.notabiliter.Poſſet quoq; hęc forma fieri ſub ſigillo proprio vel authentico:vt prædixi.¶Sed opponitur contra præſcri
n ptam formam.Primo ex eo ꝙ dicit,fecit,conſtituit,creauit, &c. videtur enim ſufficere ſolum uerbum fecit: & ſic cætera fruſtra membranas occupant.19 diſtin.ſi Romanorum.76.diſtin.huiuſmodi.& ſuperfluitas reprobat̃ in actis.C.de pre.Imper.off.l. fin. extr.in proœmio §.ſane.imo punitur.C.de app.ampliorem.§.in refutatoriis. Item in eo, quod dicit procuratorem & nuncium vr̃ contrarietas: nam aliud eſt procurator, & aliud nuncius: vt ſ̃. verſ & nota quod. Sed hæc propter conſuetudinem tolerantur. Præterea quilibet nũcius eſt procurator, vt præ.ver. & nota qđ. Item illud quod ſequitur,in cauſa tali,videtur ſuperfluum: quia tantum valet generale in omnibus,quantum ſpeciale in ſingulis. ff.de admi.tu.ſi duo.in fi.19.diſt.ſi Romanorum.extr.de priuile. quia circa.ff.ſi cer.pet certum.Itẽ,quod dicitur,quas habet,vel habiturus eſt,uidetur inducere dubietatem: tum,quod diſiũctio illa uel,videtur dare optionem conſtituenti,ad quam cauſam uelit illum eſſe procuratorem, an ad eam, quam habet: an ad illã, quam habiturus eſt. ff. de iudic. ſi quis intentione. Tum quia ea quam eſt habiturus,non ſpecificatur. Vnde ſi quis in hoc dubio cum tali procuratore litem ageret,& obtineret, non fieret executio

ADDITIONES.

a Conſtiterit.¶Sed an conſtabit per collationem ſimilis ſigni?Dicit Gui.Angli.ſub hoc tit.q.18.ꝙ non:niſi appareat id,per quod fit collatio, alias fuiſſe probatũ:& hoc vel peracta vel ꝑ appenſionem ſigilli principalis iudicis ordinarij, vel delegati cum filo ad illud ſigillum. Alleg.C.de fid.inſtru.l. comparationes.& in Auth.eo.tit.§.ſi vero.col.6.

b FORMA. ¶ Quæ fuit Aegi. ſub rub. 12. cuius fuit ad literam totum ꝙ ſequitur.vſq; ad verſic.porro.& hanc formam præcedit ibi forma,quæ eſt infrà ſub ver.verum.

c Fuerit. ¶ Dixit Gul.An.poſt formã quã poſuit e.tit.In j.chart.ꝙ Iſtud ſi neceſſe fuerit,ponitur in procuratoriis actorum,qui ſi recõueniantur, habent ſic cauere:alias non in procuratoriis autem reorũ nõ ponitur, quia ſemper in eis eſt neceſſe ſatiſdari de iudicato ſoluendo.

d Datum,&c. ¶ De his,qui mittunt ſchedulas vacuas ſuo ſigillo ſigillatas,ut in eis ſcribatur procuratorium ad eorũ uoluntatẽ,quibus mittuntur: plene ſcripſi de fide inſtru.c.2.in magna gl.uerſ.ſed quid de his procuratoribus & facit quod ſcripſi de ſolu.c.2.& de hoc etiam plene ſcripſit Gui.Ang.ſub hoc tit.q.3.

e Satiſdatione. ¶ Aegi.fuit iſte uer.ut ſtatim dicam.

f Secundum Aegi. ¶ Sua rubr.11.in fin.

g Dic. ¶ Secundum eundem.

h Tertiam. ¶ Verbum Gui.

i Quæritur. ¶ Secundo, & hic proſequitur quod hic continuauit Aegid. & ſalua pace auctoris iſta duo iura, quæ hic alle.non contingunt tertiam obiectionem: cum in neutro illorum de fideiuſſoria obligatione tractetur, quæ facit hic dubium tertiæ obiectionis,quod pendet ex §.ſi uero aliquis. Inſti. eo.ti.vbi dicitur,quod conſtituens debet eſſe procuratoris fideiuſſor.Item ſatiſdatio iſta eſt prætoria: & prætoriæ requirũt fideiuſſoris obligationem. ff.de præto.ſti.l.prætoriæ.ſatiſdationes.& talis forma non poteſt tolli, niſi a prætore.eo.titu.l.j.in fin.& fideiuſſoria non ſtat ſine principali, ut probatũ eſt ſupra.Item ipſe conſtituens ſuiipſius fideiuſſor eſſe non poteſt. ff.de fideiuſſor.hęres.§.quod ſine. Scire debes,quod Cyn.plene hoc proſequitur, C. de ſatiſda.l.una.& ubi dicit,quidam defendunt formam prę.l.ſi quis reum. ff.de li.leg.in princip.ubi patet eſſe poſſe fideiuſſoriam ſine principali: & illa fideiuſſoria habetur loco principalis. & hoc uidetur placere Dyn. ff. ut le.no.ca.ſi quando. §. 1. vel ſecundum alios, cum procuratore in iudicio quaſi contrahat. ff. de pecu. l. licet. §. idem ſcribit.huic futurę obligationi, quę per procuratorem in iudicio contrahetur, accedet pręcedens promiſſio domini:& ſic erit,licet ex poſt facto, cui adhęreat. uel ut dixit Dyn.in l. fideiuſſ. ff. de fideiuſ. cauebit ipſe proc. ſaltem nudè, & huic cautioni fiat illa acceſſio,ut dixi,j̃.de ſatiſ.§.expedito.uer.qđ ſi.Dñs Cy. ibi dicit ſe conſuluiſſe,releuationẽ non fieri, niſi interueniat ſaltẽ nuda cautio procuratoris,cui obligatio dñi releuantis accedit,per prę.§.ſi uero. per quẽ patet, ꝙ iſta eſt fideiuſſio.& fideiuſſor eſt,qui alienę obligationi accedit.ff.de fideiuſſorib.l.j.& ij.inducit ẽt l.ſi minor.ff.de proc. Quo ad ꝯria rñdet. ibi uide in ulteriorib.tñ vr̃ fateri, ꝙ ſufficit ſequens cautio procuratoris: q̃a fideiuſſor bñ accedit futuræ obl̃oni.ff.de fideiuſſo.l.ſi ſtipulatus ſum. §. adhiberi. Dat̃ aũt ꝯſiliũ qđ multi ſeruant,ꝙ dñs releuãs abſentẽ promiſſione,q̃ notario faciẽ noie omniũ,quorũ intererit,adiungat fideiuſſorẽ:& tũc promiſſio dñi & ſatiſdatio ſunt pro promiſſione,q̃ procurator facere tenebat̃:niſi dñs ſic feciſſet,quo reſpectu dr̃ eius fideiuſſor. ¶ Adde de hoc ut plene ꝑ Bar.in rub. ff.iud.ſol.Ro ꝯſi.62.ubi tenet,ꝙ ſtãte ſtatuto, ꝙ nullus procurator rei ꝯuenti audiatur,niſi primo ſatiſdederit per idoneos fideiuſſores,quod ſufficit,ſi dominus in mandato fideiuſſit.

K FORMA. ¶ Rolan.ubi ſup.multum ampliata per auth.

l Poteſtatem. ¶ Vide quod hic ſequitur ſtatim.& in uerſi.item quod.

m Conſtituit. ¶ Vt dixi ſ̃.§.j.verſi.ſed qđ ſi proc.Iſta adiectio facit dubiũ: q̃a uere per uerba dat̃ procurator incertus ꝯ.l.ij.ff.e.vnde ut ponit Cy.in l.qđ quis.C.e.tit.in fi.primę q̃onis,ſm Ia.de Are.ſi dicat dñs:ꝯſtituo te ꝑcuratorẽ,& alium quẽ feceris,non ualet ſubſtitutio,per prę.l.ij.Sufficit ergo dari mandatũ procuratori de ſubſtituẽdo ẽt incertũ,qui ſubſtituendo dabit certũ.e.ti.c.1.2.reſpon.lib.6.Eſt & ſimile de ele[...] q debet certus eſſe. de ele. [...]6.& tñ bene datur procurator ad eli[...] incertum.e. [...]pe.
[...] ¶ Secundum Aegi.ſua rub.11.

cutio in bonis domini, nec in eum actio in factũ dabitur, niſi pro
betur eum de illa cauſa ſenſiſſe: quod eſt impoſſibile, imo ad intẽ
tionem domini & declarationem recurrendum erit. Et ideo di-
cunt quidam, tale procuratorium tanquam incertum, generale
& obſcurum, non eſſe admittendum ff. de iur. fiſ. ita fidei ext. de
reſcr. cum in multis. lib. 6. Item clauſula illa, promittens ſe ratũ
12 &c. videtur ſuperflua † Nam ex quo de mandato conſtat, domi
nus cogitur ratũ habere: ut no. ff. de procu. ſi procuratorẽ abſen
tẽ. Item opponitur ex eo, quod ibi dicitur: procuratorem, acto-
rem, & nuncium, &c. Si enim in libello vtatur quis omnibus his
vocabulis, dicetur ei, ꝙ eligat quod voluerit. C. de codicil. neq;
codicillũ. Nã hæc inter ſe differunt: vt s̃. ti. proxi. ad fi. & s̃. ver. &
nota qđ. nec poſſunt ſimul concurrere, inſpecta perſona ꝯſtituẽ
13 tis Sed dic, ꝙ ſatis tendunt ad idem, vt iam dixi. † Nec eſt lex ver
a bis imponẽda, ſed rebus. C. communia delegat. l. omne verbũ.[a] &
vſus iudiciorum hoc admittit, maxime ſecundum canones, vt j.
tit. proxi. in fi. Verum ad euadendas huiuſmodi obiectiones, qui
dam ſic concipiunt.
b FORMA.[b] Anno, &c. A. conſtituit B præſentem, & mandatum
ſuſcipientem, ſuum procuratorem ad omnes cauſas præſentes &
futuras nomine eiuſdem A. agendas & ſuſcipiendas ꝯ quamcun
que perſonam eccleſiaſticam & ſecularem, collegium & vniuer-
ſitatem, coram quocunque iudice ordinario & delegato, eccle-
ſiaſtico & ſeculari, ad agendum & defendendum: & ad omnia &
ſingula facienda, quæ cauſæ merita exigant, & quæ per verũ pro
curatorem, & legitimè cõſtitutum fieri poſſunt: qui procurator
mihi notario ſtipulanti nomine, & vice omnium quorum inter
eſſe poſſit, promiſit ſe dominum defenſurũ, cum opus erit, & iu-
dicatum ſoluere, eodem domino ſuper præmiſſis promiſſionib.
fideiuſſore exiſtente & promittente pro ſuo procuratore iudica
tum ſolui, quo ad omnes ſui clauſulas, ſub hypotheca rerũ ſua-
14 rum, &c. † ¶ Notabiliter in præcedenti[c] forma dicitur ad ſolu-
c tiones recipiendas. Nam licet conſtitutus ſit ad petendum & exi
gendum debitũ, non ideo videtur conſtitutus ad ſolutionem reci
piendã. ar. C ſo. ma. quemad. dos pe. l. j. & 2. in fi. ff. e. ti. l. nõ ſolũ.
ff. de ſol. hoc iure. ff. de pa. ſed ſi tm̃. Quidã tñ dicũt ei poſſe ſolui.
ar. ff. de le. 3. fideicom. § ſi rem. C. de noua. & de le. non abſtulit. C.
d de ſol. inductam.[d] Item, ꝙ in præcedenti forma[e] dr̃, licet abſen-
e tes, non vr̃ valere: quia procurator debet eſſe certus: vt ff. e. l. ij.
hic aũt incertum eſt quis iſtorum futurus ſit procurator. de ver.
ob. vbi. § j. & hoc tenent quidam. Alij ꝯ, ſ. ꝙ ſi vnus acceptauit, il
f le erit procurator, arg. ff. de cõſti. pe. illud. quod uerius eſt.[f] † Pro-
15 curator aũt liberam & generalem adminiſtrationem habens, põt
exigere, nouare, ſacramentum deferre, & aliud pro alio permuta
re. ff. de procu. procurator cui. ff. de iureiur. iuſiurandum, quod
ex conuen § fi. ¶ Vbi autem prælatus alicuius eccleſiæ conſtituit
procuratorem, hæc erit forma:

FORMA. Anno, &c. Talis præpoſitus talis eccleſiæ præſen
tibus tali & tali eiuſdem eccleſiæ canonicis fecit, cõſtituit, & ordi
nauit talem ſuum procuratorem, ſyndicum, actorem & defenſõ
rem, & ſufficientem reſponſalem: & in tali cauſa, uel cauſis, quã
vel quas habet, vel habere ſperat contra T. & quoſcunque alios,
corã tali, &c. vt s̃. in prima forma. Et nota, ꝙ ſi ſit negotium cõe
inter prælatum & conuentum ſimul, debent creare ſyndicũ, uel
actorem. Si vero diuiſim, omnino canonici cum ſuo præpoſito,
vel decano, poſſunt facere ſyndicum vel actorem, & epiſcopus
ſuum faciat. extr. de iudi. cauſam quæ. & de reſcrip. edoceri. Si ve
ro ſit negotium monaſterij, abbas & monachi debent conſtitue-
re ſimul, vt in præ c. cauſam & de reſcrip. c. edoceri. & de ſyndi.
c. vnico. & 16. q. 1. monachi. Abbate vero negligente, faciat hoc
epiſcopus cum ꝯſenſu ſui capituli: & ſic intelligitur extra, de iur.
cal. Imperatorum. ſm̃ magiſtrum Gratianum Aretinum, quod
dic vt s̃. de actore. verſi. item ꝯ prælatum. vſque ad fin. & videas.
16 s̃. §. ratione quoque. ver. item quod fuit conſti. † ¶ Cæterum mo
nachi vel canonici conſtituentes procuratorem ad petendũ caſ-
ſari, vel confirmari electionem, ſic ſcribent

FORMA. Sanctiſſimo vel beatiſſimo patri domino Clemẽ
ti, diuina prouidentia ſacroſanctæ ac vniuerſalis eccleſię ſummo
pontifici, talis, vel tales eius deuotiſſimi filij cum omnimoda ſub
iectione ac reuerentia, pedum oſculo beatorum. Sãctitati veſtræ
notum facimus per hoc ſcriptũ, & ꝙ nos facimus, conſtituimus,
& ordinamus talem ſeu tales procuratores noſtrum ſyndicum,
vel actorem ad petendum nomine noſtro caſſari, ſeu caſſam nul
lam, & irritam nunciari electionem, quæ de facto dicitur de P. in
abbatem uel epiſcopum talis monaſterij, uel eccleſiæ celebrata:
& ad petendum nomine quo s̃. confirmationem electionis à no
bis & nomine noſtro de tali celebratæ ibidem: dantes ei nihilomi
nus plenam & liberam poteſtatem agendi, defendendi, petendi,
rñdendi, excipiẽdi, & replicandi, & cuiuslibet generis iuſm̃ in ani
mas noſtras præſtandi, ſententiam uel ſententias, & præcepta au
diendi, appellationis obtionem ſeu appellationes proſequẽdi,
necnon [illegible] od not. C. qu[illegible]andi crimina & defectus ꝯ dictum s̃.
& ꝯ adhærentes eidem. Et ſi neceſſe fuerit, beneficium diſpenſa-
tionis, vel in integrum reſtitutionem petendi: alium ſeu alios ſub
ſtituendi, & eoſdem reuocãdi: inſuper damus & ꝯcedimus ei ple
nam & liberã ptãtem impetrandi, &c. vt j. uer. uerum. Et genera-
liter oĩa alia & ſingula faciendi, in quib mandatũ exigit ſpeciale,
ratum perpetuo habituri ac firmũ, quicquid per ipſos, & cũ eis ſi
mul & ĩ ſolidũ, aut cũ ſubſtituto, uel ſubſtitutis, uel ab eis, uel co-
rum altero actũ uel procuratũ fuerit in præmiſſis, uel aliquo prę
miſſorũ. In cuius teſtimoniũ ſigillo noſtro præſentes literas feci-
mus ꝯſignari. Actũ in capitulo, &c. extr. de ele. nihil eſt. & iunge
hic quod no. j. de ele. § ſuperius de uia. uer. itẽ nota qđ. Qualiter
aũt procuratoria exemplent, uel publicent, dicam j. de inſtr. edi.
17 §. j. ij & 3. † ¶ Cæterũ in audientia dñi papæ ad impetrandum &
contradicendum mandatum, poteſt concipi ſub hac forma:

FORMA. Anno, &c. ut s̃. in prima forma uſque, ſponte re
cipientẽ, &c. iũge, ad impetrandũ in Romana curia priuilegia, in
dulgentias, quaslibet literas tam ſimplices, q̃ legendas, gratiam &
iuſtitiam ꝑtinentes: necnon & ad ꝯdicendum & ꝯueniendum de
iudice, uel iudicibus, & ad iudicem uel iudices eligendos: & ad op
ponendum, recuſandum, & appellandũ, appellationẽ proſequen
dum, & cuiuslibet generis iuſm̃ præſtandum, & ad alia oĩa circa
hoc faciendũ: quæ idem Titius in perſona propria facere poſſet,
ſi præſens eſſet: & ſuper præmiſſis & quolibet prædictorũ, quo-
ties expedierit, &c. ut s̃. uer. porro. uſque in finem. De hac forma
18 habes extra, de renun. ueniens. in fi. † ¶ Quis aũt admittatur in au
dientia ad ꝯueniendum de iudicibus, no. j. de reſc. præſen. §. rõne
formæ. uerſi. item qui no. An aũt hoc mandatũ ſit neceſſarium, &
quis eum probabit, uel non, no. ext. de reſc. c. nonnulli. in gl. ſic er
go. q̃ gl. non approbo per oĩa & c. ex parte. in gl. & ita patet. & s̃.
§ j. uer nouus & poſtq̃ talis procurator ꝯuenit de iudicibus, non
poteſt eos dñs recuſare: ut ext. de cauſ. poſ. cũ olim. Niſi ſibi cer-
tum iudicem expreſſiſſet, & procurator fines mandati egreſſus,
alium elegerit: quo caſu non ualet: ut ibi no. Vnde cõſulo, quod
exprimens faciat de hoc fieri publicum inſtrm̃: in hac aũt forma
non ꝯſulo, ꝙ detur poteſtas ad agendum & defendendum: quia
q̃nque non expedit ꝯſtituenti talem procuratorem, ꝙ cã eius in
curia tractetur. ut extrà, de app. ſæpe. in prin. Non ꝯſulo ẽt, ꝙ de
appellatione, ſuper qua uult impetrare, fiat mentio in prædicto
mandato: ne per hoc probetur appellatum eſſe, & ſic per ꝯñs cã
in curia tractetur, ubi de electione & prouiſione ageret. ut extrà,
de ele. ſtatuimus. lib. 6. Perinde enim eſſet tunc, ac ſi dñs propria
uoce fuiſſet ꝯfeſſus appellatum fuiſſe. ff. de poſi. Publia. § Titius. li
cet per hoc non probẽtur tempora illius ꝯſtitutionis, ſtatuimus.
g fuiſſe ſeruata.[g] † Sed nunquid per unum teſtem, & per confeſſio
19 nem, quam facit in litera, quã impetrat procurator datus ad im-
petrandum & contradicendum, probabitur appellatio? Reſpon
deo ſic, probato procuratorio, etiam ſi in eo fiat mentio de appel
latione: & hoc propter uehementem præſumptionem, quam in
ducit ipſa confeſſio procuratoris. arg. contrà, extra, de ſuc. ab in-
h teſt. c. fi. & ſic obtinuit.[h] Licet confeſſio, quam fecit impetrãdo,
non extẽdatur ad cauſam, quæ ſuper appellatione uel beneficio
agitur: ſed tantũ ad negotium procuratoris. ext. de ap. Nicolao.
& de renun. ueniens. Tutius tamen eſt per iuramentum hoc ex-
pediri ratione præſumptionis. extr. de iureiu. c. fi. Sola autem li-
tera,

ADDITIONES.

a Verbum. ¶ Lex ſecunda eſt, & idẽ de electione omne ꝯmiſſa. § porro. lib. 6.
b FORMA. ¶ Aegi. rubrica ſua 12. in prin.
c Præcedenti. ¶ Proxima, in qua non eſt illud uerbum. Et aduerte: quia in il-
la forma dicitur ad ſolutiones faciendas, & recipiendas.
d Inductam. ¶ Hoc placet Albe. Gal. qui dicit quod uidetur caſus. ff. de pig.
act. l. ſolutum. §. ſolutam. ibi: procuratori eius, uel ſeruo, &c. Inducit etiam
ff. de neg. geſt. ſoluendo. cum ſua gl. & ff. de ſolut. ſi quis ſeruo. in princi. hoc
no. eo. ti. ante fi. Et hoc mihi placet in procuratore ad negotia, uel miſſo ad
cauſas & negotia: de quo loquitur illa forma, vt patet ibi. In procuratore
autem lit. tantum procedunt contraria Digeſtorum inducta. & ad l. ij. C. ſo.
ma. in fi. innuit, quod exigere & accipere ſint diuerſa. Hoc fateor, quia ſtri-
ctè exigitur ab inuito, accipitur à uolente. de cenſi. exig. lib. 6. & vt diuerſa
cenſentur in procuratore litis tantum. ¶ Adde quod idem communiter te
nent docto in l. 3. ſolut. matri Bald. in l. falſus. C. de fur. Bar. in l. hoc iure. ff.
de ſolu. Ange. in l. ſolutum. §. ſolutam. ſup. alle. Ro. tamen in d. l. iij. ſequitur
Fede.
e Forma. ¶ Prima ſcilicet huius §. in prin.
f Verius eſt. ¶ Secundum Alb. Gal. eod. tit. ante fi.
g Seruata. ¶ Conſilium de tribus mandatis dandis procuratori in cauſis ap
pellationis. ſcripſi de renun. veniens. ad finem.
h Obtinuit. ¶ Puto ꝙ ꝯrium inducit propter literam ibi, non tanquam ſuf-
ficienter probantes: tamen Compo. in decre. ſtatuimus. de elect. in glo. ꝙ ſi
papa. verſi. item quæritur, ſi ſufficit. allegabat illam pro, & dicebat ſic obtẽ
tum quod ſufficeret: tamen ut dictum eſt, per id non apparet eo tempore
ſeruata. uide quod no. in Cle. de elect. conſtitutionem. ad fi. in glo. plena, ſu-
per uerſi. fides.

tera,quæ impetratur,non probat appellationem, quia confeſſio procuratoris nõ nocet domino,niſi in cauſa uel negotio,ad quã, uel ad quod eſt conſtitutus extra, de off dele.cum olim.de elect.
20 innotuit.in fi. † ¶ Quid ſi procurator occultat mãdatum, ne per hoc poſſit iuxta præmiſſa probari appellatio in curia Romana,
a ſicut ſæpe fit:ut in præ.c.ſæpe.in prin. [a] nunquid debet cogi illud exhibere?uidetur,quod ſic,arg.C.de his qui ad eccle confu.l.fi §. ſane.uer.ſicubi.C. de here.quoniam.in fi.& 14.q 2 ſuper.Ego tñ non cogo, niſi quando vult dominum defendere ext.de prob.c. 1.Sed pone:ecce habens mandatum ad impetrandum & cõtradicendum,impetrat ſuper aliqua appellatione: auditor autem generalis palatii reuocat ad ſe literã ad inſtantiã partis:quæ dicit, cauſam huius appellationis debere in curia agitari, & literam nõ debere tranſire:ſed idẽ procurator dicit non debere ibi agitari:nunquid admittetur ad cognoſcendum de hoc ex ui illius mandati? Reſpondeo ſic:quia hoc eſt de negotio impetrationis:ſed ad alia hoc expedito non admittetur:ut extra,de renun. veniens.in fi.ſic
21 obtinuit. † ¶ Mandatum autem ad mutuum ſuſcipiendum,quia hoc quotidianum eſt,ſic concipitur:
b FORMA. [b] Vniuerſis,&c.talis epiſcopus ſalutem in domino. Vniuerſitati veſtræ præſentibus innoteſcat, quod nos talem facimus,conſtituimus,creamus & ordinamus noſtrum procuratorẽ generalem & ſpecialem nr̃o,noſtris, & eccleſiæ noſtræ negotiis, apud ſedem Apoſtolicam promouẽdis, explicandis,gerendis & expediendis,ſibi per hanc patentẽ lr̃am mãdantes, & ſpãlem,plenam,liberam & abſolutam ptãtem dantes,& concedentes,vſque ad ſummã centum marcharũ argenti coniunctim uel diuiſim ,ſimul ſeu particulariter:vno de diuerſis tẽporibus, noſtro & eccleſiæ noſtræ nomine,mutuum ꝯhendi,& mutuo ſuſcipiendi,ac ſuſceptum pro prædictis & in prædictis negotiis expendẽdi,à quocunq; ſeu quibuſcũq; creditore ſeu creditorib.vndecunq; & vbicunq;,& cuiuſcunq; ꝯdõnis fuerint: ac ẽt nos & ſucceſſores noſtros,ac ipſam eccleſiam noſtrã,bonaq; omnia & nos, & dictã noſtram eccliam quocunq; modo pertinẽtia pñtia & futura, mobilia & immobilia,illi uel illis, à quo uel à quib.præfatã pecuniã receperit p ſolennẽ ſtipulationẽ, uel aliter obligandi pro ea,noſq; eis ipſa in pręſentiarũ ẽt obligamus, iurandi ẽt in animã noſtrã ꝙ loco, tpe & termino à dicto procuratore vna cum creditore ſeu creditoribus ſtatuendis: præfatum creditũ cum omnib. expenſis, damnis & intereſſe,cãbio & acceſſionibus, de plano reſtituemus ac integraliter perſoluemus,& ꝯctum ipſum alias quomodo libet & in aĩam noſtrã iureiurando vallandi, inſuper etiam renun. iãdi nomine noſtro exceptioni non habitæ, ſeu nõ receptæ pecuniæ, uel inutilitatẽ eccleſiæ non conuerſæ,exceptioni doli, cõdictioni ſine cauſa,& indebiti,& in factum ſubſidiarię, & generaliter omni beneficio & priuilegio fori, reſtitutionis in integrum,conſtitutionis de duabus diætis editæ in concilio generali: literarum etiam Apoſtolicarũ & indulgentiarũ impetrandarum ſeu impetratarum,cuiuſcunque tenoris ſeu formæ exiſtãt, cõſtitutionum etiam omnium,& quarumlibet exceptionum de iure ſibi competentium,& priuilegio cruce ſignatis indulto, ac generaliter iuris canonici uel ciuilis dãtes eidem nihilominus liberam poteſtatem recognoſcendi in iudicio,uel extr.prædictum debitum:& ſubmittendi nos, ſi neceſſe fuerit, iuriſdictioni cuiuſcunque auditoris, uel iudicis generalis,uel ſpecialis,ordinarii,ſeu etiam delegati:in quem ex nunc ſcienter,tanquam in noſtrum iudicem ꝯſentimus, ꝙ poſſit, ſi neceſſe fuerit, ſuper præfato mutuo nobis præcipere, & nos condemnare,mulctare,& excõmunicare: & in nos quamlibet iuriſdictionis ſpeciem libere exercere:faciendi quoque omnia alia ſuper præmiſſis & quolibet præmiſſorum:quæ nos ipſi,ſi pręſentes eſſemus,facere poſſemus:promittentes ſub hypotheca rerum noſtrarum & eccleſiæ noſtræ,nos ratum, gratum & firmũ perpetuo habituros, quicquid per dictum procuratorẽ promotum,explicatum,geſtum,expeditum,contractum,receptum,expenſum,obligatum,iuratum & renunciatum,ſeu alias actum,ſeu procuratũ fuerit, quomodolibet in præmiſſis uel aliquo præmiſſorum, & de iure uel de facto in aliquo non contrauenire. In cuius rei teſtimonium & memoriam præmiſſorum.pręſentem literam ſigilli noſtri munimine duximus roborandam. Datum, &c. Qualiter autem fiet ſubmiſſio,dicam infra de conclu.& renun.&
22 ex illis hanc formam poteris impugnare.† Reuocatio autẽ mandati,quæ fit præſente notario,uel teſtibus,uel etiam pręſente aduerſario,uel iudice ſi adſit:alioquin eis ſignificetur: ut not.ſ.§.1. uerſi.item quod mandatum fuit.& fiet ſic:

FOR. Quoniam ꝯ P. quem in tali cauſa, quam ꝯ talem habeo, pcuratorem cõſtitueram, ſuſpicionẽ accepi, ac per hoc de ipſius fide cęperim (nec immerito) dubitare:idcirco mãdatũ, ꝙ ei dederam,ex nunc reuoco,& ſibi expreſſe inhibeo, ne ulterius in pdi[...]o procedat negotio,uel ſe de ipſo aliquatenus intromittat: ex[...]e proc.ex inſinuatione.& c ſeq.& c.mãdato.ff.co.ante litẽ. [...]& l.quæ omnia. † In ſumma nota, ꝙ recipere mandatum [...]orum ab initio voluntarium eſt:ſuſceptum autẽ eſt neceſſe conſummari:vt Inſti.man.§.mandatum.ext.de off.dele.c.cũ olim abbas. Intantum, ꝙ poteſt procurator propter contumaciam excommunicari: vt probatur ſecundum Vin.ext.vt lit.non conteſt.c.1.ad fi.Sed quare excommunicabitur: nunquid ſufficit ſtipulationem committi? Dic,ꝙ vbi quis conſtituitur procurator apud acta, & ſatiſdatur pro eo præſente vel ſciente, & non contradicente,compellitur procurator præciſe defendere: nec ſufficit ſtipulationem committi. Si autem ipſe procurator cauit per ſe,vel dominus pro eo abſente, non cogitur præciſe: ſed ſufficit committi ſtipulationem ob rem nõ defenſam.ff. de proc.filius. § fi.& l ſi defunctus.& l. non cogendum.§.2.& in præ. decr conſtitutus,fui: apud acta: vt patet in integra,ſecundum Vinc. Hoc plene proſequere prout not.ff.de proc. ſed & hæ perſonæ §.pręc ter.& l.ſi defunctus. [c]

ADDITIONES.

a Prin. ¶ Et vide quod ibi ſcripſi poſt Hoſti.in gl.forſan.
b FORMA. ¶ Forma mutui in curia contrahendi.
c Defunctus. ¶ Et j.de ſatiſda.§.pe.ver.ſed quare.& ſcripſi de proc.accedẽs. ſuper gl.2.Adde caſum,quo etiam cogitur præciſe defendere in cle.eod.tit. c.1.& ibi etiam de hoc in gl.præciſe.

¶ De Procuratore in rem ſuam conſtituto.

SVMMARIVM.

1 *Nuda traditio & ſine cauſa facta in rebus corporalibus,non transfert dominium.*
2 *Ceſſio actionis non tenet,ubi actio eſt in iudicium deducta.*
3 *Procurator conſtitutus in cauſa lucratiua, non debet audiri, niſi ſatiſdet de re conuento domino defendenda.*
4 *Cedere actionem prohibetur minor ſine tutoris, uel curatoris auctoritate.*
5 *Excommunicatus, ſi cedit alicui actionem animo donandi, nunquid poterit agere prius,quam cedens abſoluatur?*
6 *Procuratorem in rem ſuam facere poteſt,quicunque ſe obligare poteſt.*
7 *Procurator in rem ſuam habet utilem actionem nomine ſuo in caſibus quibaſdam.*
8 *Obligans alicui nomen debitoris ſui, an ille poterit conueniri ante, quam conueniatur principalis.*
9 *Exceptio cõpenſationis an poſſit opponi contra procuratorem in rem ſuã.*
10 *Mutuans alicui ſummam pecuniarum, ſi ſtipuletur ſibi reddi expenſas in illius pecuniæ repetitione faciendas, poſtea autem uendat actiones ſuas, an emens poterit exigere tales expenſas ex iure ceſſo.*
11 *Cedens creditori ſuo actiones,quas habet contra debitorem ſuum, eum faciendo procuratorem in rem ſuam,an poterit talis cedens petere: & alterum,cui ceſſit,à petitione prohibere.*
12 *Forma denunciationis faciendæ per debitorem creditori,quo ad ceßionem actionis.*
13 *Debitor certus an iterum ſit certiorandus.*
14 *Cautela illi qui non poteſt intentionem ſuam probare, niſi per unum teſtẽ.*

a 5. §. Sequitur videre de procuratore in rem ſuam conſtituto. [a] Et quidem contra eum excipi-
1 tur,ꝙ nullus titulus eſt in procuratione inſertus.† Nam nuda traditio,& ſine cauſa facta in rebus corporalib.non transfert dominium ff.de acquir.re do nunquam nuda. Ita nuda quaſi traditio actionis non transfert vtilem,neque directam:quia incorporalia difficilius acquiruntur.ff de pro ſoc.l.1 § fi.& l.2.& 3.in prin.ff de pecu.quis ergo caſus.ff.ſa.er.plane.Nec tenet ſententia eorũ qui præſumunt ceſſionẽ, vbi nullus titulus continetur, eſſe donationem.ar.ff.de condi.inde.l.1.ff. de reg.iur.cuius per errorem.quia regulariter nemo præſumitur donare.ff.de proba. cum de indebito.in prin.& iunge quod no.j de ceſ.act.§.cõſequenter.uer.1.ad
2 fi.& ibi,nota ꝙ.† ¶ Item obiicitur, ꝙ actio ſibi ceſſa eſt deputata,id eſt, in iudicium deducta: vnde non tenet ceſſio.C.de liti.l.2. & fi.extr.de ali.mu.iu.cau.fa.c.2.Item quod eſt pro parte vẽdita, & pro parte donata: vt C.mandati.l.fi.Itẽ ꝙ ceſſio fuit ſimulata, vt ibi.& C.plus valere quod agitur.per totũ.extr. qui fil.ſint leg. per

ADDITIONES.

a Conſtituto. ¶ Vt dixi in prin.tit.multum adiutus fuit auctor per Vbert.de Bona. cuius etiam ad literam fuit totum iſtud princ. vſque ad ver. item qđ iura,& ver.ſed quæritur, vſque ad finẽ ſui. & hoc ſub quarta ſua rubr.in qua tractat ſub tali proc.Et vltra.j.de reſcrip.ſciendum: quod talis procu.ante lit.conteſtatio.dare poteſt procuratorem. eo.ti.c.1.§.1.lib.6.& no.ſ.§.1.ver. item excipitur,quod eſt. Item an morte conſtituti vel conſtituentis finiatur tale mandatum, no.C.de act.& obl.l.ſi quidem.& de dona.l.illam ſubtilem. Item licet vt plurimum talis procurator detur ex parte actoris, quandoq; ex parte rei:quandoque ſimul ex parte vtriuſque.& vide ꝙ not.ff de proc.l. Plautius,in glo.ſed qualiter.Item ſciendum, quod procurator in rem ſuam poteſt alienare,iuramentum deferre,tranſigere,& paciſci: quia loco domini habetur.ff.de pa.ſed ſi tantum.& l.ſed ſi fideiuſſor.de iureiu.iusiurandum quod.§.vlti.& ff.hoc e.tit.l.procuratore.& no[...]agendum.lib.6. [...]a,vt de actio. in vlti.glo.

per tuas. ꝙ præſumitur in caſibus, qui no. j. de ceſ. actio. §. 1. ver. ſi
vero. Item ꝙ facta eſt tutori vel curatori contra minorem, admi
niſtratione durante, C. qui da. tu. vel cu. poſ. aut. minori. Item de-
a bitor delegatus, [a] obiiciet contra eum ſic, Domine, ego ſolui cre
ditori meo, qui me tibi delegauit, priuſquam mihi denunciares,
b vel priuſquam mecum fueris litem conteſtatus. [b] C. de dona. l. 3.
3 † ¶ Item obiicitur, ꝙ conſtitutus eſt procurator in cauſa lucrati-
ua: vnde non debet audiri, niſi ſatiſdet de reconuento domino
defendendo. ff. de procur. ſeruum quoque. § fi. & l. ſequen. Secus
ſi non lucratiua: puta quia emit: tunc enim non cogitur defende-
re: vt ff. eodem. ſi quis in rem. vbi de hoc Item, ꝙ ipſe ratione po-
tentiæ vel dignitatis terribilis cenſetur C. ne lice. pot. l. 1. § j. & l.
4 fi. Itē, quod iura ceſſa ſunt ab illo, qui cedere non potuit. † ¶ Pro-
hibetur autem minor cedere ſine tutoris vel curatoris auctorita-
te. Item tutor vel curator ſine pupillo, niſi abſens ſit, vel fari non
poſſit. ff. ad Trebell. reſtituta. Et iunge quod not. j. de ceſ. act. §. j.
verſic. ſed nunquid minor. Item furioſus. Item prodigus: vt ff. de
verb. obl. l. is cui. ff. de reg. iur. in negotiis. Item pater filio ff. de con
5 trah. emptio. l. 2. † ¶ Quid ſi excommunicatus mihi cedit actio-
nem animo donandi, nunquid potero agere priuſquam cedens
fuerit abſolutus? Reſpondeo ſic, & ſi vendat mihi villam, in qua
habet ius patronatus, potero præſentare: & poteſt excommuni-
catus delegare poſſe ſuum, ſiue debitorem alii: & ille ſtatim aget.
Poteſt etiam alii obligari: ſed non alius ſibi. Hanc quæſtionem in-
c uenies diſputatam inter venereales. [c] Et facit ad hoc quod no. Pa
pa. extra. de do. & contu. veritatis. & ſecundum dom. meum, extr.
d de exceptio pia. Vtrum [d] autem procurator in rem ſuam dicatur
e procurator, no. ff. de procur. l. 1. [e] † ¶ Item procuratorem in rem
6 ſuam facere poteſt, quicunque ſe obligare poteſt. & actionem ha-
bet. Quis autem ſe obligare poſſit, not. in Summa Azo. in titu de
pact. & de hoc j. de ceſ. actio. Sed quæritur, an talis libellus ſit ad-
mittendus: ago contra P. petens ab eo cētum: & ego ex iure mihi
ceſſo à T. creditore: & an directam vel vtilem tunc videat inten-
tare actionem, an vtranque? Et quidem communis vſus talem li-
bellum admittit, nullo alio exquiſito: tu tamē exigas cauſam ceſ-
ſionis: & an ſit lucratiua, vel ſimulata, vt prædixi. Et credo per ta-
lem libellum directam actionem ſolummodo intentari: vtilem
enim habet emptor nominis & legatarius, & qui in ſolutum ac-
cepit ſine aliqua ceſſione. C. de hære. vel act. vend. emptor nomi-
nis. C. de act. & obli. in ſolutum. & l. nominibus. C. de leg. ex lega-
to. & ſi ſuccumbat in prædicto libello, quo ad vtilem actionem
eidem ſuo nomine competentem, rei iudicatæ exceptio non ob-
ſtabit. argum. ff. de except. rei iud. ſi mater. §. denique. & § ſi quis
autem. ff. de euict. minor §. ſi ſeruus. Præterea procurator iurat in
ſuam vtilitatem, quia ſuum negotium gerit, & in ea eſt principa-
lis. C. de procur. qui ſtipendia. licet quidam dicant, quod directis
ceſſis vtiles admittantur. Vnde conſulo, quod agat ſuo nomine
vtili ſibi competenti, & abſtineat à directa: cuius ei ſolum exerci-
f tium eſt commiſſum, ſecundū Vbertum. [f] † ¶ Et nota quod pro-
7 curator in rem ſuam habet vtilem nomine ſuo in caſibus. ff. eod.
procurat. in rem. C. de dona. l. iā. & no. C. de act. & obl. l. 1. Ex con
tractu autem ſine ceſſione non habebit vtilem actionem ſuo no
mine, niſi in caſibus: vt no. ibidem. Vtrum autem habens vtilem
præferatur habenti directam: no. ff. de proc. in cauſæ § fi. & l pro-
curatore in rem. ff. ſi ager vecti. l. j §. 1. C. de noua. ſi delegato. j. de
action. ſeu pe. §. 1. verſi. in ſumma. & ſeq. Sed nunquid agens ex iu
re ceſſo, debet exprimere, an agat vtili ſuo nomine, an directo no
mine cedentis? Videtur, quod non: quia tantum conſequitur per
directam, quantum per vtilem: vt ff. de nego. geſt. l. antepenul. &
nihil intereſt quo genere actionis, &c. ff. ad Velleia. quamuis. § ſi
g mulier. Sed dic contra. ff. de ſo. ſi duo. [g] & ff. de leg. 1. ſi mihi. Sim-
pliciter autem agendo videtur intentare directam, vt dixi. ff. de
pet. hæ. nec vllam § itē ſciens ff. fa. erci. plane. & ad hoc ff. de reli.
h & ſum. fun. l. 2. §. 1. [h] Et ad hoc faciūt iura inducta j. de act. ſeu pe.
§. 1. ver. ſed nūquid tenetur. Quando autem is, cui ceſſio facta eſt,
agat vtili vel directa. no. in Summa domini mei. in tit. de act. ceſ.
ſub tit. de alie. iu. mu. cauſa fa. Itē vnde naſcatur vtilis, no. in Sum-
i ma Azo. in tit. de act. & ob. § fi. [i] † ¶ Quid ſi mihi [k] obligaſti no-
8 men debitoris tui: nunquid priuſquam conueniam principalem,
k conueniam illum vtili actione, ſecundum l. ff. de pig. act. ſi conue
nerit. §. 1. & C. de hære. vel act. ven. l. poſtquam. An autem primo
conueniam principalē, ſecundum auth. poſitam. C. de act. & obl.
l. fi. Dicunt quidam, ꝙ non, per l. C. quando fiſcus vel priua l. non
prius. & C. de hæredi. action. l. hæredem. ff. de iure fiſc. l. Moſcis.
Alij cōtra dicentes, quod hoc locum habet in tacita hypotheca:
ſecus in expreſſa: vt C. de act. & ob. aduerſus. & l. fin. & C. de pig. l.
perſecutionem. Nec obſtat præ. auth. quia loquitur in re corpo-
rali, quæ poſſidetur: & non in incorporalibus, quæ non poſſiden
tur: vt ff. de acquiren. poſſ. poſſideri. Nec obſtat in auth. de fideiu.
§. neque. verſicu. item dicerem ſi quos homines, & c. quia ibi lo-
quitur in fideiuſſoribus obligatis pro principalibus: & hoc verius
eſt, & add. [illegible] quod not. C. quando fiſcus vel priua. l. 2. & 3. Sed nun-
quid is cui iura ceſſa ſunt, tenetur facere venire principalem? Di-
cunt quidam quod non: quia nomine ſuo agit: vt ff. de procu. ſi
9 actor. C. eodem. l. fina. † ¶ Sed nunquid contra procuratorem in
rem ſuam opponi poteſt compenſationis exceptio? Videtur, ꝙ
non: quia ipſe non tenetur defendere dominū ſuum, niſi in duo-
bus caſibus, ſcilicet, quando factus eſt in fraudem, & ex cauſa one
roſa: vt ff. de procura. ſed & hæ. § fi. l. ſeq. & l. pactum. Sed dic con
tra: quia omnes exceptiones, quæ obſtant venditori, obſtant &
emptori. ff. communi diui. l. in hoc iudicio. §. ſi conueniat. ff. pro
l ſocio. l. idemq́; [l] Sed nunquid pactum procuratoris in rem ſuam
nocet domino? Reſpondeo ſic. ff. de pact. ſi cum emptore. ff. qui.
mod. pig. vel hypo. ſol. ſicut. §. 1. Sed an econuerſo pactū domini
m noceat procuratori, not. ff. de tranſact. l. fi. [m] ¶ Quis autem iura-
bit de calumnia: de hoc not. ff. de procu. non ſolum. C. de iur. ca-
n lū. l. 2 § ſin autē. [n] ¶ An aūt tutor, curator, vel procurator in rem ſuā,
& ſimiles, debeant ante litis conteſtationem probare, vel exhibe
re mandatum: dixi ſ. titu. de actore. ver. item contra præ atum.
prope fin & j. de inſtru. edit § nunc dicamus. verſicu. ſed quid,
10 ecce. † ¶ Item circa hoc quæritur: pone, mutuaui tibi decem, ſti-
pulorque mihi reddi expenſas faciendas pro illa pecunia repe-
tenda, deinde vendo cuidam P. actiones mihi contra te compe-
tentes: nunc quæritur, an dictus P. poſſit à te exigere expenſas fa-
ctas, pecuniam à te repetendo ex iure ceſſo? Et videtur, quod ſic:
cum & vſuras poſſit exigere: vt C. man. l. per diuerſas. prope prin
cip. verſicul. ita tamen. & ff. de vſuris. l. Herennius Modeſtinus.
Item ego venditor poteram exigere, ſi eas feciſſem: ergo & ipſe
P. emptor hoc poterit. argumen. ff. de contrahend. emptio. dolia.
in fin. & de hæred. vel actio. vendi. emptori. Econtra videtur, vt
argumen. ff. de vſucap. l. in tempus. in princip. Item quia perſona
eius non fuit comprehenſa in ſtipulatione: vt argum. ff. de verb.
obliga. ſi ita ſtipul. §. Chryſogonus. & hoc dico de expenſis futu-
ris: argu. extr. de re iud. abbate ſane. prope princ. Nam de præteri-
tis non eſt dubium: quia pro illis non poterit agere, niſi pro eis
precium dediſſet. Poſſet & in hoc caſu diſtingui, qualiter dictum
fuit in promiſſione expenſarum. Nam ſi dictum fuit, Promitto
tibi, & cui hoc promiſeris: tūc planum eſt. Si vero dictum fuit ſim
pliciter, Promitto tibi expenſas: tunc etiam emptor poterit pete
re expenſas. Nam ceſſat cauſa prædictæ l. per diuerſas. quia non
fit in fraudem hæc ceſſio. Videtur enim dare aliquid nomine ex-
penſarū illarum, cum eas de ſuo facit. Vel diſtingue, an eas faciat
ex voluntate, & tunc non repetet: an ex neceſſitate: vt quia fide-
iuſſor erat, cui facta eſt ceſſio: tunc repetet eas, ſecundum Vber.
¶ De huiuſmodi ceſſionibus, quid iuris ſit, & qualiter fiāt, & qua
liter conſtituatur procurator in rem ſuam: dic plene, vt j. in titu.
11 de act. ceſ. verſicu. in ſumma. & per totum titu. † In ſumma nota
quod

ADDITIONES.

a Delegatus. ¶ Incaute cum Vber. præ. ſic loquitur: cum l. ex illa, & quod ibi dicitur, non procedat, quando facta eſt delegatio debitoris: vt ibi patet in prin. Et ratio huius no. eo. ti. l. 1. quod dixi, etiam patet ver. in ſumma defendi tamen poſſet hoc dictum ſecundum no per Hoſt. in Summ. tit. de delegato. ad fi. ſub rub. de ſol. vbi dicit, ꝙ licet nouatio requirat conſenſum debitoris, delegatio non. vide quod ſcripſi j. de ceſſ. actio. §. 1. ad fi. ſuper verſi. quæ autem. ¶ Adde Roma. conſi. 135. & verſi. ſeq. adde ꝙ pupillus ſine tutore, & tutor ſine pupillo cedere poſſunt. Ro. conſi. 386. & verſi. item ꝙ eſt pro parte. Adde plene Roma. conſi. 450.

b Conteſtatus. ¶ Tertium omiſit: qui enim non ſoluerat, non poteſt congrue dicere: priuſquam inciperem tibi ſoluere. poſuit tamen Vber. hūc tertium.

c Venereales. ¶ Et eſt 16. q. de hoc no. de iure pat. c. vno. lib. 6. in gl. pe. & vide quod ſuper ea plene dixi. ¶ Adde vt pulchre per Pe. de Anch. conſi. 245.

d Vtrum. ¶ Iſte verſi. & ſeq. fuerunt Albe. Gal. tit. de procurato. in rem ſuam.

e l. 1. ¶ In princip. 1. glo. dubium facit deſcriptio procuratoris, quæ ibi habetur, & ſ. titu. proxi. in princip. vltra ibi not. dicebat Guid. de Suza. iſtum gerere negotia aliena quodammodo: vel procedit ideo, quia de cedente oportet fieri mentionem. C. eod. titul. qui ſtipendia. & ſic tali procuratori competit diffinitio. ¶ Adde, quod appellatione procuratoris proprie non venit procurator in rem ſuam, Ita not. ex tex. iuncta glo. in l. qui ſtipendia. ꝙ dicit Bal. ibi notandum ad ſtatuta. glo. & Bal. in l. 2. ff. eod. & Bald. in l. 1. C. de act. & obli. ver. 5. queritur.

f Vber. ¶ De Bona. vt dixi in prin. huius §.

g Duo. ¶ Dicit And. de Baru. per hanc l. ſic fuiſſe de facto pronunciatum. ¶ Adde quod Barto. ibi dicit.

h §. 1. ¶ Hucuſque fuit iſte ver. Alb. vbi ſ. idem Guid. de Suza. ſuper l. ſi procurator. C. eod. titu. Habeo per Dyn. contrarium ſuper præ. l. ſi mihi. ea ratione, quia vtilis & directa ſunt idem in effectu. ff. de nego. geſt. l. actio. & not. C. de lega. l. ex legato, non ergo eſt cogendus exprimere. C. de proba. l. ad probationem.

i §. fi. ¶ Et per Acc. C. de leg. l. ex legato.

k Mihi. ¶ Ad literam eſt Alber. vſque in fin. ver. & reliqui. verſi. vſque ad ver. an autem.

l Idemque. ¶ Albe. Gal. fuit de exec. ver. ſed pone contra.

m l. fin. ¶ De confeſſione not. & dicam j. de ceſ. act. in prin. verſi. ſed nunquid

n Si autem. ¶ & j. de iura. calum. §. reſtat. ver. procurator.

 q̃ ſi tibi creditori meo mando, ſiue cedo ſolutionis cauſa actio-
nes quas habeo contra P. debitorem meum, faciendo te procu-
ratorem in rem tuam, non tamen eum delegando, nihilominus
a potero adhuc petere ab eo, & tibi prohibere, [a] ne ab eo exigas
ante, quam cum illo litem fueris conteſtatus: vel aliquid ex debi-
to acceperis: vel id debitori denunciaueris. vt C. de noua. l. tertia.
b & ff. de procurator. l. procuratore in rem. [b] quæ denunciatio po-
terit ſic fieri:
12 ¶ F O R M A. † Denuncio tibi tali, quod talis tuus credi-
tor ceſſit ſiue mandauit mihi actiones ſibi contra te ex tali cauſa
competentes, & ecce inſtrumentum inde confectum: & idcirco
tibi denuncio, ne ſibi deinceps perſoluas. argumen. C. quæ res pi-
gno. ob. poſſ. nomen. ff. de euictio. ſi cum venditor. in princip.
Sed nunquid ſufficit, ſi ſolum dicit, Denuncio tibi ne ſoluas tali
creditori tuo, id quod debes? Reſpon. aut debitor petit à credito-
re nunciante exprimi cauſam, quare nunciat: & eſt dicenda. Aut
non petit: & tunc ſufficit ſimpliciter nunciari, ad inſtar eius, quod
fit in noui operis nunciatione. ff. de nou. oper. nuncia. l. 1. in prin-
c cip. [c] Quid ſi ipſemet cedens denunciat debitori: nunquid pote-
rit eum amodo conuenire? Reſpondeo, non: quia cum alterius
13 denunciatio ſibi noceat: multo fortius & ſua. † Sed quid ſi debi-
tor certus erat, nunquid eſt amplius certiorandus? Non videtur.
ff. de actio. emp. l. 1. in fi. Vel dic contra: quia hæc certioratio ſiue
denunciatio eſt de ſubſtantia: vt videtur ff. de adulter. l. denun-
ciaſſe. §. 2. in fin. extr. de accu. capitu. 2. 2 quæſtio. 1. ſi peccauerit.
& in prædicta l. nomen. extra. de emptio. & vendi. capitu. fina.
vnde etiam non ſufficit, ſi à tertio certificetur. & argu. in his, quæ
not. extra. de electio. cum inter vniuerſas. argu. contra. ff. de peti.
d hære. l. item veniunt. §. petitam. & §. à quo. & ff. de fur. l. 7. [d] Con-
ſilium eſt ergo, quod is, cui facta eſt ceſſio, vel etiam creditor in
caſu præd. l. nomen, denunciet per ſe, & ſi extet inſtrumentum de
ceſſione obligationis, ſibi oſtendat, & legat: ne ſi alias nolit ei de-
bitor credere & ſoluat creditori ſuo, poſſit cauſari ex bona fide
e ſe ei non credidiſſe. [e] argumen. in his, quæ not. j. de citatione. §.
f ſequitur. prope princ. [f] † ¶ In ſumma nota cautelam. nam ſi non
14 potes probare intentionem tuam, niſi per vnum teſtem, cede a-
ctiones tuas alicui tuo amico non potentiori: & ille agens pote-
rit te & illum alium in teſtes producere. argumen. C. de proc. qui
g ſtipendia. extr. de teſti. inſuper. [g] De hoc j. de teſti. §. 1. eo. ver. ſed
pone, mutuaui.

ADDITIONES.

a Prohibere. Hoc no. dicit lex illa, vt patet ex litera ibi. eo. modo: & vide qđ ibi not.

b In rem. ¶ Et ſcripſi de ali. iu. ma. cau. fa. c. 2. ſuper 2. gloſſ.

c In prin. ¶ Vt ibi not. in gl. legitima. & idem eo caſu dicimus de iuramento, vt dixi de ope. no. nun. c. 2. ſuper 2. gloſſ.

d l. 7. ¶ Eſt & neceſſarium ſecundum Acc. quod not. in præd. l. nomen. in fin. vlti. glo. vbi tenet, quod neceſſe eſt eum à ceſsionario certiorari, per l. debitores. C. de pigno. quæ non facit, cum de vrbanitate loquatur: vt ibi not. & extra. de ſimo. licet Heli. in gl. ex hoc. Item ipſe Acc. contrarium no. in l. fin. ff. de tranſac. ad quod facit regula, eum qui certus. de regu. iur. lib. 6. & quod ibi ſcripſi poſt Dyn. & Cyn. & in l. 4. præalleg. & in l. nomen. hanc partem tenet, quam dicit placere modernis. & Guid. de Suz. etiam ibi hanc tenet, per præ. l. fin. ff. de tranſact. cum illa. l. 3. de nouat. ponat regulam, qua tres caſus excipit. addere quartum non eſt tutum, propter quod ſequere Gui. conſilium. & vide j. de empt. & ven. in fine, ¶ Adde Alex. in Apoſt. dictæ l. 3. & vide Bart. in l. ſi cum emptore. ff. de pact. Et an cedens poſsit aliquid facere in præiudicium ceſsionarii? vide Ange. conſi. 258.

e Credidiſſe. ¶ Forte melius dixiſſet ſoluiſſe. ſed ponitur pro credo credis.

f Prin. ¶ Bene facit cle. de elect. cauſam. 1. reſpon. in fine.

g Inſuper. ¶ Omnino vide quæ ibi ſcripſi ſuper 1. gl. in fi. per quæ deſtrui videtur hæc cautela. ¶ Adde Roma. conſi. 382.

ADDITIONES NOVAE.

* Nota q̃ durante officio procuratoris non poteſt procurator à domino cõueniri de eo quod ipſe cœpit debere ex ipſa adminiſtratione poſt ipſam adminiſtrationem. gl. in l. qui proprio. §. fin. in fi. licet gloſſ. uideatur tenere contrarium in l. curator. de adminiſtra. tuto. & male.

* Pone quod reus confitetur procuratorem habere mandatum, non tamen conſtat illud iudici, an poterit iudex repellere? dic quod ſic. nam nemo ſine actione experitur, l. ſi pupilli. §. videamus. de negotiis geſt. maxime cum hoc ad officium iudicis pertineat, l. 1. de officio aſſeſſor. non obſt. l. ſi procurator. de procurat. quia ibi literæ miſſæ ad aduerſarium repræſentabantur iudici. de hoc in l. 1. C. vt quæ deſunt aduo. par. Iacob. Butri.

* An poſſem conſtituere procuratorem ad alium certum procuratorem conſtituendum. gloſſ. in l. 1. de procurat. quam reprobat Dynus, dicit quod non poteſt conſtitui procurator ad conſtituendum alium certum, ſed incertum ſic. & hoc tali ratione, quia quando habeo in mente aliquid, & illud exprimo, videor velle illud. vnde conſtituens procuratorem ad alium procura-...m certum conſtituendum, ipſum exprimendo videor illum facere & nõ ...ator meus. de hoc allegat glo. in l. cum eſſet. de ſeruitut. vrban. prædi. ... de Are. in l. quod quis. de procu.

* ...ſtitui mulierem procuratricem, quæ nõ poteſt eſſe procuratrix, ad faciendum & conſtituendum alium procuratorem, an hoc poſſit facere. Do. Segaorolus in ſecunda parte ſuorum conſiliorum in conſilio quod incipit, in quæſtione. dicit expreſſe q̃ non poteſt alios habiles facere ſeu conſtituere: & q̃ de hoc videtur caſus in l. qui aliena. §. quanquam. de negotiis geſtis & l. filium. ff. ad mace. & l. filius. de acquiren. hæredi. & l. 2. de hæreti. de hoc not. Cynus in l. quod quis. de proc. & Iaco. Are. in l. ita demum. de procur. de hoc dominus Bald. in l. prima. de procura. & tenet quod poteſt: Et dicit ſic, aut procurator primo conſtitutus eſt inhabilis ex defectu conſenſus, vt infans & furioſus, & non poteſt alium procuratorem conſtituere, vt in capitu. religioſus. & ibi in gloſſ. de procurator. in clemen. aut eſt inhabilis alias, vt miles, mulier & minor, & tunc poteſt alium conſtituere authoritate mandati, arg. l. fin. de iuriſdi. om. iudi. Præterea iſta ſubſtitutio procuratoris eſt potius contractus quam iudicium, quia cadit in contractum mandati, & quælibet dictarum perſonarum dicitur eſſe habilis ad contrahendũ, l. 1. §. cuius autem. de exercitor. & l. ſed & ſi quis. §. parui. de inſtito. Bal. in l. 1. de procur. & Barto. ff. de acquiren. poſſeſ. l. 1. § cæterum.

* Nota qđ ſi procurator admiſſus eſt in caſu quo requiritur ſpeciale mandatum, dominus poteſt habere ratum, c. qui ad agendum de procur. libr. 6. per Arch. & l. ſi maritus. C. man.

* Quid ſi aliquis cœpit agere tanquam procurator, & procuratorio nomine Petri: deinde fecit aliquos actus, & non dixit procurator procuratorio nomine ſe agere, an videatur feciſſe procuratorio nomine, licet non dixerit? Bar. in l. ſi ita ſtipulatus. §. Chryſogonus. de verb. oblig. l. de pupillo. §. nunciationem. de operis nou. nun. & l. poſt mortem. quando ex facto tuto. & l. ſi ſeruus communis. de ſtipul. ſeruo. Guil. in l. ſi vnus. §. fin. de pact.

* Qualiter debeat concipi mandatum, & per quæ verba, & in quibus caſibus requiritur ſpeciale mandatum. Cynus in l. 1. C. etiam per proc. in integ. reſt. pe. po. Bar. in l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. ff. de acquir. hæred. & l. filiusfami. de donation. & l. 2. §. quod obſeruari. de iuram. calum. & l. qui bona. §. ſi alieno. ff. de damn. infect. & l. ſi procurator. de condi. inde. & l. prima. §. vtrum filium. de falſ. & l. qui Romæ. §. Callimachus. de verbo. oblig. Inno. in c. ſuper his. de accuſa. Ioan. And. in cle. non poteſt. de procur. Bald. in l. non ſolum. §. fin. de procur.

* An quis poſsit intimare per procuratorem, & an compaternitas poſsit contrahi per procuratorem, dominus Nicola. de Neap. in l. ſi Stichus. §. fin. de ſtatu lib. Ioan. And. in c. non poteſt quis. de reg. iur. lib. 6. Arch. quod non in c. 1. de cogna. ſpiri. lib. 6. Bal. in l. Gallus. §. forſitan. de lib. & poſt.

* Nota q̃ quando mulier aliquem defendit, vel agit pro aliquo, ipſa poteſt renunciare Velleiano, imo debet alias non obligaretur. vt no. gl. in l. fœminis. de procu. & ibi facit Butr. in lectura ſua.

* An inuentarium poſsit fieri per procuratorem? Videtur q̃ ſic, in l. ſcimus. §. ſin autem. de iure deliber. An idem de inuentario tutoris? Guido de Suza. dicit q̃ ſic, eadem ratione, & etiam cum non inueniatur prohibitum, ergo permiſſum. Item edictum de procuratoribus eſt prohibitorium, ergo, &c. l. mutus. de procurat. quamuis faciat contra Inſti. de auctoritate tutor. §. fin. quia potes interponere procuratorem, ergo &c.

* An procurator non habens ſpeciale mandatum ad iurandum, per generale poſsit iurare? facit clem. 1. de proc. & c. qui ad agendum. §. fi. de procu. lib. 6. & l. iuſiurandum. §. fi. cum l. ſeq. de iureiur. & ext. de iuram. calum. c. nullam cauſam. lib. 6. in nouella. Bar. in l. qui bona. §. qui alieno. ff. de damno. infect. Alber. in l. iuſiurandum. quod ex conuent. §. procurator. de iureiur. & l. procurator cui libera. de procura.

* Procurator non poteſt iuriſdictionem prorogare, niſi habeat ſpeciale mandatum, vel generale cum libera. cap. de cauſis. de officio delegati. & ca. cum olim. eod. titu.

* Nota, quod procurator non poteſt habere ratum geſtum nomine domini, niſi habeat ſpeciale mandatum. ita dicit Nicola. de Neapo. in l. 3. de acceptilatio.

* Nunquid in caſibus in quibus requiritur ſpeciale mandatum admittatur cum cautione de rato, in l. q̃ ſi de ſpeciali ff. de mino. & l. non ſolum. §. fin. de procu. cum glo. ſua per Bal. & dicit q̃ propter periculum moræ admittitur quis cum generali mandato, dummodo caueat de rato, quamuis alias requiratur ſpeciale mandatum. quod not. & vide glo. in l. nam & nocere. de pact. quæ dicit, q̃ procurator habens liberam adminiſtrationẽ poteſt nocere domino, & habens generalem, non poteſt nocere: habens ſpeciale mandatum in illo poteſt nocere & prodeſſe.

* An minor 25. annis poſsit eſſe procurator? Vide Guil. de Peruſio in l. ſi collactaneus. de manumiſ. vindic. & Guill. de Cun. ff. de inſti. act. l. ſi quis. & an poſsit eſſe procurator cum ſacramento. vide ibid. & cap. qui generaliter. de procur. lib. 6.

* Pone, aliquis accuſatur quod vulnerauit Titium, & eſt dubium an vulnus ſit mortale vel nõ, interim quis vult comparere pro accuſato, & petit ſe ſub hac exceptione admitti, ſcilicet quod ſi appareat vulnus eſſe mortale, quod non teneat proceſſus, an debeat audiri & admitti? not. in l. prætor. §. ſi controuerſia. de dam. infect.

* An procurator habens liberam & generalem poſsit donare, gl. in l. ignorantis. ff. de procurat.

* An procurator totorum etiam abſque libera poſsit obligare res domini, ſi dominus erat conſuetus hoc facere, glo. in l. procurator totorum. de procu. & l. 1. §. non autem. de exercitoria.

* Quid ſi Titius cõſtituitur procurator, & in caſu quo non velit eſſe, conſtituitur Caius. & Titius primo acceptauit, poſtea renunciauit, an ex iſta renunciatione poterit Caius eſſe procurator. vide quod no. in l. tutoribus ita datis. de teſtamen. tu. Raymun.

* An procurator in rem ſuam poſsit conſtituere procuratorem ante litẽ conteſtatam? dic quod ſic, l. illam. C. de donatio.

* In l. 1. in fi. ver. dari poteſt, &c. de procuratoribus, not. q̃ procurator poteſt conſtitui in abſentia, ſi in inſtrumento dicatur, conſtituit talem abſentẽ tanquam præſentem. ſed iſta verba nihil valent. Secundò not. q̃ eſt mirabile in iſto contractu, quod non eſt in aliquo alio contractu, quod non requiritur hic ad eſſentiam mandati nuntius vel epiſtola, vt de actio. & obliga. l. conſenſu. Bald.

Nota

* Nota qđ procurator ad recipiendum habet neceſſe oſtendere mandatum, alias non admittitur, vt in auth.de colla.§.eos.& l. non ſolum.§.qui alieno. de procur.in glo.magna,circa medi.& c.porro.de priuileg.

* Procuratores ad negotia poſſunt nominare dominum in iudicio, & quaſi habeant declinatoriam,opponere:ſecus in procuratore ad iudicia. Inno.in c.quoniam.extr.vt lite non conteſt.

* An minor 25.annis poſsit experiri & pro alio in iudicio intereſſe,l.clarum de auctor.præſtan.& l.1.C. qui legiti.perſo.& l.pen.de legiti.tuto. Iacob.de Aren.in l.minor.ff.de minor.

* An quis patiatur alium agere pro ſe, videatur facere illum procuratorem tacite. Inn.in c.ex parte.de reſcrip.

* In l.metum.§.animaduertendum.quod metus cauſa.Cynus hic dicit in additionibus ſuis, quod ſi conſtituo procuratorem ad mouendum litem contra quamcunque perſonam, non videor conſtituiſſe contra vniuerſitatem, per hunc tex.coniuncta glo.ſua in contrarium eſt veritas. Bal.

* An laicus poſsit eſſe procurator in cauſis ſpiritualibus not. in c.apoſtolicæ. de excep.tex.in c.1.de proc.lib.6.

* An procurator datus ſimpliciter videatur datus ad agendum, & ad defendendum.no.Bar.in l.quod dicitur.de tutel.

* An plures procuratores poſsint ſimul dari: ſi non adiiciatur quod dentur inſolidum.not.in l.cum ſemel. de tutel.fac. Ange.in l.pluribus.ff. de procurato.

* Nota quod licet non poſsit conſtitui procurator ad adeundum hæreditatem.l. Paulus.ff. de acquiren.hæredita. poteſt tamen conſtitui ad poſſeſsionem bonorum quærendam:vt ſi me abſente conſtituam quem ad adprehendendam corporaliter bonorum poſſeſsionem cuiuſcunque hæreditatis, in qua continget me inſtitui.l. cum multi.ff. ſi pars hæredit.peta. & idem dicit de poſſeſsione iuris de iure prætorio, de quo per eum in l.1.C. qui admitti ad bon.poſ.Bal.ibidem.& in l.qui in aliena. de acqui.hære.

* Nota quod dominus comparens ex neceſsitate, vel iuſſu iudicis non videtur reuocare procuratorem. ita Bald.in l. Caius Seius. de legat. 2.& l.fideicommiſſa.§.ſi rem.de leg.3. ſecus ſi compareret ex voluntate.Bald.fac.l.fin. de procu.

* In l.1.de procuratoribus,in princi.ibi per nuncium, &c.not.hic argumen. quod mandatum poteſt probari per teſtes, vt puta per nuncium. & hoc tenet Azo in ſumma mandati. eodem modo reuocatio mandati poteſt probari per teſtes, extra.de procu.c.ex inſinuatione.& l.habet. mandatum debet probari per inſtrumentum vel cautionem de rato, ſi non vult pati moram litis: ſed ſi fuit iam vt procurator admiſſus ad iuſtificandum actum exercitum, ſufficit probatio teſtium, quia ſibi imputet qui talem procuratorem admiſit. dicit enim ipſe, ꝙ in actu exercitij probatio teſtium poteſt eſſe captioſa aduerſario,ſed non probatio inſtrumentorum:quia probatio inſtrumentorum eſt probatio probationum, & ſi dominus negat mandatum, de facili poteſt conuinci per eadem inſtrumenta,ſed non per eaſdem atteſtationes receptas cognoſcitur, ſecundum Ioan. Andr.quod credo verum in l.1, C.de mandatis prin.& c.1.de procu.

* An procurator veniens poſt litem conteſta.poſsit alium conſtituere, Arch. ꝙ non in c.1.de proc.lib.6.& Cynus in l.nihil.C.e.ti.

* De procuratore conſtituto ad procuratorem ſubſtituendum, not.Bar.in l. ſi procuratorem.§.ſi quis mandauerit.ff.mand.

* An procurator vel conſtitutus ab eo ſatiſdabit rem ratam dominum habiturum, Bar.in l.1.de curato.bon.dan.

* Quid ſi procurator conſtitutus à domino lite conteſtata conſtituit alium procuratorem,& iſte ſecundus procurator fuit condemnatus,an debeat fieri executio in rebus domini, ſicut ſi primus fuiſſet condemnatus? Guiller. de Cun.dicit quod ſic, in l.diffinitio.ff.de peculio.fact.l. Titius.de ſeruis exportan.

* Quod vbi mandatum habet certam & determinatam formam, extra iudicium, procurator poteſt alium ſubſtituere, l. apud Celſum.§. mandaui.de exceptio.& c.ſi quis.de elect.lib.6.

* An procurator ſubſtituens alium procuratorem deſinat eſſe procurator,& quomodo dici debeat in inſtrumento, ad hoc vt ſubſtituendo non deſinat eſſe procurator, Bart.in l.quod ſi forte.§.1.de ſolutio.vide c.is qui.de procur.lib.6.

* Quid ſi aliquis cõſtituat procuratorem ad iudicia, & prohibeat alium ſubſtituere,tamen ille prohibitus alium ſubſtituit,an obligabitur dominus per ſecundum ſubſtitutum? Guiliel.in l.prima.§.omnia.de exercitor. Raymundus diſtinguit aut dominus ſciuit, & obligatur dominus: aut ignorauit, & tunc ſecus, allegat l. ſi procuratorem abſentem. de procu. & l.1.C. de ſatiſdando.

* Nota ꝙ in his quæ aguntur in iudicio per procuratorem queritur domino abſque ceſsione, l.in cauſæ.§.fina.de procu.& de his quæ non poſſunt cedi, quia cohærent perſonæ. vnde ſi procurator ſtipuletur vſumfructum nomine meo, vel accipiat vxorem nomine meo, acquiritur mihi directo abſque ceſsione,l.qui ita.§.1. ad Trebell.& in l.poſſeſsio.§.& ſi poſſeſsio. de acquirenda poſſeſsio.per Bar.

* Si procurator conſtitutus cum facultate ſubſtituendi alium, ſubſtituit aliquem qui litem eſt conteſtatus, & petit aduerſarius illum qui ſubſtituit interrogari ſuper aliquo articulo, an debeat audiri. not.in l.apud Celſum.§. mandaui.de excep.dol.

* An procurator ſubſtitutus ad vendendum poſsit alium ſubſtituere, not. in l.ſi procuratorem.§. ſi quis mandauerit.ff. mandati. per Barto. & vide in l. in vſucap.§.item adiiciendum.ff.de diuerſis.& tempora.præſcrip. Nicola. de Neapo.

* An per ſuperuenienrem intelligatur mandatum reuocatum,Barto.in l.qui ſeruum. de acquir.hæred.

* An dominus teneatur de pecunia numerata procuratori,not.in l.ſi pupilli. §.1.de neg.geſt.

* An procurator qui poſt mandatum effectus eſt pauper, videatur ipſo iure reuocatus.Barto.in l.liberto.§.largius.de ann.lega.& l.ſi cum Cornelius.de ſolut in fi.

* Quid ſi co[illegible] procuratorem ad vendendum,ſiue ad contrahendum ſiue ad negociandum.& antequam aliquid faciat,reuoco ipſum,& cum eo ſic reuocato aliquis contrahit. Cyn.de hoc in l. mandatum. C. manda. an teneat quod cum tali procuratore actum eſt, ſoluit diſtinguendo, aut eſt talis contractus ad quem faciendum requiritur animus contrahentium, vt eſt hæreditatis aditio,datio libertatis, vel de matrimonio contrahendo: & in iſtis non valet poſt reuocationem, etiam ſi non perueniat ad notitiam contrahentis, vel procuratoris reuocati. & loquitur.l. cum quis. de ſolutio. l.falſus.de furtis.l.ſi pater.§.1.de manumiſ.vindicatio.l.ſi quis.§.1.de acquiren. hæredita.l.1.§.quod ſi ego ff. quod iuſſu.& capit.fin.de procuratio.libr.6.l.ſi procurator.de procurato.capi. manda.eod.tit.l.1.C. de ſatiſdando. & dicta iura loquuntur de procuratore ad iudicia,vbi non valet reuocatio,niſi perueniat ad notitiam iudicis,& partis, vt dicta l.prima.fallit in caſibus notatis in capitu.auditis. de procurator.de hoc not.in capit.1. de renunciatio. in aliis vero regulariter valet quod agitur ante reuocationis notitiam,quia ignorans damno affici non debet,vt dicta l.ſi mandaſſem. mandati. & not. 30.quæſtio.5. nec illud. vide ad declarationem iſtorum quod notat Segnorolus in prima parte conſiliorum. in conſilio quod incipit, quæritur nunquid.

* An infamis poſsit eſſe procurator, in l.1.§.ait prætor. de poſtu.c.cum deputati.de iudi.3.q.1.in gl.& 5.q.3.c.infamis.& c.infames.5.q.6.fa.l.Caſsius.de ſenatorib.

* An infamis poſsit eſſe procurator epiſcopi, vel inſignis perſonæ? dic quod non.c.accedens.50.diſt.& no in l.Pedius.de arbi.

* An poſt litis conteſtationem poſsit reuocari procurator,dato quod perueniat in notitiam.not.gloſſ.in l. ſi procuratorem abſentem.de procur.& capi. ſi quem.extra.eod.lib.6.nota ꝙ ſi lite conteſtata cum procuratore dominus citetur ad aliquem actum,& in contumacia eius aliquid fiat, ꝙ ipſum ſic factum nihil valet, cũ procurator factus dominus litis debeat citari, quia dominus ius proſequendi non habebat.l.procuratoribus.C.de procu. ¶ An dominus ad vnum articulum poſt litem conteſtatam poſsit comparere.Iacob. But.in dicta l.procuratoribus,videlicet ad producendum teſtes.

* Nota quod procurator etiam per ſolam miſsionem procuratoris executoris non poteſt per dominum reuocari,Archi.in cap.is qui.de procu.lib.6.

* Quæro in caſibus in quibus lis non conteſtatur, vel quando procurator interuenit poſt litem conteſtatam à domino, an procurator dicatur effici dominus litis. Cynus in l.nihil.de procurat. Barto.in l.ab executore.in fin.de appel.

* An procurator generaliter conſtitutus ad negotia, videatur etiam conſtitutus ad iudicia? de hoc in c.quis generaliter.de procura.lib.6.& l.1.in fi.in gl. magna. Sed nunquid talis procurator poſito ꝙ poſsit agere, poterit ante litem conteſtatam procuratorem conſtituere. dic ꝙ non, vt l.ſi procurator.in fi.ff.mandati. Inn.in c.fi.de fideiu.

* In l.mutari.de procuratoribus,nota quod vbi vult dominus reuocare procuratorem in caſu non permiſſo,quod aduerſarius habet ius contradicendi. modo quæro quomodo poterit contradicere,cum ſua non interſit? Reſpondent gloſſatores, & Guilielmus ad tit.de procura.exponit gloſſ.alio modo. Bald.dicit, quod geſta in multo tempore poſſunt in vno momento ratificari:& propterea ſi alias non valerent, recipiunt robur. Innocen.in capi.cum cauſam. de teſti. cum dicit Bald. quod iſte modus nulla lege probetur. quid enim ſi dominus diceret, non ratifico. quia videt quod acta ſunt contra ſe. & ideo dominus Baldus tertio modo exponit, & præmittit, quando noua perſona interuenit in iudicio, requiruntur nouæ dilationes ad hoc vt iſta perſona inſtruatur de geſtis cauſæ.l.oratione.de feriis:modo dicit ipſe,dico quod antequam noua perſona veniat ad iudicium, oportet quod aduerſarius eum inſtruat in narrando prout ſunt geſta. vnde non dicit gloſſ. quod de nouo fiat, ſed dicit ꝙ oportebit narrari ad inſtructionem rei.ergo intereſt potius litigare cum procuratore inſtructo, quam cum domino inſtruendo, quia oportebit ꝙ in iſta inſtructione interueniant dilationes temporis, & reus fatigabitur in expenſis, & patietur moram litis. & ita intelligit hanc glo. Archidiaco.in c.2.de procurato.libr.6. Concludendo in iſto puncto apparet,quod retro geſta remanebunt firma, nec opportebit repeti,niſi ad inſtructionem aduerſarii.& hæc eſt veritas. intereſt etiam rei ne fiat iſta mutatio,ne diſtringatur in plures aduerſarios, l.poſt litem.ff.de procurat.

* Quid ſi in communi cauſa plures domini conſtituerent vnum procuratorẽ: modo vnus iſtorum dominorum vult procuratorem iſtum reuocare, vt ſuſpectum, alii non de hoc in ſimili not.in l.2.C. de libert.& eorum libe. Inn. in c.bonæ.de poſtula.præla.

* Nota quod in beneficialibus & aliis ſpiritualibus cauſis, necnon in dependentibus ab eiſdem, minor per ſe, vel per ſuum procuratorem admittitur tanquam maior,c.ſi annum.de iudiciis,lib.6.& ibidem de filiofami.qui auditur ſine conſenſu patris minore 14. annorum. de pupil.infan.& no.in l.ait prætor.in glo.nunquid,&c & in principio dictæ legis.

* Pone,quod pupillus fecit procuratorem cum anthoritate tutoris, ſecundũ formam l.neque. de procu.an mortuo tutore expiret mandatum. Bart.in l.ſi per epiſtolam.de acquirenda hæreditate,& l.ſi quis mancipiis.§.1.de inſtito. act.per Guil.de Cun.

* Nota quod licet tutor & ſimiles facere procuratorem non poſsint ante litem conteſtatam,tamen ſi faciant cum authoritate iudicis, valet.Inno.in c. ex parte.de reſti.ſpol.

* Pone quod conſtitui quem procuratorem ad recipiendam ſolutionem, & quod in prædictis, & circa prædicta haberet generalem adminiſtrationem, an poterit terminum prorogare? Bartol.in l. qui Romæ.§. Callimachus.de verbo.oblig.

* Nota quod licet in aliquo inſtrumento, vel in aliqua epiſtola contineatur, ego talis epiſcopus,vel ego talis procurator, an hoc credatur.not.in l.optimam.de contrahen.& commit.ſtipu.& Auth.ſi quis in aliquo. de eden.& in c.cum in iure peritus.de offi.deleg.per Inno.in c.ſeries.extra, de teſti.& no. 23.diſt.c.in nomine domini.cum ſimil. Bald.in l.ſi qua per calum.C. de epiſco.& cleri.

* Quid ſi procurator ſemel in iudicio cauit de rato, & interim ſibi op[illegible]tur ꝙ non eſt procurator, an debeat iterato cauere. Bar.in l.prætor [illegible]trouerſia.de damno infect.& l.inter quos.e.tit.

* Nota quod præſumetur quis procurator ex eo quod habeat inſtrumenta principalia penes ſe, Bal. in l. ſi qua per calumniam. de epiſ. & cle. glo in l. ſi. de pact. conuen. & præſumitur illa perſona de qua fit mentio in inſtrumento, vt vbi. ſ. per Bal. & in l. Meuia. ſol. mat.

* Quid ſi quis comparet tanquam procurator alicuius, & producit & exhibet ſigillum proprium illius pro quo cōparet, an ex hoc debeat admitti tanquam procurator illius & legitimus. Archi. in c. 2. de procur. lib. 6. tenet opinionem Hoſtien. qui dicit quod non debet admitti, niſi caueat de rato, in l. ſi qua per calumniam. de epi. & cle.

* An quando dubitatur de mandato, poteſt procurator cauere ſub hac exceptione, videlicet ſi conſtabit de mandato, fideiuſsio non teneat. not. in l. prætor. §. ſi controuerſia. de dam. infect. & l. inter quos. e. tit.

* Quid ſi aliquis conſtituat procuratorem hoc pacto, quod non poſsit reuocari, an teneat, Barto. in l. cum precario. ff. de precario. in prin. & tenet quod non.

* Quid ſi quis eſt conſtitutus procurator vt litem conteſtaretur, & vltra nō procederet, nunquid lite conteſtata poterit vltra procedere. Inn. in c. petitio. de procu. videtur tenere quod non.

* Quid ſi quis eſt generaliter conſtitutus procurator ad omnes cauſas, an extendatur ad futuras. de hoc notauit glo. in l. omnium. de procurato. & l. qui habet. §. fina. de tut. per Barto. & l. damnum. §. ſi is. ff. de damn. infect. Barto. dicit, quod ſi reperiatur inſtrumentum in quo ſit conſtitus procurator in cauſa tali contra talem, & generaliter in omni alia cauſa, intelligitur contra illum tantum. & dicit quod eſt neceſſe quod exprimatur, & contra quācunque aliam perſonam. Bald. in dicta l. omnium. dicit, aut cauſæ ſunt de præſenti & clarum: aut de futuro: & tunc aut ſunt cōnexæ, & videtur etiam ad illas cauſas datus: aut non, ſed habent cauſas de futuro nullam habentes connexionem de præſenti, & tunc ſimpliciter datus non videtur ad illas. Bald. in l. item ad litem futuram. de procurato. quærit an procurator ſimpliciter conſtitutus, videatur conſtitutus ad futura. videtur quod ſic in dicta l. omnium. In contrarium facit l. ſi ita. de auro & argen. lega. Barto. in dicta l. qui habet. §. fina. dicit quod non, niſi connexæ ſint præſentibus. Idem ſi nullæ eſſent præſentes, porrigeretur ad futuras, niſi mandatum ſit inutile. ſed quod vniuerſale mandatum porrigatur ad futura. fac. l. Lucius. in glo. de fundo inſtruct. præterea mandatum reſpicit gratiam mandantis, non præiudicium principaliter. ſed vbi agitur de modico præiudicio trahuntur uerba ad futura, l. fina. quæ res pigno. ob. poſ. ergo mandatum includit futura, licet non ſint de appendicibus præſentium. & hoc eſt ſatis æquum, & maxime quia ille qui ſic mandat, ſubrogatur illum loco ſui. l. creditor. §. Lucius. man. Bald. de hoc etiam Rayn. in l. prima. C. de procur. in penulti. quæſtio

* Quid ſi in conſtitutione procuratoris eſſet dictum ꝙ non eſſet melior conditio occupantis. de hoc no. in c. ſi duo. de procu. lib. 6. & l. iam tamen. ff. iudic. ſol. per Lne in plures. de exercito.

* Quid ſi dati ſunt duo procuratores ad uendendum, an vnus poſsit ab alio emere. not. ff. pro emptor. l. 2. §. procuratorem. per Ray. fac. l. pupillus. §. pupil. de aucto. tuto.

* Nota ꝙ legitimatio procuratoris non facit eum irreuocabilem ante litem conteſtatam. Inno. in c. cum cauſis. extr. de elec.

* Nota quod licet procurator ligitimet perſonam partis quo ad partem, nō tamen legitimat quo ad iudicem quin poſsit cogi per officium ſe legitimare. gl. in c. 1 de ele. lib. 6. Bal in l. 1. de procu. C.

* Nota ꝙ legitimatio procuratoris non ratificat proceſſum contra nullitatē ex parte domini, l. ſi quis poſtea. de iudici. Bal.

* Procurator qui eſt releuatus ab onere ſatiſdandi per dominum, an teneatur cauere ſaltem nuda cautione, not. in l. ſi defunctus. de procu. per Ray.

* Quid ſi procuratores duo dati ſunt, & inſtrumenta facta vno die, & vna hora, an vnus reuocet alium. dic ꝙ intelliguntur ſimpliciter dari. Ioan. Cal. in c. non iniuſte. de procurat.

* Procurator conſtitutus ad vendendum, an poſsit habere fidem de pretio, Bar. in l. à diuo Pio. §. ſed ſi emptor. de re iudica. Bart. in l. inciuile C. de rei ven. & l. ſi procu. de iur. fiſc.

* Procurator ſemel approbatus, an poſsit recuſari. Spec. quod non: an idem erit in tutore ſemel approbato. Dynus in l. imperator. §. finali. ff. de procur. pone, ego exiſtens Peruſij conſtitui procuratorem exiſtentem in longinquis partibus: & antequam ad ſuam notitiam perueniſſet, vel potuerit peruenire, iſte contraxit procuratorio nomine: ego conuenior ex illo contractu, & dico, tu non potes, quia procurator non potuit ſe obligare antequam ſciret ſe procuratorem. De hoc in l. qui erat hæres. circa fin. famil. erciſc. fac. Compoſt. in capit. ſtatutum de electio. & l. multum. de conditio. & demonſt. & l. hæc autem. §. non defendi. ex qui. cau. in poſ. ea. & l. ſi finita. §. Iulianus. de dam. infect. per Bar.

* An notarius poſsit conficere inſtrumentum ſuæ procurationis, & ſcribere ſe procuratorem alicuius. Bar. in l. iudices. C. de fid. inſtru. dic quod non. & Goffre. in ſumma. de procura.

* An filius poſsit facere inſtrumētum qualiter pater ſit procurator alicuiſu? Richard. Malum. in l. teſtis idoneus. ff. de teſtib. ꝙ ſic.

* An notarius poſsit ſcribere inſtrumentum publicum, in quo ipſe cōſtituat alium procuratorem? Bar. in l. ſeruus communis. de ſtip. ſer.

* Procurator habens liberam, an poſsit donare. glo. in l. ignorantis. de procur. in l. ſi Titio. de vſufruct. leg. nota ꝙ ſi inſtrumentum procur. dicit, talis conſtituit talem factorem & nuntium ſpecialem, & non poteſt eſſe nuncius & procurator ſimul, quia procurator concipit uerba in perſonam domini, & nuncius in perſona ſua, tamen valet, & erit procurator, uel nuncius, ut ſibi placebit. Bar.

* An ad iudicia admittatur nuntius, ſicut procurator. Bald. in l. 1. de procu. dicit quod non hoc etiam tenet Cyn. in addi. ſuis, quod no admittitur nuncius ex parte actoris, nec rei ad cauſas cauſæ reddendas, ſed opus eſt procuratore: ad allegandas autem cauſas abſentiæ nuntius eſt legitimus comparitor, quia non ſuſcipit in ſe iudicium. vt l. liberto. de nego. geſt. facit. l. ex cuſatur. de excuſ. tut.

* Quid ſi dominus promiſerit ratum, firmum & gratum habere quicquid per procuratorem geſtum erit, &c. an per hoc uideatur conceſſa libera? uidetur quod non, in l. quam Tuberionis. §. ſunt quidam de pecu. per dominum Argen. & Guil. de Cuneo, & l. adiecto. §. fi. man. per do. Machagnum. quid ſi dixerit, dans & concedens adminiſtrationem plenam ad omnia facienda, an videatur data libera. no. vbi ſ. fac. Bal. in l. 1. C. de bo. mat. doc. in ſi procurator. de proc.

* In l. quę omnia. §. plane. de proc. not. quod procurator in rem ſuam eſt procurator irreuocabilis. & hoc poſt litem conteſtatam. Sed quærit do. Bald. ibi, nunquid ante litem conteſtatam poſsit reuocari? glo. dicit quod ſic. ſed dicit ipſe quod procurator in rem ſuam fit tribus modis, primo mandando ſibi exercitium directum ad ipſius procuratoris vtilitatem, non tamen ſibi cedit iura, tunc glo. dicit verum: & iſta talis procuratio poteſt fieri abſente procuratore. ſecundo modo fit procurator in rem ſuam, cedendo iura, non tamen mandando directas, & tunc ceſsio iurium eſt reuocabilis, l. apud Celſum. §. ſi is cui. de doli exce. Tertio modo fit ceſsione & mandato directarum, & tunc quantum ad mandatum directarum dic idem quod in primo: quantum ad ceſsionem dic idem quod in ſecundo. Adde quod interdū fit à lege, interdum ab homine. Item etiam adde quod ille qui alicui cedit iura, intelligitur etiam mandare exercitium directarum. Item quærit utrū ille qui conſtituit procuratorem in rem ſuam, poſsit poſtea alium conſtituere in rem ſuam? & tenendo gloſſam, eſt diſtinguendum, aut ante litem, aut poſt. ſed ex prædictis apparet quod aut loquimur quoad mandatum directarum, & eſt notabilis gloſſ. aut quo ad ceſsionem iurium, & tunc veritas eſt, quod iura ceſſa vni non poſſunt poſtea cedi alteri, vt not. in l. non quocunque. §. qui Gaium. de legat. primo. & Bald. l. prima. de actio. & obligat. & rubr.

* In l. conſilio. §. quæſitum. de curato. furi. nota ꝙ ſi duo ſint conſtituti procuratores in ſolidum, & vnus confitetur recepiſſe pecuniam, & alter negat, ꝙ ſtatur neganti, not. in c. ſi duo. de procur. lib. 6. & l. duo iudices. de re iud. & l. pluribus. de procurato. per Ray.

* Procurator conſtitutus ad appellandum, & ad appellationem proſequendam: primo appellauit, & ſuccubuit: ſecundo appellauit, an teneatur proſequi ſecundam appellationem. Cynus in l. inuitus. de procurato.

* In l. mutari. §. plane. de procuratio. dicit Bald. quod tacita reuocatio per mortem nunquam intelligitur fieri de procuratore in rem ſuam. l. illam. de donatio.

* An poſsit conſtitui procurator in rem ſuam tam ex parte actoris quam rei. Iacob. Butrig. quod ſic. in l. de illo. §. Iulianus. ff. de noxalib. actio. & inſtitu. per quas perſonas nob. obl. acq. §. procurator.

* In l. 1. ff. de procura. not. ꝙ nomen procuratoris ſimpliciter prolatum non intelligitur de procuratore in rem ſuam. & facit pro ſtatuto, quo cauetur, ꝙ nō valeat proceſſus niſi ante omnia produxerit inſtrumentum procuræ: quia tale ſtatutum non intelligitur de procuratore in rem ſuam. ꝙ no. Bald. in l. 1. de actio. & obliga.

* Nota quod procurator conſtitutus à domino non poteſt liberare, nec quietare debitorem domini ſui, niſi de ſoluto & exacto: quamuis fuerit conſtitutus ad exigendum à debitoribus & ad quietandum. Ioan. And. in additio. Specu. in hoc tit. de procurato. niſi eſſet dictum, ad quietandum & liberandum etiam non interueniente vera & reali receptione & numeratione. Bal. in l. 2. in fin. ff. ſi certum pet. Bald ibi contra, & Ange. in l. non abſtulit. C. de nouatio. & in l. noua. §. 1. ff. eod. & in l. à diuo. §. fin. de re iudic. in c. ſi cautio. de fide inſtru.

* Nunquid procuratori in rem ſuam poteſt obiici exceptio compēſationis. glo. in l. ſi quis in rem. ff. de procu. Bald. dicit quod aut eſt debitum hincinde ex diuerſis contractibus & cauſis: puta debeo tibi centum ex mutuo, tu mihi centum ex vendito: ſi facio procuratorem in rem ſuam contra te, ei cō penſationem non obiicies. ita loquitur l. in venditione. de actioni. empt. aut ex eodem contractu & ex eadem cauſa, ſcilicet in genere: vt quia ego debeo tibi, & tu mihi ex cauſa mutui, tunc procuratorem in rem ſuam quem contra te conſtituo, ex cauſa etiam oneroſa obiectionem compenſationis obiicere poterit. Et ſic intelligitur opinio Cyni, Dyni, & Guil. & ſic concordant eos Bal. & Iacobus Butrig. in l. qui ſtipendia. C. de procurato. Dynus in c. ſi quis in ius. de reg. iur. Cy. in l. eius. de compenſatio. Iacob. Butr. in l. 1. etiam ob chirogra perun. Bal. in dicta l. qui ſtipendia.

* Nota ꝙ ille qui ſoluit procuratorio nomine in rem ſuam, non dicitur ſoluere nomine alieno, ſed proprio: & ideo ſi eſt indebitum ſolutum, ipſe repetit allegat l. Stichus. §. Titius. de cond. indebi. Bal.

* De procuratore qui conſtituitur in actis, & apud acta, no. in l. 2. C. de ſatiſdando. & no. quod in tali conſtitutione quę fit apud acta, requiruntur teſtes. Bald. in reperto. quod fecit ſuper Innocen. in titulo de probatio. in ca. poſt ceſsionem. facit quod notat ipſe in l. 2. de teſtamen. facit l. in donationib. C. de donatio. vbi dicit not. ꝙ illud quod fit in actis, & apud acta ęquiualens eſt ei quod fit coram teſtibus trib. intellige tamen ꝙ debent intereſſe duo teſtes ſimul cum tabellione, alias non valet inſtrumentum, quia non eſt proprie de actis, l. verba geſſerunt. de verb. ſignifi.

* Quid ſi procurator in emergenti, vbi diſputatur de perſonis, produxit mādatum ſuum, an iterum teneatur de nouo producere in principali iudicio, ad hoc vt valeat iudicium? Iacob. Butrig. in l. licet. dicit quod ſic: alias dicit non valere iudicium: & idem dicit in tutore. & ita vidi de facto, videlicet quod quidam aſſerens ſe tutorem pupilli: cum negaretur eum eſſe tutorem, probauit in hoc emergenti per inſtrumentum tutelæ, & inuentarium ſe eſſe tutorem: poſtea probationibus factis de debito, dicebat aduerſarius ſe non eſſe condemnandum agenti tutorio nomine, quia in hoc iudicio principali non erat probatum ſe eſſe tutorem. vnde oportet quod in vtroque probet cautus igitur procurator ſemper in principio iudicij debet producere mandatum ſuum.

* Quid ſi quis procurator facit in iudicio poſitionem, & illam admittit aduerſarius, an poſtea opponens quod non ſit procurator, admittatur. Quidam dicunt quod non: ego dico quod ſi ipſe negauerit, reſpondendo libello generaliter. narrata prout narrantur, videtur omnia negare. vnde procurator ſemper producat inſtrumentum procuræ in principio iudicii. ſed forte ita poteſt dici, aut volo opponere in vim declinatoriæ & non admittitur:

tur: aut in vim peremptoriæ, & procedit opinio Iacob. Butri. vnde non debet dicere eum audiendum, ſed debet dicere, dico me abſoluendum, quia tibi non competit ius agendi. Iacob. Butr. & Machananus. de mogundis de Bononia.

* Ad opponendum cōtra procuratorem factum in longiſsimis partibus: nam cauere debet de iudicio ſiſti, & iudicatum ſolui in cauſa reconuentionis: & ſi fideiuſſores non inueniat, replicabit quod dominus non poſsidet immobilia, vel ſi poſsidet, poſsidet in remoto loco. Angelus in l. ſi filius. qui ſatiſd. cogan.

* Si dominus decedit ante litem conteſtatam, an finiatur mandatum? Ang. in l. ſi defunctus. de procura. & dicit quod non.

* An procurator poſsit renunciare exceptionibus peremptoriis & dilatoriis in præiudicium domini. Bald. in l. pactum procuratoris. ff. de pactis. fac. Innocen. in c. cum olim. de offic. delega. & Ang. in l. mandato. de procu. & l. 1. de feriis.

* Quid operantur verba appoſita in inſtrumēto procuræ, ꝙ procurator poſſit omnia facere quæ poſſet ipſe met conſtituens. Bald. in l. 1. C. de bon. mat. & in l. ſi procuratorem. ff. de procurat.

* An ſi dictum eſt in procura, ꝙ dominus habebit ratum quicquid geſtum fuerit per eum, poſsit talis procurator compromittere & tranſigere? Ang. qđ ſic in l. ſi procuratorem abſentem. de procurato. & quod not. glo. in cap. per tuas. de arbitris, & c. contingit. de tranſact. in c. cum dilectus. de religio. do. & quod no. Ang. in l. mandato generali. de procura. coniuncta glo. in dicta l. ſi procuratorem. quæ incipit, hæc ſuperflua, videlicet quod illa clauſula rati ſit ſuperflua: quod reprobat Ang. dicens quod per eam poteſt compromittere, & tranſigere, vt ſ. vide Bart. in l. qui Romæ. §. Callimachus. de verbo. oblig. qui limitat omnia prædicta. vide etiam eundem Bart. in l. procurator cui libera. de procurato.

* Aliquis contraxit tanquam procurator ante quam reciperet literas mandati, an obliget dominum. Bald. in l. falſus. C. de furtis. & ibi quam plura verba. & l. prima. C. de confeſſ. & quod not. Bald. in l. licet. C. de procurat. & de eo qui pro tutore. l. quæro. & Io. And. & Archid. in c. is qui. de procur. libr. 6.

* An procurator conſtitutus ad exigendum poſsit ſolutionem recipere à ſpōte ſoluente Bal. in l. non ſolum. ff. ſol. mat.

* Nota ꝙ coniuncta perſona agens pro coniuncta non poteſt procuratorem conſtituere, etiam lite conteſtata. Alber. in l. ſi quis apud. ff. iud. ſol.

* Procurator conſtitutus ad ſolutionem recipiendam, an poſsit agere? ꝙ nō in l. qui iuriſdictioni. de iuriſdict. om. iudi.

* Procurator etiam poteſt conſtitui ad vitam, Alber. in l. item ad litem. de procuratio.

* Nota quod ſi index citat aliquem vt compareat perſonaliter. & non per procurarorem, non ualet citatio. Bald. in l. 1. §. uſus. ff. de procurato. & l. 1. C. de procurato.

* An procurator debeat habere mandatum ad ſubſtituendum alium. facit Ang. in l. 2. §. ſi quis. ff. ſi quis cautio. & Innocen. in ca. 1. ext. vt lite non conteſtata.

* An procurator omnium bonorum videatur conſtitutus ad negotia. ff. de procurato. l. qui proprio. §. procurator. & cap. qui generaliter. de procura. lib. 6.

* Qualiter condemnabitur procurator domini mortui, Bal. in l. edita. C. de eden. & in l. Paulus. quæ ſen. ſine app. reſc.

* Procurator in cuius perſona debeat concipere uerba libelli, Bar. in l. hoc iure. de ſolutio. & quid ſi concipiat in perſona domini, facit Bal. in l. multū. C. ſi quis alteri uel ſibi. Bar. in l. ſi Titio. de uſufructu legato.

* An clericus poſsit eſſe procurator. gl. in l. filiusfami. §. veterani. de procurator & l. 1. §. ſexum. de poſtu. Bar. & Ang.

* Procurator impeditus poſt litem conteſtatam debet cōſtituere alium procuratorem ſuis expenſis, licet non habeat de pecunia domini. Inno. in cap. 1. extr. vt lite non conteſt. tamen repetet per actionem mandati, ſecundum Hoſt. ſed ante litem non conteſtatam non imputabitur ſibi, ſi nō ſubſtituit, etiam ſi habeat mandatum ad ſubſtituendum, ne domini diligentia quę dedit ei mandatum noceat ei. nemo enim qui procuratorem conſtituit, tenetur dare mandatum ad ſubſtituendum: & ſi hoc fecit, non debet ei nocere. Inn. c. 1. prædicto: tamen l. ſi vero non remunerandi. §. mandati. dicit quod non tenetur plus expendere quam recepit. Bal.

* Pone quis eſt procurator ad plures lites, non poteſt dimittere vbique originale, nec videtur poſſe exemplari domino non citato Inn. in c. Albericus. de teſti. dicit quod immo poteſt exemplari. Bal. in auth. ſi quis in aliquo documento. C. de eden.

* Procurator legitime conſtitutus, ante receptionē tamen ſui mandati egit, an dicatur verus procurator. Bald. in l. licet. C. de procurat. Ioan. An. in ca. is qui. de procu. lib 6.

* An procurator poſsit ita conſtitui quod non poſsit reuocari. Alberi. in l. itē ad litem. & l ſi procurator. de procura. Ioan. Andr. in cap. fi. de procura. lib. 6. Bar. in l. cum precario. ff. de precario.

* An procurator ſine ſpeciali mandato poſsit compromittere, Ang. in l. mandato generali. de procurato. & etiam alii, & dicit ipſe Ange. quod non, niſi habeat ſpeciale mandatum, vel generale cum libera. idem ſi dicat quod poſſit omnia, quę poſſet ipſe dominus, ſi præſens eſſet. idem Angel. in l. procurator cui libera. eod. tit. vide Barto. in l. qui Romæ. § Callimachus. de verb. oblig qui limitat omnia prędicta. vide etiam eundem in l. procurator cui libera. de procura.

* An poſsit conſtitui procurator ad præſtandum conſenſum mulieri quæ nō poteſt obligari virtute ſtatuti. vide Bald. in l. 1. C. qui admitti ad bon. poſſ. quod non poteſt.

* An procurator conſtitutus ad cauſas teneatur appellare, & appellationem proſequi. no. in l. fi. an per alium cauſæ ap. & Bal. in l. inuitus. de procurato. & clemen. 1. de procur.

* An ſit neceſſe quod procurator dicat, procuratorio nomine talis. not. in l. poſt mortem. quando ex fact. tuto. & in l. poſt litem. de procurato. & l. quicunque. eod. & c. nulli. de reſcrip. not. Guil. in l. in fi. ff. de pact.

* An procurator ſubſtitutus poſsit alium ſubſtituere, Bald. in l. quod quis. C. de procu.

* An adultus carens curatore, & pupillus ſine tutore cum authoritate iudicis poſsint conſtituere procuratorem? facit ꝙ no. Bal. in l. ſi curatorem habens. de in integ. reſti. & l. neque. de procu. C.

* Si conſtituitur procurator ꝙ poſsit omnia facere quæ poſſet conſtituens, Bal. in l. 2. C. de bonis mater. & in l. ſi procurator. C. de procurato.

* Procurator conſtitutus ad quietandum de recepto, non quietabit confitendo recepiſſe, niſi vere recipiat, niſi habeat in mandato ad confitendum. tex. in l. non abſtulit. C. de nouatio. Ang. in l. nam & nocere. ff. de pact.

¶ Bald. De Procuratore.

EXCOMMVNICATVS non poteſt conſtitui procurator, nec cōualeſcit mandatum, ſi abſoluitur, niſi de noua voluntate domini appareat. §. 1. verſic. 2. Guli. Facit ff. de arbi. l. ſed ſi in ſeruum. 1. reſpon. & ff de ſer. expor. l. ſi minor. B. ¶ Caſus, in quibus exigitur ſpeciale mandatum, ver. item opp. quod licet habeat. G. ¶ Per procuratorem non poteſt quis abſolui à ſentētia excommunicationis, ſed poteſt petere procurationem abſolu. committi: tamen debet habere mandatum ad hoc: alias enim de ſpecifica peccati penitentia non conſtaret. Et ſic ſeruat curia Romana in dict. ver. ibi, quia tuſdecimus in petenda, &c. Guli. imo dicit, quod poteſt abſolui in abſentia: ſed executio abſolutionis debet committi: puta, quia reintroducatur in eccleſiam. G. arg. ff. de iureiu. l. Labeo. Prima verior eſt: quia abſolutio requirit certam formam per manus impoſitionem: vt not. Inn. de ſenten. excom. capi. cum deſideres. niſi papa abſolueret, quia omnia poteſt: imo ſuum factum deſiderat formam iuris. ff. man. l. apud. §. Imperator. Bald. ¶ Secundum ſtylum cancellariæ impetrans diſpenſationem ſuper natalibus, debet habere ſpeciale mandatum ibi. 24. ſub d. ver. G. ¶ Legitimatio fingit quē legitimum, non ſolum à natiuitate, ſed etiam à conceptione. ff. de rit. nup. l. qui in prouincia. §. diuus. in fin. & hoc quando directe diſpenſatur ſuper natalibus: ſed ſi indirecte, puta quia diſpenſatur ſuper matrimonio, tunc non fiunt legitimi illegitime concepti. ff. de ſtat. ho. l. Paulus. per Gul. & Cy. ſed matrimonium, quod non indiget diſpenſatione, bene legitimat filios: Inſti. de nu. in fin. Et hoc verum, quando legitimatur ſuper natalibus: tamen legitimatus non dicitur legitime natus: vt not. ext. de electio. capi. innotuit. nec ſuccedit in dignitatibus uel feudis. ſi de feu. fue. controuer. c. naturales. col. 10. & ibi de hoc. Bald. ¶ Clauſula rati, non ampliat mandatum, nec inducit ſpeciale mandatum. verſi. in præmiſsis. G. Sed Accur. dicit, quod clauſula, ratum & gratum, nil operatur. ff. de procur. l. ſi procuratorem abſentem. in glo. & refertur ad ea, quæ fiunt ſecundum formam iuris: vt not. 20. quæſt. 1. capi. relatio. G. arg. ff. de ſerui. l. ſicut. ff. man. l. creditor. in fin. Si quis tamen non habet aliter mandatum, niſi quia dominus promittit habere ratum, ſatis eſt. ff. rem rat. habe l. ne ſatis. & per Inno. de reſcrip. c. ex parte decani. & ibi vide. ¶ Vbi id quod quis facit, tenet de iuris permiſsione, mandator nō intelligitur delinquere. Item qui mandat, non facit. ff. de contrahen. emp. l. quod ſæpe. §. ſi quis amico. Bald. ¶ Procurator debet eſſe legitimæ ætatis: quia iudicium debet fundare cum legitima perſona, & ipſe eſt pars iudicij, & efficitur dominus, & in eum fertur ſententia: ſecus in aduocato: quia ipſe conſiliarius eſt, non pars iudicii, ſecundum Nico. Ma. ¶ Quod literæ procurationis & de rato eædem ſunt. G. & aliud eſt ſi dominus generaliter promittit de rato: aliud, quando procurator: quia quando procurator, ſemper habet vim ſufficientis & ſpecialis mandati: quia promiſsio procuratoris refertur ad certum. ff. de mino. l. quod ſi de ſpeciali. G. ¶ Procurator cauſæ appellationis poteſt confiteri aliquid fuiſſe factum in cauſa principali. ver. quid ſi procur. Guil. Vide ĩ. §. proxi. ¶ In criminalibus maximis poteſt conſtitui procurator in præparatoris iudicii, non in deciſoriis. non tamen ad libelli oblationem, quæ inſcriptionem deſiderat. verſic. ſed præcedens. G. Itē nec ad media cauſæ. ver. ſed nunquid. Ad litem enim conteſtandam, ad confitendum, & ad ſententiam, debet eſſe reus præſens. l. fin. Bald. ¶ Ad media ergo cauſæ criminalis non admittitur procurator: nam talia ſunt de proſecutione negotii principalis, & quia à quo remouetur totū, & quælibet eius pars, verſic. ſed tantum, quo ad media. De hoc not. per Accur. in §. ad crimen. & nomine medii continentur exceptiones, quæ periment factum, vel diſceptationem & probationes, &c. à conteſtatione litis vſque ad ſententiam. not. in l. 1. in princip. ff. ſi quis ius dicen. non obtem. Sententia autem non eſt medium, ſed extremum ad quod, de conſuetudine generali, quæ eſt optima legum interpres, pro carcerato interuenit procurator, niſi ad reſpōdendum cauſæ, vel inquiſitioni, vel niſi ad confitendum, & ad ſententiam. Nam in criminali ex ficta confeſsione quis non damnatur criminaliter. l. 2. ff. de iure fiſ. & no. in l. 3. ff. de fide inſtru. Sed confeſsio procuratoris eſt ficta confeſsio domini, & intellectualis, non naturalis: quia non exprimitur proprii corporis organo naturali. arg. ff. de relig. l. oſſa. in fi. niſi forte eſſet ad ſic confitendum conſtitutus. argu. ff. de manu. vindic. l. pater. Sed ibi ſolum ſpectatur, quoniam plurimum iuris habet manumiſsio. argumen. ff. de ſer. expor. l. ſeruus. Sed in confitendo opus eſt præſentia: vt videatur quo vultu, qua trepidatione loquitur. ff. de quæſtio. l. de minore. §. 1. argumen. ff. de off. procon. l. obſeruare. & C. de procu. l. fin. in ver. cauſas vehementiores. Bal. Vide ĩ. de accuſa §. damnatus ad mortem. & ĩ. eod. §. ſi procurator reſpondet, & ĩ. de accuſa. §. rigor. & de negot. geſtis. l. 3. § hæc verba. in gloſ. ſufficit generalis clauſula ad opponenda crimina: quia ſatis per hoc apparet de mēte conſtituentis: verſic. ſed nunquid ſufficit habere. G. Quia vniformis eſt ratio & conditio incluſorum: Gul. de Cun. dicit, quod requiritur ſpeciale mandatum. ff. ſi quis cau. l. ſed & ſi quis. §. quæſitum. & ibi per G. Nec ſatis fit legi, quæ requirit ſpeciale mandatum. Nam generale apud Legiſtas eſt quicquid de plurib. prædicatur, ſicut dicitur generale mandatum, mandatum mariti: licet de intētione quærentis appareat, ꝙ nubere velit. ff. de ritu nup. l. generali. Et gñalis dicitur ſubſcriptio, quæ non adaptatur ſpāliter certo capiti, ff. de fal. l. diuus. §. ſed nec generalis. Et gñaliter dicitur mandatum adire hæreditatem ſi qua mihi delata eſt. ff. de acqui. hær. l. ſi quis mihi bona. §. pen. Legi autem, quæ requirit expreſſum mandatum, & non ſpeciale, etiā

generalib.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

generalib.verbis non ſatiſfit.ar.ff.de vul. ſubſti.l.Titius.Sed tu dic. de præ. dictis,vt in c.2.de procura.in cle.& vide ff.de dona.l.filius.per Bar.fac.ſ.de reo.§.fi. ¶ Nota,quod aliud eſt expreſſum mandatum aliud ſpeciale. Procurator conſtitutus ſolum ad excipiendum, non poteſt producere probationes ſuper exceptione.ar.ff.de procu.l.3.Secus in procuratore conſtituto ad agendum:quia ad totam cauſam videtur conſtitutus.Nam nomine agendi totus proceſſus ſignificatur.ff.de proc.l.qui procuratorem dat.verſi.ſi habet.& ff.de pac.l.reſcriptum.G. ¶ Aliud eſt opponere ꝯ executionem,aliud contra perſonam:nec unum mandatum includit aliud.ver.quid ſit.G.Et facit ad ſtatutum,ꝙ non poſsit opponi contra executionem inſtrumenti. nã contra perſonam bene poterit opponi,ſi non eliditur inſtrumentum. argumen.ff.de probat.l.in exceptionibus. Ham diuerſi generis ſunt iſtæ exceptiones,vt ibi patet.& ideo ſtatutum in vna non porrigitur ad aliam exceptionem.Bal. ¶ Procurator conſtitutus ad proſequendam appellationem domini,non admittitur ad proſequendum cauſas non incluſas in appellatione, id eſt,non intentatas. ver.ſed pone.G.Nam licet natura appellationis ſit generalis:non tamen natura procuratorii,ff.de app.l ſcio.Sed certe Specu.loquit in appellatione a ꝓuiſione,uel electione q̃ eſt ſtricti iuris.Bal. ¶ Procurator ꝯſtitutus ad appellationẽ,quæ vertitur,non habet ſufficiens mandatũ, ſi non vertitur tempore datæ, propter verbum vertitur, quod præſens tẽpus reſtringit.ver.ſed pone capitulum. G. ar.contra,ff.de lib. & poſthum.l. Titius.§.primo.Sed ibi in rerum natura erat:& ad id quod in rerum natura eſt,põt adaptari præſens & præteritum tempus, arg.contra.ff.de teſta. tu.l. pe.Sed illud ex natura conditionis & ſubſtitutionis, quæ proſpicit futuris caſibus.Bal.vide j.in §.procurator conſtitutus ad cauſas.¶ Exceptio repulſa non impertinens, ſed ex defectu mandati poteſt iterato opponi: ibidem. G.ff.de exceptio.rei iud.l.ſi is qui hæres non erat.§.vlti.per Dy.vide j.de re iudic.§.probatio. ¶ Terminus habet vim interlocutoriæ,& poſt terminum ad dandum articulos non admittitur quis,etiam procurator de nouo conſtitutus.verſi.quid ſi appellans. G. ¶ An ſoluens procurator in rem ſuam ipſo iure liberetur a cedente, vide C.de exce.l.1. Bal. ¶ Procurator non habet poteſtatẽ,niſi ex quo recepit procurationem & literas domini. verſ.ſed quid ſi.G.arg.ff.de acqui.poſ.l.qui abſenti.& quod nota.ff.de iureiur.Labeo. Quod ergo dicitur procuratorem in abſentiam conſtitui poſſe,verum eſt ut ualeat:tamen non habet executionem,niſi cognitis & receptis literis.arg.ff. ad Mace.l.filius.& de acquir.hære.l.eum qui duobus.§.fi.& no.in c.is qui de procu.lib.vi.per Ant.& Io.An.& per ipſum Anto.in repetitione ca. quoniã abbas.de offi. dele.Sed ego ſic intelligo, ꝙ non habeat poteſtatem, ſcilicet contra aduerſarium domini,ſed contra dominum ſic:quia ratum dominus habet,vbi ſcientiam procuratoris non deſiderat.ff.rem ra.ha.l. bonorum.& ita conſuluit Dy.in liberatione tamen dixi,nec tamen pro parte iudicium valet: quia aut in totum approbatur,aut in totum reprobatur.ff de admi. tuto.cum quereretur.Bal. ¶ Procurator conſtitutus ad impetrandum decretum ſuper alienatione rei minoris,& ad probãdum cauſam, non dicitur conſtitutus ad iudicia: quia non concernit actum trium perſonarum. Alii dicunt,quod eſt quoddam iudicium: & ideo tutor non poteſt facere procuratorẽ.in ver.quid ſi ergo.G.ſic.ff.de offi.conſul.l.1.& de adop.l.poſt mortẽ. in fin.Sed ibi opus eſt præſentia,propter ſolennia verba, quæ in præſentem diriguntur:ſicut ſunt illa,eſto tutor,eſto tui iuris,&c.nam verbum primæ & ſecundæ perſonæ non reſpicit procuratorem,qui eſt tertia perſona: & quia non eſt iudiciũ ualet decretũ omiſſo medio,id eſt,nõ facta probatione, dum modo cã ſubſit in rei veritate: & hoc ſit certum: quia dec.magis innitur veritati quam ordini iudiciorum ver.ſed quid ſi ſolum. Facit quod no. ff. de tranſac.l.cum hi.§.cauſa.per gl.or.procuratori cauſæ app. non debent dari induciæ ad conſulendum dominum, ver.ſed pone. G. In procuratore rei loquitur,vel in procuratore,qui non vult procedere, ſed tantum nunciare domino G. ¶ Poteſt procuratori ad iudicia dari poteſtas ſubſtituendi ante litem conteſtatam.per l.cum eſſet,in fi. vbi dicitur,quod poteſt alicui concedi, poteſtas concedendi, quod alias concedi non poſſet: ergo & committendi.ver.ſed quid.G. ¶ Quid ſubſtituitur iure alieno,id eſt, ex commiſsione,non reuocatur,ſecus ſi iure ſuo,id eſt,lite ꝯteſtata.ver.ſed.pone ꝙ habet mandatum. ¶ Satiſdatio legitimat perſonam procuratoris rei.nõ tamen facit verum dominum iudicii,quod nondum eſt:vnde libere reuocatur,nec alium ſubſtituit,niſi lite conteſtata.& habetur loco domini,quod ad onus,non quo ad poteſtatem.ver.ſed nunquid defenſor. G. ¶ Cautio rati in procur.actoris,ſufficit.ff.de dam.infect.l.inter quos.§.alieno.Super reconuentione procu poteſt ſtatui terminus, ver.item excipitur. G.& not.ff.de. procur.l.omnium. ¶ Si procur. reſpondet ſe neſcire ea, de quibus interrogatur dominus contumax, quo ad condemnationem expenſarum. ver. item quod omnino G.id eſt, habetur vt contumax, in non ueniendo: non tamen pro confeſſo habetur. Vnde Ia.de Ra.& Dy.dicit ff.de ven.inſpi.l.j. §.ex hoc,ꝙ qui non comparet legitimè,non poteſt cenſeri contumax in confitendo,vel negando:cum hoc fieri debeat in iudicio. Item quia habet iuſtã cauſam negandi,non videtur confiteri tacendo. ff. de interro.act. l.ſi filius. & ibi per Ia.Bu.& uide ſ.e.§.in criminalibus.& j.e. §. qui opponit.& j.de confeſ. §.confeſsio aduocati. j. depoſiti.§. procur.ſ. de iur. om.iu.§.etiam. ¶ Cum reuocatur procur.ad iudicia poſt litem conteſt.vel iudicium motum,debet certiorari aduerſarius:ſed ſi reuocatur re integra,ſufficit ſoli procuratori notificari,ſicut ad negotia:tamen reuocatio non debet eſſe clandeſtina,ſed publice fieri & palam.ver.item quod mandatum fuit. vide ff. quod iuſ.l.1.§.ſi ego Bal. ¶ Promitto habere ratum & gratum quicquid legitime feceris:obſcura promisſio eſt:quia an legitime,ſub iudice lis erit.Alij dicũt valere,quia non eſt obſcurum,quod ad ius ciuile refertur, cum tacite iuſſit. in §.ratione.ver.item non excipitur. G. ¶ Quando apparent duo mandata ſimul facta,vel duæ clauſulæ,pleniori mandato,& pleniori clauſulæ ſtandum eſt.ff.de hæredi.inſtit.l.ſi ita ſcriptum fuerit, Titius & Pegaſius. Bal. ¶ Pater ante litem conteſtatam non poteſt procur. conſtituere filio coniunctorio nomine:ſed tanquam habens vſumfructum rei uel iuris.Sic no.C.de bo.ma. l.1.alias.C.de bo.quæ lib.l.cum oportet.ſicut prælatus,q a non hẽt nudã adminiſtrationem,ſed & propriã §.rõne quoque.ver. quid ſi canonicus.¶ Qui opponit exceptionem,non dr̃ reſpondere:& ideo ſi dñs eſt citatus ad rñdendum,non ſufficit mittere procuratorẽ ad excipiendũ.ext.de ap. Nicolao.in §.ratione aũt.uer.q d ſi conſtat.G.unde ſ.§.ſi proc.rñdet.Bal. ¶ Procurator ꝯſtitutus ad cãs nõ adiecto uerbo,p̃ſentes,uel futuras: intelligitur ꝯſtitutus ad p̃ſentes & futuras.uer.ſed nũquid procuratoriũ. G.Dy.ſ, niſi futura ſint connexa p̃ſentibus.ff.de tute.l.qđ dicit.per Dy.Nec obſtat ff.de procu.l.omnium.quia illud non eſt per mandati expreſſionẽ,ſed per iuris coactionẽ:q a procurator debet in omnibus dominum defendere.Bal. ¶ In literis procuratoris debet contineri dies & conſul.ver.ſed quid ſi.G.ar.ff.de pignorib.l. cum tabernam.§.1.ſed ibi loquitur in actu irreuocabili,id eſt,in obligatione pignoris.Bald. ¶ In iudicijs plures actores poſſunt conſtituere plures ꝓcuratores:ſecus in pluribus reis vnius debiti,uel cauſæ.ver.quid ſi conſtitues. §.ratione autem. ¶ Procuratorium generale debet regiſtrari per notariũ, & apud acta dimitti. §.ratione autem. verſi.fin.Idem in inſtrumento cauſæ principalis.ff.manda.l.ſi procurator.in prin. ¶ An promisſio facta per dñm pro ſuo procuratore iudici uel notario ſit ſufficiens releuatio,cum procurator nullo modo ſe obligauerit.§.ut autem. ver. ſed nunquid talis.dicit G. ꝙ ſic:quia procurator in iudicio obligatur ſine vlla promisſione: vnde huic tãquam principali accedit illa fideiuſſoria.Facit ff.de vſufru.ea.re.l.tribus & C.de ſatiſd.l.1. per Cyn. ¶ Procuratori iudicij cum clauſula ad exigendũ, non poteſt ſolui Alii contra.alleg.ff.ſo.ma.l.non ſolum.C.de noua.l. non abſtulit.in §.ut aũt.ver.uerum ad euadendum.ff.de proc.l.ſi reus.G. ¶ Coniũcta perſona non dicitur procurator,nec ad agendum, nec ad excipiendum. l.3.§.ſed ſi forte.ff.iudi.ſol.& facit ff.de mino.l.patri pro filio.& l.3.§.ſed ſi filius.ff.quod quiſque iur.& ff.qui ſatiſd.cog.l.ſi filius. ¶ Procurator occultãs mandatum,non cogitur illud exhibere:niſi aliud alleget.ver.quid ſi procurator occultet. ¶ Nomen hypothecatum expreſſe poteſt conueniri ſine excuſatione:ſecus ſi tacite: & ſecus ſi non hypothecatum, ſed debet fieri misſio in nomen:ut l.non prius.& l.à diuo Pio.§.pe.& §.ſequitur.uer.quid & ſi mihi.G.Et eſt ratio primi dicti:quia conuenitur utili perſonali,quaſi ceſſa,non hypothecaria,quæ requirit poſſeſsionem rei.ff.de pig.l.ſi fundus.§.in uenditione.Et adde quod not. C.de hære.act.l. hæredem.& de iure fiſ.l.Moſchis. ¶ Et nota,quando itur contra nomen hypothecæ,nõ eſt uis,an fatetur: uel diffiteatur: ſed quando non ui hypothecæ ex ordine executionis ſententiæ, tunc debet eſſe debitum confeſſatum:ut in dictis legib. cum ſi. quia contra tertium non fit executio, ſi contradicat.& ſic in poſſeſsione. eadem l.§. ſi ſuper.vide j.de pig.in prin.Bal. ¶ An ſufficiat ceſsionario teſtimonium cedentis cum uno teſte: ver.ſi.ff.de pact.ſi tibi.per Gul.

a ¶ De coniuncta perſona.[a] Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Perſonæ coniunctæ pro coniunctis agentes, etiam ſine mandato admittuntur, præſtita tamen cautione de rato.*
Clerici poſſunt ſine mandato agere in cauſa ſuæ eccleſiæ.
2 *Contra coniunctam perſonam pro alio agentem, quomodo excipiatur.*
3 *Minor quomodo ratum habeat, quod nomine eius geſtum fuerit.*
4 *Coniunctio perſonæ non dẽt plus operari, quam gñale mandatũ, imo minus.*
5 *Mulier non poteſt agere pro alio.*
6 *Coniuncta perſona non poteſt agere in cauſa ſpirituali.*
7 *Filius non admittitur pro patre in cauſa peculii.*

SCiendum eſt,quod quædã perſonę ſunt.quæ ſine man
dato pro alio agentes admittũtur:præſtita tamen cau-
tione de rato:vt coniunctæ perſonæ, ſ. conſanguinei,
affines,liberi & liberti.vt ff de procu ſed & hæ perſo-
b nę.in prin.vbi de hoc[b]. Et de hoc ff. iudic.ſol. iam tñ. §.2.extr. de
c re ſcrip. nonulli[c].&c.ex par.in fin.non tamen ſine cautione præ-
d dicta[d].ff.iud.ſol.l.3.§.ſed ſi forte Itẽ maritus in cauſa vxoris:vt
1 C.eo.maritus.& l.2.xvii.q.4 vxor. † ¶ Itẽ clerici in cauſa eccle-
ſiæ ſuæ.ar.xii.q.2.nõ liceat papæ &c. q abſtulerit. lxxiiii. diſt. ho-
noratus.ext.de teſt.cum olim.arg.tamen quod non habeat cleri-
cus oſtendere literas de rato,extr.de conceſ.præbẽ.ex parte.& de
reb.ecc.non alie ſi quis presbyterorũ.in fi & de off. dele.coram.
Vtrum teneatur ſatiſdare,no. j.de reconuen.§.2.ver.fi.Item con
ſors eiuſdem litis:ſed hic admittitur poſt litem conteſtatã, & nõ
ante.C.de conſor.eiuſdem litis.l.2.3.q.vi. hoc quippe extra,de ꝯ
ſti.c.cum M.in prin de dolo & contu.cum dilecti. in prin.& pro
bet ipſe quod ſit conſors.ff.de probatio. l prima.Idem eſt in om
nibus perſonis,quæ enumerãtur,3.quæſtio. vii.infamis.§ tria.ver.
e ſicul.permittitur autem eis. ff. de poſtu. l. prima. in fin.& l.ſeq.[e]

Licet

ADDITIONES.

a Roff.de hoc ĩ rub.de actio.ex ſtipulatu rẽ ratã hr̃i. Vbe.de Bob.de hoc tract. ſub §.ex ꝑſona ſuperius allegato.uer.ſi agat de iure.mihi cha.11.& poſt eum Io.de Deo.lib.3.Caui.Rub.3. Alb Gal. fecit ſpãlẽ rubricam,tamẽ parũ tradidit.& pars ſui nigri poſita eſt,de procuratore,ſ.ver.ſed nunquid defenſor.

b De hoc. ¶ Ibi tenet Gul.ꝙ aſcẽdentes & deſcendentes in infinitum, de aliis tenendum quod dicitur in l.1.in fi.cum legi.ſeq.ff.de poſtu.ut j.ſequitur.uide quod dicam j.de accu.§.3.poſt prin.Guid.de Suz in l.exigendi.C.eo.ti. In aſcendentibus & deſcendentibus concor.in collateralibus dicit inſpiciẽdum quartum gradum per l.petitionem.§.egredientem.C. de aduo. diuer iudi.Item Goff.in Summa de proc.§.conſtituitur. allegat Decr. non debet. de conſan.& affi.& Auth.licentiam.C.de epiſc.& cle.dicit tamen, ꝙ illa forſan loquit de gradu legali,uide Roff.ubi de cautionib.Rub.2.ſcilicet de act. ſtipu.rem ra.ha.in prin. ¶ Adde de hoc,ut per Ab. Sicu.in d. c. nonnulli.& ibi quid de naturalibus & ſpuriis,an admittantur ad agendum.

c Nonnulli. ¶ Vide quod ibi dixi ſuper ſi.vlt.glo.

d Prædicta. ¶ Cum qua non admitteretur extraneus, quem conſtaret non habere mandatum:& in hoc conſiſtit priuilegium perſonæ coniunctæ.

e l.ſeq. ¶ Dicebat Rof. reſpondens ſuper hoc tit alleg. quòd ſi vſque ad illos gradus poterat poſtulare,quod eſt honor:fortius procurare,quod eſt onus. Inſti.de excep.in fin.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN